
13

Budsjett 2013

Budsjett 2013

© Norges forskningsråd 2013

Norges forskningsråd
Stensberggata 26
Postboks 2700 St.Hanshaugen
N0-0131 Oslo
Telefon +47 22 03 70 00
Telefaks +47 22 03 70 01
post@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no
Design omslag: Jentestreker AS
Trykk: 07 Gruppen/Norges forskningsråd
Opplag: 400
Oslo, februar 2013
ISBN 978-82-12-03179-1 (trykksak)
ISBN 978-82-12-03180-7 (pdf)

Innholdsfortegnelse

Budsjett 2013	5
1 Innledning	9
2 Inntekter	10
2.1 FoU-inntekter.....	10
2.2 Inntekter til administrasjon	11
3 Fordeling på virkemidler.....	12
3.1 Forskningsmeldingens prioriteringer.....	13
3.2 Fordeling på MRS-målene.....	16
3.3 Fordeling på divisjoner og staber	18
4 Departementene	20
4.1 Kunnskapsdepartementet.....	20
4.2 Nærings- og handelsdepartementet.....	26
4.3 Olje- og energidepartementet	29
4.4 Fiskeri- og kystdepartementet.....	29
4.5 Landbruks- og matdepartementet	31
4.6 Miljøverndepartementet.....	33
4.7 Helse- og omsorgsdepartementet.....	35
4.8 Utenriksdepartementet	36
4.9 Samferdselsdepartementet	38
4.10 Kommunal- og regionaldepartementet	39
4.11 Arbeidsdepartementet	40
4.12 Justis- og beredskapsdepartementet.....	41
4.13 Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.....	41
4.14 Finansdepartementet	42
4.15 Kulturdepartementet	42
4.16 Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet	43
4.17 Forsvarsdepartementet.....	43
5 Virkemidler, programmer og aktiviteter	45
5.1 Programmer	45
5.2 Frittstående prosjekter	61
5.3 Infrastruktur og institusjonelle tiltak	65
5.4 Nettverkstiltak	72
5.5 Diverse FoU.....	76
6 Divisjoner og staber	81
6.1 Divisjon for innovasjon	81
6.2 Divisjon for energi, ressurser og miljø	88
6.3 Divisjon for samfunn og helse.....	93
6.4 Divisjon for vitenskap.....	99
6.5 Divisjon for administrasjon	107
6.6 Administrerende direktørs stab.....	109

Vedlegg 1. Oversikt over departementenes deltagelse i programmer i 2013, med angivelse av alle finansierende departement.

1 Innledning

Definisjoner og inndelinger

Dette dokumentet – Budsjettbok 2013 – gir en samlet fremstilling av Forskningsrådets inntekter i 2013 så langt disse er kjent pr 1. januar 2013. Dokumentet gir først en overordnet beskrivelse av de samlede inntekter. Deretter en redegjørelse for inntektene fra det enkelte departementet, hvilke føringer som er knyttet til inntektene, og Forskningsrådets fordeling av disse på divisjoner og enheter i Forskningsrådet. Til slutt gis det en detaljert redegjørelse for hvordan divisjonene og enhetene har anvendt de tildelte midler på aktiviteter og programmer. Hovedstyret vedtok budsjett 2013 på sitt møte i desember 2012. Fordelingene mellom divisjonene, og divisjonenes forslag til fordeling av de tildelte rammer, er i all hovedsak fastsatt gjennom statsbudsjettet og departementenes tildelingsbrev, som i sin tur i stor grad er basert på Forskningsrådets budsjettforslag.

Forskningsrådets budsjett 2013 er på 7675,8 mrd. kroner. Forskningsrådets inntekter og utgifter inndeles etter ulike dimensjoner. Et hovedskille på inntektssiden er distinksjonen mellom midler til FoU-formål og midler til administrasjonsformål. I 2013-budsjettet utgjør inntekter til FoU-formål 7395,5 mrd. kroner, mens inntekter til drift av Forskningsrådets administrasjon utgjør 275,3 mill. kroner. Deler av inntektene til FoU-formål benyttes også til administrasjon. Forskningsrådets inntekter kommer fra 17 ulike departement. Forskningsrådet mottar i tillegg noen midler fra private og offentlige kilder som ikke bevilges over statsbudsjettet. Disse omtales som Diverseinntekter. Forskningsrådet får også tilsagnsfullmakter over enkelte departement. Dette er en fullmakt til å tildele prosjektbevilgninger inntil et visst nivå ut over den inntekt Forskningsrådet har mottatt. Forskningsrådet regnskapsfører tilsagnsfullmakten som en inntekt det året den blir gitt. En videreført tilsagnsfullmakt inntektsføres ikke.

På utgiftssiden inndeles budsjettet i virkemidler, hovedaktiviteter og aktiviteter. Dette utgjør en hierarkisk inndeling hvor midlene telles en gang. På øverste nivå er dette en inndeling etter program, frittstående prosjekter, infrastruktur og institusjonelle tiltak, nettverkstiltak, diverse FoU-relaterte aktiviteter m.m. I tillegg inndeles utgiftssiden etter en rekke forskningspolitiske dimensjoner, hvor forskningsmeldingens målområder utgjør den viktigste. I Budsjett 2013 vil utgiftene inndeles etter målområdene forskningsmeldingen Klima for forskning. Utgiftsbudsjettet inndeles også etter de MRS-målene som er satt for Forskningsrådet og den organisatoriske inndelingen.

I Budsjettbok 2013 redegjøres det for tre budsjett-typer. Dette er Årets budsjett 2012, Revidert 2012, og Budsjett 2013. Årets budsjett 2012 er inntekter og utgifter gitt gjennom Statsbudsjett 2012 og departementenes tildelingsbrev, slik disse er kjent pr 1. januar 2012. Revidert budsjett 2012 består av Årets budsjett 2012 pluss tildelinger gitt gjennom året 2012. Revidert budsjett ligger svært tett opp mot det som vil bli de regnskapsførte inntekter i 2012. Revidert budsjett 2012 er ikke gjennomgående avstemt i hele dokumentet, siden revidert budsjett ikke er avsluttet før dette dokumentet produseres. Revidert budsjett 2012 og regnskapsførte inntekter er ikke identisk, siden enkelte mindre inntekter ikke tas med i revidert budsjett. Budsjett 2013 tilsvarer typemessig årets budsjett, men omhandler inneværende års budsjett.

2 Inntekter

2.1 FoU-inntekter

Forskningsrådets bevilgning til FoU-formål fra departementene får en vekst på 282,9 mill. kroner i 2013 sett i forhold til Årets budsjett 2012, eller en vekst på 205 mill. kroner sett i forhold til Revidert budsjett 2012. Samlet tildeling fra departementene er på 7,283 mrd. kroner i 2013. I tillegg er det forventet 112 mill. kroner i Diverseinntekter. Dette gir et samlet budsjett til FoU-formål på 7,395 mrd. kroner i 2012. I tillegg kommer administrasjonsbevilgningen fra Kunnskapsdepartementet på 275,3 mill. kroner. Tilsagnsfullmaktene på til sammen 178 mill. kroner fra KD, OED, og hoveddelen av tilsagnsfullmakten fra NHD videreføres ikke.

Tabell 2.1. Budsjett 2013 fordelt på FoU-inntekter og administrasjonsinntekter. 1000 kroner.

	Årets budsjett 2012	Revidert budsjett 2012	Årets budsjett 2013	Økning Årets 2012 Bud 2013	Økning Rev 2012 Bud 2013	Endring pst Årets 2012 Bud 2013	Endring pst Rev 2012 Bud 2013
FoU-inntekter fra departementer	7 000 435	7 078 307	7 283 397	282 962	205 090	4 %	3 %
Diverse inntekter	165 472	177 732	112 191	-53 282	-65 541	-32 %	-37 %
Sum FoU-inntekter	7 165 907	7 256 039	7 395 588	229 680	139 549	3 %	2 %
KDs administrasjonsbevilgning	266 500	266 500	275 300	8 800	8 800	3 %	3 %
Andre inntekter og avsetninger	2 000	6 000	5 000	3 000	-1 000	150 %	-17 %
Sum inntekter	268 500	272 500	280 300	11 800	7 800	4 %	3 %
Totalt	7 434 407	7 528 539	7 675 888	241 480	147 349	3 %	2 %

Statsbudsjettet 2013 innebærer at det kun er hovedprioriteringen *Klimaendringer og sektorutfordringer* som følges opp i statsbudsjettet. På dette området foreslo Forskningsrådet en vekst på 90 mill. kroner og får en tildeling på 42 mill. kroner. På de andre hovedprioriteringene *Flere aktive og sunne år, Norge i bioøkonomien, Miljøteknologi* og *Vitenskapelig utstyr og forskningsinfrastruktur* er det gitt mindre justeringer på enkelte programmer som inngikk i forslaget på disse områdene.

Veksten er i særlig grad knyttet til klimasatsingen med 42 mill. kroner, til oppfølging av de nye teknologistrategiene på bioteknologi og nanoteknologi med 30 mill. kroner, til et nytt program om samfunnssikkerhet med 20 mill. kroner og støtte til Kavli-senteret i Trondheim innenfor Neuroscience med 12,5 mill. kroner. Også likestillingsprogrammet Balanse får en viss vekst. I tillegg blir det gitt mindre justeringer på flere programmer. Blant annet vil både BIA, Fri prosjektstøtte, Forskningsinfrastruktur, Praksisrettet FoU i helse og velferdstjenestene få en vekst på rundt 10 mill. kroner hver. En tredjedel av veksten ble gitt over KDs budsjett. Også fra NHD, MD, LMD, HOD og UD er det en viss økning.

Tabell 2.2. FoU-inntekter til Forskningsrådet over statsbudsjettet 2012 - 2013. 1000 kroner.

	Årets	Revidert	Årets	Økning		Endring pst	
	budsjett	budsjett		Årets 2012	Økning	Årets 2012	Endring pst
	2012	2012		Bud 2013	Rev 2012	Bud 2013	Rev 2012
Kunnskapsdepartementet	1 618 481	1 631 331	1 684 055	65 574	52 724	4,1 %	3,2 %
Kunnskapsdep. sektorovergrip.	1 187 818	1 187 862	1 226 688	38 870	38 826	3,3 %	3,3 %
Nærings- og handelsdept.	1 360 000	1 380 000	1 413 900	53 900	33 900	4,0 %	2,5 %
Olje- og energidepartementet	718 000	718 400	728 000	10 000	9 600	1,4 %	1,3 %
Fiskeri- og kystdepartementet	344 320	344 320	350 100	5 780	5 780	1,7 %	1,7 %
Landbruks- og matdepartementet	454 627	452 759	470 576	15 949	17 817	3,5 %	3,9 %
Miljøverndepartementet	333 525	333 775	360 230	26 705	26 455	8,0 %	7,9 %
Helse- og omsorgsdepartementet	289 631	301 631	308 008	18 377	6 377	6,3 %	2,1 %
Utenriksdepartementet	245 950	266 095	276 850	30 900	10 755	12,6 %	4,0 %
Samferdselsdepartementet	155 500	155 500	142 000	-13 500	-13 500	-8,7 %	-8,7 %
Kommunal- og regionaldep.	93 000	93 000	102 750	9 750	9 750	10,5 %	10,5 %
Arbeidsdepartementet	122 710	129 207	133 260	10 550	4 053	8,6 %	3,1 %
Justis- og beredskapsdepartementet	8 284	8 284	21 284	13 000	13 000	156,9 %	156,9 %
Barne-, likest.- inkl. dept	28 250	31 250	21 500	-6 750	-9 750	-23,9 %	-31,2 %
Finansdepartementet	18 800	20 800	21 200	2 400	400	12,8 %	1,9 %
Kulturdepartementet	6 910	5 670	7 072	162	1 402	2,3 %	24,7 %
Fornyings-, adm. og kirkedept.	14 629	18 424	14 924	295	-3 500	2,0 %	-19,0 %
Forsvarsdepartementet			1 000	1 000	1 000		
Sum departementene	7 000 435	7 078 307	7 283 397	282 962	205 090	4,04 %	2,9 %
Diverse inntekter	165 472	177 732	112 191	-53 282	-65 541	-32,2 %	-36,9 %
Total sum	7 165 907	7 256 039	7 395 588	229 680	139 549	3,2 %	1,9 %

2.2 Inntekter til administrasjon

Administrasjonsbudsjettet dekker Forskningsrådets administrative virksomhet, dvs. lønn og øvrige personalkostnader, IT, leie av lokaler og andre driftskostnader. Administrasjonsbudsjettet dekkes av en egen administrasjonsbevilgning fra KD og fra refusjoner fra FoU-budsjettet fra alle departementer. Kunnskapsdepartementet har bevilget 275,3 mill. kroner over kap. 285 til Forskningsrådets administrasjon. Dette innebærer en vekst på 8 mill. kroner fra 2012. Refusjonene fra FoU-budsjett kommer over rekke ulike programmer og aktiviteter finansiert fra samtlige departementer som bidrar med FoU-inntekter til Forskningsrådet. Refusjonsinntektene utgjør 264 mill. kroner i 2012, en vekst på 60 mill. kroner fra 2012. Økningen er knyttet til økt antall stillinger og økte pensjonsforpliktelser. I tillegg mottar Forskningsrådet midler til administrasjon knyttet til personale som bidrar inn i ERAnet-prosjekter og CSA-prosjekter.

Tabell 2.3. Administrasjons budsjett 2013, inntekter til administrasjon. 1000 kroner

	Årets	Revidert	Årets	Økning		Endring pst	
	budsjett	budsjett		Årets 2012	Økning	Årets 2012	Endring pst
	2012	2012		Bud 2013	Rev 2012	Bud 2013	Rev 2012
KDs administrasjonsbevilgning	266 500	266 500	275 300	8 800	8 800	3 %	3 %
Programrefusjoner	163 150	213 481	263 982	100 832	50 501	62 %	24 %
Andre inntekter & avsetninger	2 000	6 000	5 000	3 000	-1 000	150 %	-17 %
Totalt	431 650	485 981	544 282	112 632	58 301	215 %	10 %

3 Fordeling på virkemidler

Forskningsrådets aktiviteter og programmer er inndelt i ulike hovedaktiviteter som igjen samles i ulike virkemidler. Tabellen under viser hvordan Forskningsrådets FoU-inntekter fordeler seg på virkemidler og hovedaktiviteter. Nedenfor følger en kort gjennomgang av de viktigste endringene fra 2012 til 2013.

Brukerstyrte programmer fremstår samlet med en oppgang. Dette er knyttet til veksten til BIA og BIONÆR-programmet. *Grunnforskningsprogrammene* har så å si uendret nivå. *Handlingsrettede programmer* får en vesentlig økning. Veksten er knyttet til Miljø 2015, Polarforskningsprogrammet, Praksisrettet FoU i helse og velferdstjenester, Rusmiddelprogrammet, SAMRISK 2, NORGLOBAL og en satsing knyttet til norske ambassaden i India. *Store program* framviser en større vekst i alt vesentlig knyttet til NORKLIMA, PETROMAKS2, NANO2021.

Fri prosjektstøtte har fått en liten prisjustering. *Andre grunnforskningsprosjekter* videreføres på samme nivå, mens økningen på *Andre frittstående prosjekter* er knyttet til den nye likestillings-satsingen Balanse. *Internasjonal prosjektstøtte* har en liten økning til internasjonale stipendordninger.

Rammen til *Basisbevilgninger* øker noe ved at det er gitt priskompensasjon til alle institutt-gruppene, bortsett fra de teknisk-industrielle instituttene. *Strategisk institusjonsstøtte* øker noe som følge av tildelingen til Kavli-instituttet. *SFI-satsingen* øker i tråd med opptrappingsplanen for 2. runde med SFI. *Vitenskapelig utstyr* får en liten prisjustering, mens *Andre infrastrukturiltak* videreføres på samme nivå.

Systemiltak har en liten vekst knyttet til kommersialiseringstiltaket VRI. *Nasjonale stimuleringsiltak* og *Internasjonaliseringsiltak* videreføres på omtrent samme nivå.

Informasjons og kommunikasjonstiltak øker ved at det er gitt vekst til satsingen på Vitensentre. Endringene på *Planlegging og utredninger* er knyttet til avslutning/start av ulike utredninger og evalueringer.

Disposisjonsfond er ufordelte midler fra OED som skal brukes til strategiske fellesfunksjoner, informasjon og internasjonalisering. Sekretariater er redusert som følge av at Nasjonale forskningsetiske komiteer og Granskningsutvalget er ført ut av Forskningsrådets budsjett. *Forvaltningsoppdrag* er redusert med et betydelig beløp som følge av utviklingen av Marint verdiskapingsprogram.

Tabell 3.1. FoU-budsjett 2013 fordelt på virkemidler og hovedaktiviteter. 1000 kroner.

	Årets	Revidert	Årets budsjett 2013	Økning	Økning
	budsjett	budsjett		Årets 2012	Rev 2012
	2012	2012		Bud 2013	Bud 2013
Programmer	3 341 166	3 408 835	3 495 367	154 200	86 532
Brukerstyrte innovasjonsprogr	951 406	976 142	976 943	25 536	800
Grunnforskningsprogrammer	179 214	178 509	177 451	-1 763	-1 058
Handlingsrettede programmer	952 841	992 093	1 044 416	91 575	52 323
Store programmer	1 257 705	1 262 090	1 296 557	38 852	34 467
Frittstående prosjekter	851 850	857 446	867 675	15 825	10 229
Fri prosjektstøtte	621 820	621 820	638 595	16 775	16 775
Andre grunnforskningsprosjekt	57 880	57 880	56 680	-1 200	-1 200
Internasjonal prosjektstøtte	77 805	83 357	71 055	-6 750	-12 302
Andre frittstående prosjekter	94 345	94 389	101 345	7 000	6 956
Infrastruktur og inst. tiltak	2 174 016	2 172 916	2 222 654	48 638	49 738
Basisbevilgninger	938 766	938 766	956 514	17 748	17 748
Strategisk institusjonsstøtte	184 903	183 803	202 503	17 600	18 700
SFF/SFI/FME	614 100	614 100	616 000	1 900	1 900
Vitensk, utstyr, datab., saml	335 800	335 800	345 540	9 740	9 740
Andre infrastrukturtiltak	100 447	100 447	102 097	1 650	1 650
Nettverkstiltak	474 933	470 299	496 155	21 222	25 856
Systemtiltak	218 950	221 950	229 150	10 200	7 200
Nasj. stimul.tiltak,møteplass	57 900	58 145	56 550	-1 350	-1 595
Internasjonale nettverkstiltak	198 083	190 204	210 455	12 372	20 251
Diverse FoU-rel. aktiviteter	125 452	144 579	129 810	4 358	-14 769
Inform./formdl./ publisering	66 348	69 989	75 993	9 645	6 004
Planlegging/utredn./evaluering	59 104	74 590	53 817	-5 287	-20 773
Disposisjonsfond	12 838	4 930	33 076	20 238	28 146
Disposisjonsfond	12 838	4 930	33 076	20 238	28 146
Felleskostnader	40 525	43 108	31 825	-8 700	-11 283
Sekretariater	40 525	43 108	31 825	-8 700	-11 283
Forvaltning	145 127	153 928	119 026	-26 100	-34 902
Særskilte forvaltningsoppdrag	145 127	153 928	119 026	-26 100	-34 902
Total sum	7 165 907	7 256 039	7 395 588	229 680	139 549

3.1 Forskningsmeldingens prioriteringer

I tabellen nedenfor er Forskningsrådets budsjett fordelt på de ni målområdene i forskningsmeldingen *Klima for forskning*. I avgrensningen av de ulike målområdene er det lagt vekt på å spesifisere hvordan målene relateres til ulike deler av Forskningsrådets budsjett, samtidig som det er forsøkt å unngå for stort overlapp mellom de ulike områdene. Det er lagt vesentlig vekt på hvor forskningsmeldingen selv har omtalt Forskningsrådets aktiviteter.

Samlet sett innebærer Budsjett 2013 bare noen vesentlige endringer sett i forhold til 2012. Endringen mellom årene kommenteres nedenfor i forhold til Årets budsjett 2011 og Årets budsjett 2012.

Tabell 3.2 FoU-budsjett 2013 fordelt på målområdene i forskningsmeldingen Klima for forskning, 1000 kroner.

	Årets budsjett 2012	Årets budsjett 2013
1. Globale utfordringer	1 440 859	1 518 295
2. Bedre helse og helsetjenester	766 930	793 989
3. Velferd og forskningsbasert profesjon	242 958	266 922
4. Kunnskapsbasert næringsliv i hele landet	804 908	840 508
5. Næringsrelevant forskning på strategifelt	1 920 170	1 895 608
6. Velfungerende forskningssystem	3 394 333	3 470 023
7. Høy kvalitet i forskningen	1 753 930	1 788 931
8. Internasjonalisering av forskningen	599 488	674 939
9. Effektiv utnyttelse av resultater og ressurser	344 116	340 944

Globale utfordringer

Målsettingen i forhold til Globale utfordringer omfatter først og fremst forskning som bidrar til å møte de store utfordringene menneskeheten står ovenfor. Dette gjelder særlig forskning som kan bidra til fattigdomsreduksjon, klimarelatert forskning, forskning om tap av biologisk mangfold, forskning på miljøvennlig energi, forskning om økt bærekraftig matproduksjon globalt, samfunnsforskning som kan bidra til fred, demokrati og menneskerettigheter, og tiltak som bidrar til oppbygging av forskningskapasitet i utviklingsland. Økningen fra 2012 til 2013 er først og fremst knyttet til økt satsing på klimaforskning, særlig gjennom NORLIMA og Polarforskningsprogrammet, men også til BIONÆR-programmet.

Bedre helse og helsetjenester

Målområdet Bedre helse og helsetjenester omfatter forskning som bidrar til kunnskap om helse og helsefremmende forhold, forebygging, reduksjon og behandling av sykdommer og funksjonsbegrensninger, og organisering og effektivisering av tjenestene i helse- og omsorgssektoren. Forskningen dekker særlig fagfelt og temaer som basale biomedisinske fag, kliniske fag og samfunnsmedisin, men også enkelte samfunnsfag. Hovedinnsatsen er rettet mot en videreføring av de etablerte helseforskningsprogrammene. Endringen er knyttet til en viss vekst til rekken av helseforskningsprogrammer.

Velferd og forskningsbasert profesjonsutøvelse

Målområdet omfatter samfunnsforskning som tar sikte på å øke forståelsen av familien, velferdsordningene, utdanningssystemet, arbeidslivet og sammenhengen mellom dem, og hvor demokrati, integrering, sosial ulikhet, omsorg og oppvekst er viktige forskningsområder. Også profesjonsrettet forskning som bidrar til en bedre profesjonsutøvelse omfattes av målområdet. Veksten er knyttet til blant annet etableringen av programmet Praksisrettet FoU i helse og velferdstjenesten.

Kunnskapsbasert næringsliv i hele landet

Forskning knyttet til målområdet Kunnskapsbasert næringsliv er i budsjettmessig sammenheng avgrenset til de tematiske- og bransjeuavhengige forsknings- og innovasjonsvirkemidlene. Dette betyr at det først og fremst er Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA), Virkemiddel for regional FoU

og innovasjon (VRI), Nærings-Ph.d, SkatteFUNN og SFI som bidrar til oppfølgingen av målet. Endringen er knyttet til opptrappingsplanen for 2. runde av SFI-ordningen, men også en mindre vekst til BIA, VRI og NORDSATS.

Næringsrelevant forskning på strategiske områder

Forskning knyttet til målområdet Næringsrelevant forskning er i budsjettmessig sammenheng avgrenset til de tematiske- og bransjerettede forsknings- og innovasjonsvirkemidlene. Forskningsmeldingen har utpekt seks temaområder og tre teknologiområder. De tematiske er Mat, Marin, Maritim, Energi, Miljø, Reiseliv, mens de teknologiske er IKT, Bioteknologi og Material/nanoteknologi. Dette betyr at Forskningsrådets innsats først og fremst er knyttet til innovasjons- og kompetanseprosjekter innenfor programmene, men også enkelte næringsrelevante forskerprosjekter på de ulike tema og teknologiområdene vil omfattes. Det har vært en svak økning til teknologiprogrammene, men en samlet økning på grunn av bortfall av engangsbeløpet til Marint verdiskapingsprogram.

Et velfungerende forskningssystem

Forskning knyttet til det tverrgående målet om Et velfungerende forskningssystem omfatter først og fremst virkemidler og støtteformer hvis hovedformål er å sikre samarbeid, arbeidsdeling og nettverk, men også strategisk kunnskaps- og kompetanseoppbygging ved den enkelte institusjon. Dette innebærer at basisbevilgninger, forskningsinfrastruktur, senterordningene, institusjonsforankrede strategiske ordninger og nettverkstiltak er støtteordninger som bidrar til målområde. Endringen er knyttet til prisjusteringen av basisbevilgningene til instituttene, opptrappingsplanen for 2. runde av SFI-ordningen, bevilgningen til Kavli-instituttet og en viss vekst til forskningsinfrastruktur og Store program.

Høy kvalitet i forskningen

Forskning knyttet til det tverrgående målet om Høy kvalitet omfatter først og fremst det som tradisjonelt har vært ansett som de særskilte kvalitetsvirkemidlene i Forskningsrådet. Det innebærer at dette omfatter støtteformer hvis hovedformål er å fremme høy vitenskapelig kvalitet gjennom nasjonale konkurransearenaer. Normalt er dette fri prosjektstøtte, SFF, YFF, de fagorienterte grunnforskningsprogrammene, grunnforskningsandelen av Store programmer og satsingen på forskningsinfrastruktur. Endringene er knyttet til en viss vekst til Fri prosjektstøtte, Balanse og grunnforskning innenfor Store program.

Internasjonalisering av forskningen

Internasjonalisering omfatter internasjonalt forskningssamarbeid, internasjonal mobilitet, særskilte tiltak for å gjøre Norge til attraktivt vertsland for forskning, og tiltak som bidrar til oppbygging av forskningskapasitet i utviklingsland. Nordisk, europeisk og bilateralt samarbeid inngår. Internasjonaliseringstiltak innenfor det enkelte program omfattes av målområdet. Hovedutfordringen er knyttet til stimulerings- og posisjoneringstiltak i forhold til EUs rammeprogram og randsoneaktiviteter og styrking av det bilaterale samarbeidet. Endringene er knyttet til en viss vekst til enkelte JPI-satsinger.

Effektiv utnyttelse av resultater og ressurser

Målområdet Effektiv utnyttelse av resultater og ressurser omfatter først og fremst det enkelte programs innsats knyttet til formidling, informasjon og ulike typer arrangementer, til arbeidet med kunnskapsgrunnlaget og til Forskningsrådets målrettede kommersialiseringsaktiviteter. Veksten er knyttet til en svak vekst til kommersialiseringsaktivitetene.

3.2 Fordeling på MRS-målene

Fra 2010 er det innført en nytt MRS-system for Forskningsrådets virksomhet. Gjennomgangen nedenfor viser hvordan Budsjett 2013 vil bidra til å nå målene i det nye MRS-systemet. I gjennomgangen vises det på et helt overordnet nivå hvilke virkemidler og hovedaktiviteter som inngår i de enkelte mål og delmål. Denne målstrukturen overlapper på flere mål og delmål, slik at den samme innsatsen vil bidra på flere enn ett mål eller delmål. Enkelte av delmålene har i begrenset grad budsjettmessige implikasjoner. Tallene er grovestimater basert på mestkriteriet.

Tabell 3.3. FoU-budsjett 2013 fordelt på MRS-målene for Forskningsrådet. 1000 kroner.

	Årets budsjett 2012	Årets budsjett 2013
Delmål 1.1 Prioriterte områder	3 664 331	3 790 976
Delmål 1.2 Grunnleggende forskning	1 471 534	1 500 186
Delmål 1.3 Bredde av innovasjon	946 245	980 495
Delmål 1.4 Mer i næringslivet	2 148 579	2 173 227
Delmål 1.5 Sektorens behov	3 633 802	3 827 075
Delmål 1.6 Internasjonalt samarbeid	555 974	610 052
Delmål 2.1 Sammenheng internasjonale	493 844	537 822
Delmål 2.2 Effektiv utnyttelse	0	0
Delmål 2.3 Dynamisk arbeidsdeling	4 429 218	4 568 929
Delmål 2.4 Forskningsinstituttene	961 366	979 114
Delmål 3.1 Forskningsformidling	85 698	81 643
Delmål 3.2 Kommersialisering	168 450	168 450
Delmål 3.3 Kunnskapsgrunnlag	82 910	78 011

Mål 1: Økt kvalitet, kapasitet og relevans i norsk forskning i hele landet.

Delmål 1.1: Styrket forskning på nasjonalt prioriterte områder.

Delmålet omfatter de tematiske- og teknologiske prioriteringer i forskningsmeldingen *Klima for forskning* og innebærer forskning på målområdene Globale utfordringer, Velferd, Helse, og tema- og teknologiområdene under målområdet Strategisk næringsrettet forskning. Innsatsen realiseres først og fremst gjennom de Store programmene, innovasjonsprogrammene og deler av de handlingsrettede programmene, men også Fri prosjektstøtte innenfor medisin og helse. Programmer og aktiviteter som er merket med nær halvparten (mer en 40 %) av innsatsen på forskningsmeldingens målområder regnes med i målområdet. Økningen er knyttet til tildelingen innenfor klimaområdet, helseforskningsprogrammene i tillegg til teknologiområdene.

Delmål 1.2: Styrket bredde av langsiktig grunnleggende forskning og konsentrasjon av ressurser rundt den beste forskningen.

Delmålet omfatter Fri prosjektstøtte, Grunnforskningsprogrammene, Forskningsinfrastruktur, YFF og SFF. Veksten er i all hovedsak knyttet til satsingen på Fri prosjektstøtte, Balanse og Forskningsinfrastruktur.

Delmål 1.3: Styrket bredde av forskningsbasert innovasjon og konsentrasjon av ressurser rundt de beste forsknings- og innovasjonsmiljøene.

Det er først og fremst BIA, SFI, og FME-sentrene, Virkemiddel for regional innovasjon (VRI) og Nærings-Phd som bidrar til å følge opp delmålet, men også enkelte av innovasjonsprogrammene. Økningen er knyttet til BIA, opptrappingen av SFI, nivåinnhentning på Nærings-phd og VRI.

Delmål 1.4: Mer forskning i næringslivet. Både i bredden og spiss.

Delmålet omfatter tiltak direkte rettet mot næringslivet, det vil si anvendelsen av søknadstypene innovasjonsprosjekter (IPN) og kompetanseprosjektet (KPN), som finansieres gjennom innovasjonsprogrammene og de Store programmene. Programmer og aktiviteter som har minst 40 % av innsatsen som IPN og KPN regnes med i målområdet. Økningen til området er knyttet til en svak økning i BIA, Store program og Brukerstyrte innovasjonsprogrammer.

Delmål 1.5: Styrket forskning i tråd med sektorenes og forvaltningens kunnskapsbehov.

Dette omfatter alle midlene, eksklusiv basisbevilgningene og senteratsingene, til de sektorrettede departementene (alle departementer minus KD og NHD). På KD er det kun høgskoleavdelingens midler plassert under delmål 1.5, mens på NHD er det kun de brukerstyrte innovasjonsprogrammene som er tatt med. Økningen er knyttet til endringer i sektorrettede programmer og satsinger, hvor satsinger rettet mot klima, global utvikling, utdanning, helse, velferd og teknologiområdene utgjøre viktige områder.

Delmål 1.6: Styrket utbytte fra internasjonalt forskningssamarbeid.

Det er særlig de rettede internasjonaliseringstiltakene, som bilat-ordningen, posisjoneringsordning, JTI-deltagelse, følgeforskningsprogrammer, ERA-NET-deltagelse, EU-informasjon, men også programmer med internasjonalisering som viktigste formål, som bidrar til delmålet. Økningen er knyttet til JPI-er og internasjonale samarbeidsprogrammer.

Mål 2: God ressursutnyttelse og hensiktsmessig arbeidsdeling, samhandling og struktur i forskningssystemet.

Delmål 2.1: God sammenheng mellom nasjonal forskningsinnsats og internasjonalt forskningssamarbeid.

Tiltakene er de samme som beskrevet under delmål 1.6.

Delmål 2.2: Merverdi gjennom effektiv utnyttelse av forskningsbevilgningene.

Dette omfatter arbeid med FoU-administrative arbeidsformer, programdrift, koordinering av ressurser i og mellom programmer, og framdrift og gjennomføring i programmer og aktiviteter. Det er ikke knyttet midler til dette delmålet, siden størrelsen omfatter deler av administrasjonsbudsjettet og programrefusjoner.

Delmål 2.3: Dynamisk og effektiv samhandling og arbeidsdeling i forskningssystemet.

De viktigste tiltakene er knyttet til senteratsingene, programmene, forskningsinfrastruktur og nettverkstiltak. Også de institusjonelle tiltakene bidrar til delmålet. Alle disse virkemidlene har samhandling og arbeidsdeling som sentrale perspektiver for innsatsen. Veksten er knyttet til opptrappingen av SFI, endringer på de sektorrettede programmene og forskningsinfrastruktur.

Delmål 2.4: Ivareta et strategisk ansvar for forskningsinstituttene.

Delmålet ivaretas gjennom begge komponentene i det nye basisbevilgningssystemet, det vil si både den resultatbaserte komponenten og den strategiske komponenten. Endringene er knyttet til priskompensasjonen til de fleste av instituttgruppene.

Mål 3: Forskningens resultater tas i bruk i næringsliv, samfunnsliv og forvaltning i hele landet.

Delmål 3.1: God og tilpasset forskningsformidling til forvaltningen og allmennheten og gode læringsarenaer mellom foretak, institutter, UoH-sektoren, helseforetakene og forvaltningen.

Forskningsrådets kommunikasjons- og formidlingsarbeid fra programmer og aktiviteter utgjør de viktigste tiltakene, i tillegg til noen særskilte tiltak mot enkelte grupper. Også de sentrale informasjons, formidling og publiseringsaktivitetene bidrar til delmålet. Det er ingen vesentlige endringer i innsatsen fra 2012 til 2013.

Delmål 3.2: Styrket kommersialisering av forskningsresultater og økt innovasjonsevne og -takt i næringsliv og offentlig sektor.

Det viktigste tiltaket er knyttet til kommersialiseringsarbeidet gjennom det nye FORNY, som etter evalueringen i 2009 foreslås med en ny innretning. Det er ingen vesentlige endringer i innsatsen fra 2012 til 2013.

Delmål 3.3: Styrket kunnskapsgrunnlag i det forskningsstrategiske og rådgivende arbeidet.

Sentrale tiltak er Forskningsrådets finansiering av den nasjonale FoU-statistikk, bestilling av særskilte analyser og utredningsoppdrag, evalueringer, etablering av FORFI-programmet, og eget analyse-, utrednings- og evalueringsarbeid. Det er ingen vesentlige endringer i innsatsen fra 2012 til 2013.

3.3 Fordeling på divisjoner og staber

Tabellen nedenfor viser økningen i Budsjett 2013 fordelt på divisjon. På grunn av omorganiseringen, hvor en avdeling i Innovasjon ble flyttet til divisjon for Energi, ressurser og miljø, er det vanskelig å lese ut budsjettøkningen av endringene fra Årets budsjett 2012 til Årets budsjett 2013. Heller ikke endringen fra Revidert budsjett 2012 til Årets budsjett 2013 gir et komplett bilde, men uansett et mye bedre bilde. Som det fremkommer av denne kolonnen fordeler økningen seg nokså likt mellom divisjonene. Økningen til Innovasjon er knyttet til veksten til BIA, Nærings-ph.d og teknologiområdene bioteknologi og nano. Veksten til Energi, ressurser og miljø er knyttet til klimasatsingen, og nesten bare denne. Veksten til Samfunn og helse er både knyttet til aktiviteter under Flere aktive og sunne år, men også utdanningsfeltet, samfunnsikkerhet og Balanse-satsingen. Økningen til Vitenskap er i all hovedsak knyttet til Fri prosjektstøtte, Forskningsinfrastruktur og Kavli-instituttet.

Tabell 3.4. FoU-budsjett 2013 fordelt på Forskningsrådets divisjoner og enheter. 1000 kroner.

	Årets	Revidert	Årets budsjett 2013	Økning	Økning
	budsjett	budsjett		Årets 2012	Rev 2012
	2012	2012		Bud 2013	Bud 2013
Divisjon for innovasjon	2 002 606	1 667 053	1 688 292	-314 314	21 239
Div.for energi, ressurs, miljø	1 455 301	1 814 771	1 833 959	378 658	19 188
Divisjon for samfunn og helse	810 870	872 138	930 651	119 781	58 514
Divisjon for vitenskap	2 816 937	2 822 146	2 857 999	41 062	35 853
Administrasjon	26 450	25 409	29 450	3 000	4 041
Stab	53 743	54 522	55 236	1 493	714
Totalt	7 165 907	7 256 039	7 395 588	229 680	139 549

4 Departementene

Forskningsrådet for bevilgninger fra 17 departementer. Nedenfor redegjøres det for fordelingen av årets budsjett på det enkelte departement. Det er tatt utgangspunkt i tildelingsbrevet for det enkelte departement. I noen få tilfeller avviker årets budsjett fra tildelingsbrevet. Slike tilfeller kan oppstå når tildelingsbrevet kommer for sent i forhold til når Forskningsrådet lukker årets budsjett. Denne type avvik vil justeres i Revidert budsjett. I tabellen knyttet til hvert enkelt departement gis det en oppstilling av hvordan departementets bevilgning er fordelt på programmer og aktiviteter. Alle føringer i tildelingsbrevene som innebærer spesifiserte beløp på programmer og aktiviteter utkvitteres gjennom denne oppstillingen. Det redegjøres derfor ikke tekstlig for de enkelte føringene i tildelingsbrevene. Revidert budsjett 2011 er ikke gjennomgående avstemt i hele dokumentet, siden revidert budsjett ikke er avsluttet før dette dokumentet produseres.

4.1 Kunnskapsdepartementet

Kunnskapsdepartementets midler gjennom Forskningsrådet er rettet mot tre overordnede formål: mot grunnleggende forskning innenfor alle fagområder, mot forskning innenfor utdannings- og opplæringssektoren, og mot overordnede sektorovergripende forskning- og samfunnsutfordringer. På alle områder er kvalitet, internasjonalisering og et velfungerende forskningssystem viktige formål med bevilgningen.

Kunnskapsdepartementets bevilgning til Forskningsrådet i 2013 er på 2 910 mill. kroner. Dette er en økning på 104,4 mill. kroner, eller 3,7 prosent, i forhold til årets budsjett for 2012. Tilsagnsfullmakten på 37,5 mill. kroner som Forskningsrådet har hatt i mange år, er imidlertid ikke videreført og innebærer i realiteten en reduksjon i Forskningsrådets inntekter.

Tabell 4.1. Inntekter fra KD fordelt på kapittel og post. 1000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
KD Kap.231.21	12 000	12 000	12 248
KD Kap.258.21	1 900	11 900	9 000
KD Kap.287.21	5 000	5 300	5 000
KD Kap.231.51	7 750	7 750	8 000
KD Kap.281.50	31 500	79 258	79 258
KD Kap.285.52	1 274 025	1 274 025	1 311 868
KD Kap.226.21	32 000	32 000	35 825
KD Kap.281.01	1 250	1 250	0
KD Kap.200.21		2 550	2 000
KD Kap.287.57	179 093	179 093	185 003
KD Kap.281.50	47 758	0	0
KD Kap.226.71	25 705	25 705	35 353
KD Kap.258.01	500	500	500
Forskning og utdanning	1 618 481	1 631 331	1 684 055
KD Kap.286.60	40 245	40 289	40 245
KD Kap.285.53	867 573	867 573	897 203
KD Kap.285.54	280 000	280 000	289 240
Sektorovergripende formål	1 187 818	1 187 862	1 226 688
Total	2 806 299	2 819 193	2 910 743

Bevilgningen over Kap. 285, post 52, posten til Forskningsformål, og Kap. 285, post 53, posten til sektorovergripende tiltak er økt med til sammen 67,5 mill. kroner, eller 3,2 prosent, i forhold til 2012. Dette tilsvarer en økning på om lag nivå med prisjusteringen som er lagt inn i Statsbudsjettet for 2013 (3,3 prosent). I tillegg er det en frihetsgrad innenfor nullvekst som følge av at bevilgningen til de Nasjonale forskningsetiske komiteer og Granskningsutvalget er ført ut av Forskningsrådets budsjett.

Også basisbevilgningene til de samfunnsvitenskapelige forskningsinstituttene (kap 287.57) og bevilgningen til forskningsinfrastruktur (kap 285.54) er prisjustert. Dette utgjør hhv 5,9 mill. kroner i økning til forskningsinstituttene og 9,240 mill. kroner til utstyr i forhold til 2012. Bevilgningen til Vitensentrene er økt med 9,6 mill. kroner fra 2012 til 2013 og har en bevilgning i 2013 på 35,4 mill. kroner. Over øvrige kap. og poster er det lagt inn et antatt budsjett for 2013.

Føringene på veksten over KDs budsjett for Kap. 285, post 52, posten til Forskningsformål, og Kap. 285, post 53, posten til sektorovergripende tiltak er som følger:

- Klimaforskning med særlig vekt på samfunnsvitenskapelig og humanistisk klimaforskning og grunnleggende forskning knyttet til klimasystemet og klimaendringene i Arktis, 25 mill. kroner.
- Balanse, 7 mill. kroner.
- Samfunnsikkerhet, 4 mill. kroner.
- Praksisrettet FoU i helse- og velferdstjenestene, 7 mill. kroner.
- Kavli Institute for Systems Neuroscience (KISN), 12,5 mill. kroner.

I tillegg er det lagt inn en årlig nivåheving på 35 mill. kroner til *Sentre for fremragende forskning (SFF)* fordelt på flere år, for å ta høyde for behovet for en priskompensasjon for 3. runde SFF.

Økningen på 25 mill. kroner til klimaforskning er lagt til NORKLIMA (18 mill. kroner), Polarforskningsprogrammet (5 mill. kroner) og klimamodellering i program for eVitenskap (2 mill. kroner).

Når føringene fra KD er fulgt opp gjenstår vel 23 mill. kroner over KDs budsjett til fordeling. For 2013 hadde Forskningsrådet tre forslag overfor KD; nominell nullvekst, reel nullvekst (prisjustert forslag) og et vekstforlag. Forskningsrådets prisjusterte forslag er det budsjettalternativet som i all hovedsak er lagt til grunn for budsjettfordelingen, men det er også lagt vekt på Forskningsrådets prioriteringer i vekstforlaget. Gjenstående ledige midler er fordelt til:

- Fri prosjektstøtte, 18,0 mill. kroner.
- Internasjonal prosjektstøtte og - nettverkstiltak, 3,0 mill. kroner
 - 2 mill. kroner til Marie Curie Actions og 1 mill. kroner til Global Biodiversity Information Facility (GBIF).
- Institusjonsstøtte, 3 mill. kroner (bla Sars-senteret)

Tabell 4.2. Inntekter fra KD til Fri prosjektstøtte. 1000 kroner.

	KD Kap 285.52		KD Kap 285.53		Sum KD	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
	Rev.bud	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
FRIHUM - Fri prosj.st. humanistiske fag	90 375	92 810	4 240	3 180	94 615	95 990
FRIMEDBIO - Fri prosj.st. med.,helse,biol	243 480	253 440	18 030	14 920	261 510	268 360
FRINATEK - Fri prosj.st. mat.,naturv.,tek 1)	158 480	166 595	9 690	8 020	168 170	174 615
FRISAM - Fri prosj.st.samfunnsvitenskap	87 785	91 647	8 740	6 983	96 525	98 630
Sum	580 120	604 492	40 700	33 103	620 820	637 595

1) I tillegg 1 mill. kroner fra OED begge år til en strategisk satsing på teknologifagene

Tabell 4.3. Bevilgninger fra KD til *forskning og utdanning* fordelt på programmer og aktiviteter. 1000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Delmål 1.1 Prioriterte områder			
ENERGIX Stort program energi			10 000
FOLKEHELSE Folkehelse	1 000	1 000	1 000
HAVKYST Havet og kysten	2 850	2 850	2 850
MILJØ2015 Norsk miljøforskning mot 2015	6 000	6 000	6 000
MILPAAHEL Miljøpåvirkning og helse	1 500	1 500	1 500
NANO2021 Nanoteknologi og nye materiale	37 650	37 650	37 650
NEVRONOR Nasj.satsing på nevrovitensk.f	15 180	15 180	15 180
NORGLOBAL Norge - Global partner	1 130	1 230	1 130
NORKLIMA Klimaendr.og kons.f.Norge	12 530	12 530	12 530
POLARPROG Polarforskningsprogram	20 000	20 000	20 000
POLRES Polarforskning POLRES	10 000	10 000	10 000
PSYKISK Psykisk helse	1 000	1 000	1 000
RENERGI Fremtidens rene energisystemer	10 000	10 000	
TJENESTER Helse- og omsorgstjenester	1 000	1 000	1 000
UNIKARD Nasj.satsing hjerte- karforskn	1 500	1 500	1 500
VAM Velferd, arbeid og migrasjon	4 000	4 000	4 000
VERDIKT Kjernekompp.og verdiskaping IKT	7 700	7 700	7 700
Delsum	133 040	133 140	133 040
Delmål 1.2 Grunnleggende forskning			
CERN Kjerne- og partikkelforskning	22 200	22 200	22 500
ELSA Etske,rettslige og samf.m. as	1 000	1 000	1 000
EUROPA Europa i endring	6 000	6 000	6 000
EVITA eVitenskap	16 000	16 000	18 000
F-UTD Forskerutdanning	600	600	600
FORSKSKOLE Forskerskoler	40 000	40 000	40 000
FRIHUM Fri prosj.st. humanistiske fag	67 975	90 375	92 810
FRIMEDBIO Fri prosj.st. med.,helse,biol	192 480	243 480	253 440
FRINATEK Fri prosj.st. mat.,naturv.,tek	138 980	158 480	166 595
FRIPRO Fri prosjektstøtte	100 000		0
FRISAM Fri prosj.st.samfunnsvitenskap	80 685	87 785	91 647
GRUNNLOV Grunnlovsjubileet 2014	10 000	10 000	10 000
KOSK-II Katalyse og org.synt.kjemi II	9 900	9 900	
KULVER Kulturell verdsetting	14 000	14 000	
P-KVINN Program for kvinne- og kjønnsf	7 000	7 000	
P-SAMISK Program for samisk forskning	8 220	8 220	6 700
ROMFORSK Program for romforskning	17 255	17 255	26 910
SAMKUL Samfunnsutviklingens kulturell			20 000
SYNKNØYT Progr.f.synkrotron- og nøytron	5 500	5 500	8 250
YFF Yngre, fremragende forskere	30 000	30 000	30 000
Delsum	767 795	767 795	794 452
Delmål 1.3 Bredde av innovasjon			
NAERINGSPH Nærings-phd	13 450	13 450	13 450
VRI2 Virkemidl f reg.innov.2011-13	6 000	6 000	6 000
Delsum	19 450	19 450	19 450

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Delmål 1.5 Sektorens behov			
EKSSPESPED Ekspertgr spes-ped		2 000	2 000
K-SENTER Kunnskapssenter for utdanning	7 000	7 000	7 000
PRAKUT Praksisrettet utdanningsforsk	28 250	28 250	28 748
SAMRISK Samfunnssikkerhet og risiki	500	500	
SAMRISK-2 Samfunnssikkerhet og risiko			500
SHP Strategiske høgskoleprogram	40 000	40 000	40 000
U2020 Norsk utd.forskn.2009-2018	34 400	44 400	45 325
UNI-MUSEER Strat.satsing univ.museer	5 758	5 758	5 758
Delsum	115 908	127 908	129 331
Delmål 1.6 Internasjonalt samarbeid			
DIV-INT Annet internasjonalt samarbeid	27 315	27 617	18 745
EMBLNODE Nord EMBLSenter i molekylærmed	8 100	8 100	8 100
ESF ESF - European Science Foundat	1 500	1 500	1 500
EU-DIVERSE EU Diverse poster	13 000	13 000	
EU-MOB EU-mobilisering			1 788
EU7RP EUs 7. rammeprogram	500		
EUIPROF EUI - professorat	2 300	2 300	2 300
EUPROSJEKT Forskningsrådets EU-prosjekt	5 800	5 800	
EURAXESS Euraxess - mobilitetsportalen	1 000	1 000	1 000
INT-BILAT BILAT-ordningen	13 200	13 200	11 150
INTSTAB-DR Internasjonal stab drift			6 388
INTSTAB-PR Internasjonale prosjekter			8 350
IS-ADM Administrasjon IS	664	664	664
IS-AUR Samarb.progr. Norge Frankrike	500	500	500
IS-BILAT Mobilitet Norge-USA /Canada	6 000	6 000	6 000
IS-DAAD Forskerutveksl. Norge-Tyskland	500	500	500
IS-JSPS JSPSmobilitet fra Japan	800	800	800
IS-MOBIL Mobilitetsprogr.f.utl.Ph.D-stu	6 011	6 011	6 011
IS-NAD Samarbeid med NORAD-land	1 300	1 300	1 300
IS-NORDIC Nordic Pilot Programme for NSF	750	750	750
IS-TOPP Toppfinans. av M.Curie-stipend	2 000	2 000	6 050
KONT Kontingenter	1 000	1 000	2 000
NOR-SAM Nordisk samarbeid	14 000	8 000	14 000
NOS-HS Sekr. nord. sam.nemd. HumSam		5 542	
NOS-M2 Nordisk samarb.nemnd medisin		156	
PES-INST Prosj.etabl.støtte EU (FoU)	10 000	10 000	10 000
SAM-EU Samfinansiering EU-kontoret	500	500	500
STILL-UTL Stillinger i utlandet			3 274
Delsum	116 740	116 240	111 670

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Delmål 2.3 Dynamisk arbeidsdeling			
EINFRA eInfrastruktur	17 300	17 300	17 300
ESSURVEY European Social Survey	3 500	3 500	4 000
FLINSTUD Forskerlinjen/Studentstipend	12 750	12 750	12 750
FMEINFRA FME - utstyr/infrastruktur	1 016	1 016	
FMESAMFUNN FME - samfunn	867	867	5 000
FMETEK N FME - teknologi	3 117	3 117	
FORINFRA Nasj.sats. forskn.infrastrukt	35 000	35 000	35 000
GENINST Gen. andre institusjoner	100	100	100
ISPBIOMED ISP - biologi og biomedisin	5 630	5 630	5 630
ISPHUM ISP - Humaniora	8 000	8 000	8 000
ISP NATTEK ISP - naturvit. og teknologi	13 485	13 485	13 485
ISPSAM ISP - Samfunnsvitenskap	9 000	9 000	9 000
KIF Komité for kjønnsbal. i forskn	1 500	1 500	1 500
KISN Kavli Institute for Systems Neuroscience			12 500
LIKEST Likestilling og kjønn i forsk	140	140	140
NSDBASIS Norsk samf.vit.datatjen.basis	9 730	9 730	10 330
SARS SARS Intenational Center	7 000	7 000	9 500
SIMULA SIMULA-senteret ()	29 000	29 000	29 000
Delsum	157 135	157 135	173 235
Delmål 2.4 Forskningsinstituttene			
RBGRUNSAMF Res.bas.grunnbev.samf.v.inst	179 093	179 093	185 003
STIM-EU Strat.Institutsats.EU-prosj	26 000	26 000	26 000
Delsum	205 093	205 093	211 003
Delmål 3.1 Forskningsformidling			
AVD-KOMM Kommunikasjonsavdelingen	1 410	1 910	8 300
ETIKK Forskningsetisk arbeid	10 800	10 800	
FORM Formidling	1 045	1 045	1 045
FORSKDAG Forskningsdagene	5 700	5 700	3 500
GENSTIM Gen. stim.tiltak/nettv.bygging	1 050	1 050	1 050
KILDEN Oppstart, lønn, randsone etc	4 100	4 100	4 400
KOMMUNIK Kommunikasjon	1 000	1 000	1 000
KONK-UOF Konkurransen Ungd. og Forsknin	1 400	1 400	900
NETTARBEID Nettarbeid	880	880	400
NYSGJPER Nysgjerrigper	6 000	6 000	4 000
PROFORSK Program for profilering av forskning			3 000
PROREAL Profileringsprogr.f.realfagene	3 000	3 000	
PUBL Publisering/prosjektinform	5 860	5 860	5 860
RED-PROD Redaksjonell produksjon	1 210	1 210	
VITEN Vitensentre	25 705	25 705	35 353
Delsum	69 160	69 660	68 808
Delmål 3.2 Kommersialisering			
FORNY20 FORNY2020	13 000	13 000	13 000
Delsum	13 000	13 000	13 000
Delmål 3.3 Kunnskapsgrunnlag			
DISPFON Disposisjonsfond	-5 900	-5 900	1 100
EVA Evaluering	2 000	2 000	960
FORFI Kunnsk.gr.l.f.forskn.innov.pol	7 000	7 000	7 000
GENPLAN Gen. planlegging/utredn./eval	4 840	4 840	4 840
PLAN Planlegging	440	440	440
POLITIKK Forskningspolitikk	150	150	
STAB Statistikk og kunnsk.grunnlag	11 630	12 080	14 576
STAT Forskningsdokument./Statistikk			150
TEKSAM Teknologi og samfunn	1 000	1 000	1 000
UTRED Utredning		300	
Delsum	21 160	21 910	30 066
Talt	1 618 481	1 631 331	1 684 055

Tabell 4.4. Bevilgninger fra KD til *sektorovergripende formål* fordelt på programmer og aktiviteter. 1000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Delmål 1.1 Prioriterte områder			
BIOBANK Humane biobanker og helsedata	20 000	20 000	20 000
BIONÆR Bionæringsprogram	10 000	10 000	10 000
BIOTEK2021 Bioteknologi for verdiskaping	85 000	85 000	85 000
ENERGIX Stort program energi			12 000
GASSMAKS Økt verdiskaping fra naturgass	25 000	25 000	25 000
HAVBRUKS Havbruk - en næring i vekst	19 000	19 000	19 000
HAVKYST Havet og kysten	5 000	5 000	5 000
NANO2021 Nanoteknologi og nye materiale	17 500	17 500	17 500
NEVRONOR Nasj.satsing på nevrovitensk.f	1 200	1 200	
NORKLIMA Klimaendr.og kons.f.Norge	20 000	20 000	38 000
PETROMAKS Maks.utnytt.av petroleumsreser	51 000	51 000	
PETROMAKS2 Stort program petroleum			51 000
POLARPROG Polarforskningsprogram	25 000	25 000	30 000
RENERGI Fremtidens rene energisystemer	12 000	12 000	
SYKEFRAVÆR Forskn.om årsaker til sykefrav	10 000	10 000	10 000
VERDIKT Kjernekomp.og verdiskaping IKT	13 000	13 000	13 000
Delsum	313 700	313 700	335 500
Delmål 1.2 Grunnleggende forskning			
BALANSE Kjønnbalanse i toppstillinger og forskningsledelse			7 000
ELSA Etske,rettslige og samf.m. as	2 000	2 000	2 000
FRIHUM Fri prosj.st. humanistiske fag	4 240	4 240	3 180
FRIMEDBIO Fri prosj.st. med.,helse,biol	18 030	18 030	14 920
FRINATEK Fri prosj.st. mat.,naturv.,tek	9 690	9 690	8 020
FRISAM Fri prosj.st.samfunnsvitenskap	8 740	8 740	6 983
SAMKUL Samfunnsutviklingens kulturell	15 000	15 000	15 000
SFF Sentre for fremragende forskn	254 100	254 100	251 000
Delsum	311 800	311 800	308 103
Delmål 1.3 Bredde av innovasjon			
BIA Brukerstyrt innovasjonsarena	20 000	20 000	20 000
REGREP Regionale representanter	5 100	5 100	5 100
RFFALLE Sentral RFF-pott til adm.og st	35 145	35 189	35 145
SFI Sentre for forskn.drevet innov	200 000	200 000	205 000
Delsum	260 245	260 289	265 245
Delmål 1.5 Sektorens behov			
PRAKSISVEL Prakiserett FoU helse-velferdst			7 000
SAMRISK-2 Samfunnsikkerhet og risiko			4 000
U2020 Norsk utd.forskn.2009-2018	5 600	5 600	5 600
Delsum	5 600	5 600	16 600
Delmål 2.3 Dynamisk arbeidsdeling			
FORINFRA Nasj.sats. forskn.infrastrukt	280 000	280 000	289 240
SARS SARS Intenational Center	10 000	10 000	10 000
Delsum	290 000	290 000	299 240
Delmål 3.3 Kunnskapsgrunnlag			
FORFI Kunnsk.gr.l.f.forskn.innov.pol	2 000	2 000	2 000
STAB Statistikk og kunnsk.grunnlag	4 473	4 473	
Delsum	6 473	6 473	2 000
Totalt	1 187 818	1 187 862	1 226 688

4.2 Nærings- og handelsdepartementet

I henhold til Prop. 1 S (2012-2013) gir Nærings- og handelsdepartementets (NHD) en bevilgning til Forskningsrådet over kap. 920, post 50 på 1 413,9 mill. kroner i 2013. Det er en økning på 53,9 mill. kroner (+4%) sammenlignet med Årets budsjett 2012. Økningen er i hovedsak til programmer under resultatområdet «forskningsprogrammer og internasjonalt forskningssamarbeid», men også noe til resultatområdet «institutter og annen infrastruktur». Av den samlede økningen er 12,35 mill. kroner inntil videre lagt på budsjettposeten under kategorien «Andre tiltak» i påvente av departementets tildelingsbrev.

I budsjettproposisjonen for 2013 legges det vekt på at næringslivet styrker sin egen forskningsinnsats og i større grad nyttiggjør seg den store mengden forskningsbasert kunnskap som blir utviklet i Norge og i resten av verden. NHDs overordnede målsetning med tilskudd til Forskningsrådet er at midlene skal bidra til størst mulig samlet verdiskaping i norsk økonomi, gjennom utvikling av et stadig mer kunnskapsbasert næringsliv. Gjennom Forskningsrådets virkemidler forventes det at ressursene skal understøtte og styrke kvalitet i forskningen og vurdere hvordan næringslivet og offentlige aktører i samarbeid kan forsterke og utvikle nasjonale prioriteringer i lys av internasjonal forskning og muligheten for bilateralt og multilateralt forskningssamarbeid.

Det legges vekt på fire tiltaksdimensjoner i Forskningsrådets implementering av virkemidler:

- Tiltak for å stimulere til økt FoU-innsats i næringslivet
- Tiltak for deltakelse i internasjonalt forskningssamarbeid
- Tiltak for å sikre relevant forskningsinfrastruktur
- Tiltak for kommersialisering av forskningsresultater og mer samarbeid i forskningssystemet.

Tabell 4.5: Inntekter fra NHD (1000 kroner).

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Forskningsprogrammer og internasjonalt forskningssamarbeid	790 850	810 850	830 250*
Institutter og annen infrastruktur	400 300	400 300	402 450
Kommersialisering og nettverkstiltak	126 350	128 885	126 350
Andre tiltak	42 500	39 965	54 850*
Total sum	1 360 000	1 380 000	1 413 900

*)Beløpet til Forskningsprogrammer og internasjonalt forskningssamarbeid under Årets budsjett 2013 er 12,35 mill. lavere enn det tilsvarende tallet i Statsbudsjettet. Differansen er flyttet til kategorien Andre tiltak. Tallet for kategorien Andre tiltak er derfor tilsvarende høyere enn i Statsbudsjettet

Aktiviteter og programmer under budsjettposten *Tilskudd til forskningsprogrammer og internasjonalt forskningssamarbeid* øker med til sammen 39,4 mill. kroner (+5%) til 830,25 mill. kroner, i forhold til Årets budsjett 2012. Programmet BIA øker med 9,4 mill. kroner og i tillegg er det overført 11 mill. kroner fra programmet BIOTEK2021 til BIA. Bakgrunnen for overføringen er avslutningen av FUGE og igangsetting av BIOTEK2021 som vil videreutvikle og bidra til anvendelse av det potensialet som er bygget opp innenfor bioteknologisk forskning, særlig gjennom FUGE. BIOTEK2021 vil i hovedsak bidra til å utvikle den strategiske og langsiktige bioteknologiske kompetansen, mens BIA vil ha et tydelig fokus på prosjekter med kommersielt potensiale og således bidra til å styrke innovasjonsaktiviteter innenfor bioteknologi. Overføringen er avklart med departementet. Totalrammen for BIA øker dermed med 20,4 mill. kroner til 374,6 mill. kroner i Årets budsjett 2013. BIOTEK2021 fikk en vekst på 10 mill. kroner. Oververføringen av midler til BIA innebærer en reduksjon på 1 mill. kroner for BIOTEK2021 i

2013 i forhold til Revidert budsjett 2012. Programmet Nærings-ph.d videreføres uendret med 25 mill. kroner også i 2013. Programmet NANO2021 har fått en økning i sine midler for 2013 på 20 mill. kroner. Øvrige programmer og aktiviteter under dette resultatområdet videreføres uendret i 2013.

Budsjettposten *Tilskudd til institutter og annen infrastruktur* har en økning på 2,15 mill. kroner (+0,5%) i forhold til budsjett 2012. Teknologirådet får en økning på 1 mill. kroner, og nukleær avfallslagring (HIMDALEN-KILDRA) får en samlet vekst på 1,65 mill. kroner. Av dette er 1,15 mill. kroner økning i midler fra departementet, mens 0,5 mill. kroner er midler som Forskningsrådet foreslår at flyttes fra ETIKK (forskningsetiske komiteer), da inndekning av disse midlene forslås overført til Kunnskapsdepartementets budsjett (prop.1 S). Dette kan justeres i forbindelse med departementets tildelingsbrev for 2013. Øvrige programmer og aktiviteter under dette resultatområdet videreføres uendret i 2013.

NHDs føringer gir sammen med Forskningsrådets budsjettforslag for 2013 en fordeling av budsjett 2013 på programmer og aktiviteter som vist i tabellen nedenfor.

Tabell 4.6: Bevilgninger fra NHD fordelt på programmer og aktiviteter (1000 kroner).

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Forskningsprogrammer og internasjonalt forskningssamarbeid	710 950	730 950	750 350
BIA - Brukerstyrt innovasjonsarena	354 200	364 200	374 600
BIONÆR - Bionæringsprogram	10 150	20 150	10 150
BIOTEK2021 - Bioteknologi for verdiskaping	44 900	44 900	43 900
ELSA - Etske,rettslige og samf.m. as	1 000	1 000	1 000
ENERGIX - Stort program energi	0	0	21 000
EVITA - e Vitenskap	7 400	7 400	7 400
GASSMAKS - Økt verdiskaping fra naturgass	15 000	15 000	15 000
MAROFF-2 - Maritim virksomhet og offsh-2	129 600	129 600	129 600
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015	500	500	500
NAERINGS- Nærings-phd	25 000	25 000	25 000
NANO2021 - Nanoteknologi og nye materiale	36 900	36 900	56 900
RENERGI - Fremtidens rene energisystemer	21 000	21 000	0
TRANSIKK - Transportsikkerhet - 2010	500	500	500
VERDIKT - Kjemekomp.og verdiskaping IKT	64 800	64 800	64 800
Internasjonalt forskningssamarbeid	79 900	79 900	79 900
COSTINF - COST Infrastruktur	400	400	400
FNSNY - FNSNY	3 000	3 000	3 000
IT-FUNK - IT for funksjonshemmede	1 000	1 000	1 000
DIV-INT - Annet internasjonalt samarbeid	4 800	4 800	1 780
EEN - Enterprise Europe Network	3 000	3 000	3 000
EU-MOB - EU-mobilisering	0	0	724
EUPROSJEKT - Forskningsrådets EU-prosjekt	5 000	5 000	0
EUREKA - EUREKA	2 087	2 087	2 087
EUROSTARS - EUROSTARS	28 913	28 913	28 913
INT-BILAT - BILAT-ordningen	5 900	5 900	5 900
INTSTAB-DR - Internasjonal stab drift	0	0	2 587
INTSTAB-PR - Internasjonale prosjekter	0	0	3 383
JTI - Joint Technology Initiatives	5 800	5 800	5 800
PES-INST - Prosjetabl.støtte EU (FoU)	19 000	19 000	19 000
SAM-EU - Samfinansiering EU-kontoret	1 000	1 000	1 000
STILL-UTL - Stillinger i utlandet	0	0	1 326
Institutter og annen infrastruktur	400 300	400 300	402 450
ETIKK - Forskningsetisk arbeid	500	500	0
EU7-STRA - Strålevern, EUs 7. rammeprog	1 000	1 000	1 000
GENINST - Gen. andre institusjoner	1 000	1 000	1 000
HIMDALEN - KLDRA Himdalen - Avfallslager	4 850	4 850	6 500
IFEHANUK - Halden-prosjektet og andre nuk	82 650	82 650	82 650
RBGRUNTEKN - Res.bas.grunnbev.tekn-ind.inst	259 700	259 700	259 700
SFI - Sentre for forskn.drevet innov	10 000	10 000	10 000
SIMULA - SIMULA-senteret ()	11 000	11 000	11 000
SUP-NHD - Strategiske UoH-progr.fin.NHD	22 600	22 600	22 600
TEKNRÅD - Teknologirådet	7 000	7 000	8 000
Kommersialisering og nettverkstiltak	126 350	128 885	126 350
FORNY20 - FORNY2020	100 750	100 750	100 750
REGREP - Regionale representanter	6 400	6 535	6 400
VR12 - Virkemidlf reg.innov.2011-13	19 200	21 600	19 200
Andre tiltak	42 500	39 965	54 850
DISP-NHD - Disp.konto NHD-midler	7 300	3 673	19 650
DIV-INT - Annet internasjonalt samarbeid	0	72	0
FELL-TIL - Fellestiltak - Forskningsrådet	3 970	3 970	4 250
FUNN-2 - Adm.av skatteinsentiv-ordninge	17 000	17 000	17 000
GRAFISKP - Grafisk produksjon og profil	570	570	570
KONK-UOF - Konkurransen Ungd. og Forsknin	400	400	0
MEDIA - Medie- og samfunnskontakt	800	800	850
MER - Mer entreprenørskap	4 000	4 000	4 000
NETT - Stimulerings-/nettv.bygging	0	10	0
NETTARBEID - Nettarbeid	460	460	530
REISEPOL - Reiselivspolitik	4 000	4 000	4 000
STAB - Statistikk og kunnsk.grunnlag	2 500	2 500	2 500
VAM - Velferd, arbeid og migrasjon	1 500	1 500	1 500
UTRED - Utredning	0	750	0
DIV-AKT - Diverse aktiviteter hak=DI	0	260	0
Total sum	1 360 000	1 380 000	1 413 900

4.3 Olje- og energidepartementet

Olje- og energidepartementet (OED) bevilger 728 mill. kroner til Forskningsrådet for 2013, som er en økning på 10 mill. kroner i forhold til budsjett 2012.

Tabell 4.7: Inntekter fra OED fordelt på kapittel og post. 1 000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Olje- og energidepartementet			
OED Kap.1830.50	718 000	718 000	728 000
Total sum	718 000	718 000	728 000

Styrkingen knyttes opp mot PETROMAKS og Forskningsssentre for petroleum knyttet til satsing innen arktiske utfordringer og økt utvinning. RENERGI får en omdisponert økning innenfor nullvekst knyttet til at aktiviteten KOSK-II avsluttes i 2012, og fra strategiske fellesfunksjoner. Nedenfor følger en spesifisert oversikt over bevilgningen fordelt på sektor, program/aktivitet sammenlignet med 2012.

Tabell 4.9: Bevilgning fra OED fordelt på programmer og aktiviteter. 1 000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
<u>Energisektoren</u>	<u>473 200</u>	<u>473 200</u>	<u>474 200</u>
CLIMIT - Forskn. utv. og demo av CO2-hå	90 000	90 000	90 000
FMESAMFUNN - FME - samfunn	20 000	20 000	20 000
FMETEKN - FME - teknologi	125 000	125 000	125 000
GENINST - Gen. andre institusjoner	1 500	1 500	1 500
KOSK-II - Katalyse og org.synt.kjemi II	4 000	4 000	0
PES-INST - Prosj.etabl.støtte EU (FoU)	3 700	3 700	3 700
RENERGI - Fremtidens rene energisystemer/ ENERGIX	229 000	229 000	234 000
<u>Petroleumssektoren</u>	<u>234 800</u>	<u>234 800</u>	<u>244 800</u>
DEMO2000 - Prosj.ret tekn.utv. petro.virk	46 700	46 700	46 700
DIV-INT - Annet internasjonalt samarbeid	3 000	3 000	3 000
FRINATEK - Fri prosj.st. mat.,naturv.,tek	1 000	1 000	1 000
HAVKYST - Havet og kysten	8 500	8 500	8 500
PETROSENTR - Forskningsssentre for petroleum	0	0	7 500
PETROMAKS - Maks.utnytt.av petroleumsres/ PETROMAKS 2	165 600	165 600	168 100
PETROSAM - Samf.vitensk.petroleumsforsk/ PETROSAM 2	10 000	10 000	10 000
<u>Strategiske fellesfunk. og internasjonalisering</u>	<u>10 000</u>	<u>10 000</u>	<u>9 000</u>
DISP-OED - Disposisjonskonto OED-midler	10 000	10 000	9 000
Total sum	718 000	718 000	728 000

4.4 Fiskeri- og kystdepartementet

Fiskeri- og kystdepartementet (FKD) bevilger 350,1 mill. kroner til Forskningsrådet for 2013. FKD øker basisbevilgningen til forskningsinstituttene med 3,35 mill. kroner og til forskningsprogrammer med 2,13 mill. kroner.

Tabell 4.8: Inntekter fra FKD fordelt på kapittel og post. 1 000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Fiskeri- og kystdepartementet			
FKD Kap.1023.50	205 070	205 070	207 200
FKD Kap.1023.52	119 250	119 250	122 600
FKD Kap.1023.74	20 000	20 000	20 300
Total sum	344 320	344 320	350 100

FKDs tildelingsbrev gir konkrete føringer på hvordan bevilgningen til Forskningsrådet skal fordeles på virkemidler og aktiviteter i 2013. Klimasatsingen gjennom FKD på 3,5 mill. kroner legges til programmet HAVBRUK. Nedenfor følger en spesifisert oversikt over bevilgningen fordelt på virkemiddel, program/aktivitet sammenlignet med 2012.

Tabell 4.9: Bevilgning fra FKD fordelt på programmer og aktiviteter. 1 000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Programmer			
BIONÆR - Bionæringsprogram	33 300	33 300	33 300
MABIT - Marin bioteknologi i Tromsø	6 000	6 000	6 000
MAROFF-2 - Maritim virksomhet og offsh-2	2 900	2 900	2 900
SMARTRANS - Næringslivets transp. og ITS	1 000	1 000	1 000
ELSA - Etske,rettslige og samf.m. as	1 000	1 000	1 000
HAVKYST - Havet og kysten	42 600	42 600	42 600
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015	1 500	1 500	1 500
TRANSIKK - Transportsikkerhet - 2010	1 000	1 000	1 000
BIOTEK2021 - Bioteknologi for verdiskaping	14 000	14 000	14 300
ENERGIX - Stort program energi			2 700
HAVBRUKS - Havbruk - en næring i vekst	98 600	98 600	100 730
NORKLIMA - Klimaendr.og kons.f.Norge	2 000	2 000	2 000
RENERGI - Fremtidens rene energisystemer	2 700	2 700	
Frittstående prosjekter			
EU7-STRA - Strålevern, EUs 7. rammeprog	1 000	1 000	1 000
SAM-EU - Samfinansiering EU-kontoret	500	500	500
Infrastruktur og inst. tiltak			
RBGRUNPRIM - Res.bas.grunnbev.prim.nær.inst	85 121	85 121	96 330
SIP-FKD - SIP finansiert av FKD	10 036	10 036	1 500
SIPHINIFES - SIP v HI og NIFES fin av FKD	24 093	24 093	24 770
Nettverkstiltak			
FORNY20 - FORNY2020	4 000	4 000	4 000
NETT - Stimulerings-/nett.v.bygging	100	100	100
REGREP - Regionale representanter	600	600	600
DIV-INT - Annet internasjonalt samarbeid	1 174	1 174	1 186
INT-BILAT - BILAT-ordningen	500	500	500
JPI Oceans - Joint Programming Initiatives	0	0	3 500
JPI-ERM - Joint Programming Init. ERM	3 924	3 924	424
PES-INST - Prosj.etabl.støtte EU (FoU)	2 500	2 500	2 500
Diverse FoU-rel. aktiviteter			
DIV-AKT - Diverse aktiviteter hak=DI	400	400	400
INFO - Informasjonsvirksomhet	700	700	700
NETTARBEID - Nettarbeid	1 520	1 520	270
RED-PROD - Redaksjonell produksjon			1 250
STAB - Statistikk og kunnsk.grunnlag	400	400	400
UTRED - Utredning	291	327	291
Disposisjonsfond			
DISP-FKD - Disposisjonskonto FKD-midler	36		424
Felleskostnader			
ETIKK - Forskningsetisk arbeid	400	400	
HAV21 - HAV21-sekretariatet	425	425	425
Total sum	344 320	344 320	350 100

4.5 Landbruks- og matdepartementet

Landbruks- og matdepartementet (LMD) bevilger 470,576 mill. kroner til Forskningsrådet i 2013.

Tabell 4.10: Inntekter fra LMD fordelt på kapittel og post. 1 000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Landbruks- og matdepartementet			
LMD Kap. 1137.50	219 271	219 271	233 593
LMD Kap. 1137.51	185 847	185 847	187 474
LMD Kap. 1150.77	49 509	47 641	49 509
Total sum	454 627	452 759	470 576

Veksten på 15,9 mill. kroner imøtekommer sentrale områder i programmet Bionær, dvs. økt matproduksjon og næringsmiddelindustri, samt internasjonalt forskningssamarbeid på området. Veksten inkluderer også LMDs klimasatsing på 3,5 mill. kroner som legges til Bionær. Nedenfor følger en spesifisert oversikt over bevilgningen fordelt på sektor, program/aktivitet sammenlignet med 2012.

Tabell 4.11: Bevilgning fra LMD fordelt på programmer og aktiviteter. 1 000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
LMD Kap.1137.50			
BILATNAER - Bilat.samarb.m.N-AM,Kina,Jpn,I	4 500	4 500	4 500
BIONÆR - Bionæringsprogram	148 188	148 188	160 310
DISP-LMD - Disposisjonskonto LMD-midler	1 402	1 402	2 902
DIV-AKT - Diverse aktiviteter hak=DI	900	900	900
DIV-INT - Annet internasjonalt samarbeid	1 250	1 250	1 250
ELSA - Etske,rettslige og samf.m. as	1 000	1 000	1 000
ENERGIX - Stort program energi			38 695
ETIKK - Forskningsetisk arbeid	300	300	
EU7-STRA - Strålevern, EUs 7. rammeprog	1 000	1 000	1 000
INFRA - Infrastrukturtiltak	1 886	1 886	1 886
INT-BILAT - BILAT-ordningen	2 000	2 000	2 000
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015	4 250	4 250	5 250
NETTARBEID - Nettarbeid	900	900	900
NORKLIMA - Klimaendr.og kons.f.Norge	7 000	7 000	7 000
PES-INST - Prosj.etabl.støtte EU (FoU)	2 500	2 500	2 500
PLAN - Planlegging	250	250	250
REGREP - Regionale representanter	600	600	600
RENERGI - Fremtidens rene energisystemer	38 695	38 695	
SAM-EU - Samfinansiering EU-kontoret	500	500	500
STAB - Statistikk og kunnsk.grunnlag	150	150	150
VRI2 - Virkemidl f reg.innov.2011-13	2 000	2 000	2 000
LMD Kap. 1137.51			
BIONÆR - Bionæringsprogram	4 372	4 372	
INFRA - Infrastrukturtiltak	8 061	8 061	8 061
RBGRUNPRIM - Res.bas.grunnbev.prim.nær.inst	159 327	159 327	172 188
SIP-LMD - SIP finansiert av LMD	9 087	9 087	2 225
STRAT-MAT - Strategisk satsing på mat	5 000	5 000	5 000
LMD Kap. 1150.77			
BIONÆR - Bionæringsprogram	15 179	15 425	15 680
ENERGIX - Stort program energi			1 430
MAT-SLF - Matprogr.:Prosj.fullfin.av SLF	28 899	29 238	29 399
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015	4 000	1 524	3 000
RENERGI - Fremtidens rene energisystemer	1 430	1 453	
Total sum	454 627	452 759	470 576

4.6 Miljøverndepartementet

Miljøverndepartementet (MD) bevilger 360,23 mill. kroner til Forskningsrådet i 2013. Veksten på 26,7 mill. kroner er i hovedsak over post 51 til forskningsprogram. Det er også en økning til miljøforskningsinstituttene og en priskompensasjon til kontingenten "International Institute for Applied Systems Analysis" (IIASA).

Tabell 4.12: Inntekter fra MD fordelt på kapittel og post. 1 000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
MD Miljøverndepartementet		250	250
MD Kap. 1400.76	1 000	1 000	1 000
MD Kap.1410.51	167 218	167 218	188 418
MD Kap.1410.53	6 548	6 548	6 564
MD Kap.1410.50	158 759	158 759	163 998
Total sum	333 525	333 775	360 230

MDs føringer sammen med Forskningsrådets budsjettforslag gir grunnlag for fordeling av budsjett 2013 på programmer og andre aktiviteter. Departementet har signalisert en videreføring på samme nivå som i tidligere år. For noen områder er det gitt konkrete øremerkinger:

- Byforskning styrkes med 5 mill. kroner.
- Klimaforskning styrkes med 10 mill. kroner gjennom NORKLIMA.
- Polarprogrammet tildeles 2 mill. kroner.
- De fire felleseuropeiske forskningsprogrammene (Joint Programming Initiatives - JPIs), som departementet har ansvaret for, styrkes med 6,2 mill. kroner. Veksten skal dekke administrative utgifter ved alle fire, men også forskningsaktiviteter i JPI Vann og JPI Kulturarv.
- I 2013 skal 5 prosent av grunnbevilgningen bli omfordelt etter resultatindikatorer.

Tabell 4.13: Bevilgning fra MD fordelt på programmer og aktiviteter. 1 000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
MD Miljøverndepartementet		250	250
<i>Regelverk og system</i>		250	250
DEMOSREG - Demokrati, styring og regional		250	250
MD Kap. 1400.76	1 000	1 000	1 000
<i>Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak</i>	1 000	1 000	1 000
EU7-STRA - Strålevern, EUs 7. rammeprog	1 000	1 000	1 000
MD Kap.1410.51	167 218	167 218	188 418
<i>Levende hav og kyst</i>	15 500	15 500	19 500
HAVKYST - Havet og kysten	11 700	11 700	11 700
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015	3 800	3 800	3 800
NORKLIMA - Klimaendr.og kons.f.Norge	0	0	4 000
<i>Livskraftige elver og innsjøer</i>	11 000	11 000	11 000
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015	10 000	10 000	10 000
NORKLIMA - Klimaendr.og kons.f.Norge	1 000	1 000	1 000
<i>Frodige våtmarker</i>	6 000	6 000	6 000
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015	4 000	4 000	4 000
NORKLIMA - Klimaendr.og kons.f.Norge	2 000	2 000	2 000

<i>Mangfoldige skoger</i>	6 000	6 000	8 000
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015	4 000	4 000	4 000
NORKLIMA - Klimaendr.og kons.f.Norge	2 000	2 000	4 000
<i>Storslått fjellandskap</i>	3 500	3 500	5 500
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015	2 000	2 000	2 000
NORKLIMA - Klimaendr.og kons.f.Norge	1 500	1 500	3 500
<i>Verdifulle kulturminner og kulturlandskap</i>	8 350	8 350	8 350
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015	6 100	6 100	6 100
NORKLIMA - Klimaendr.og kons.f.Norge	2 250	2 250	2 250
<i>Godt bymiljø</i>	0	0	5 000
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015			5 000
<i>Aktivt friluftsliv</i>	1 000	1 000	1 000
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015	1 000	1 000	1 000
<i>Giftritt miljø</i>	11 200	11 200	11 200
HAVKYST - Havet og kysten	4 200	4 200	4 200
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015	5 000	5 000	5 000
MILPAAHEL - Miljøpåvirkning og helse	2 000	2 000	2 000
<i>Ren luft</i>	7 100	7 100	7 100
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015	3 100	3 100	3 100
MILPAAHEL - Miljøpåvirkning og helse	2 000	2 000	2 000
NORKLIMA - Klimaendr.og kons.f.Norge	2 000	2 000	2 000
<i>Stabilt klima</i>	69 750	69 750	71 750
ENERGIX - Stort program energi			23 350
NORKLIMA - Klimaendr.og kons.f.Norge	46 400	46 400	48 400
RENERGI - Fremtidens rene energisystemer	23 350	23 350	0
<i>Internasjonalt samarbeid og tverrgående virkemidler</i>	21 868	21 868	28 068
DIV-INT - Annet internasjonalt samarbeid	2 700	2 700	2 700
HAVKYST - Havet og kysten	500	500	500
IPY-OSC - IPYs sluttkonferanse	2 000	2 000	0
JPI-ERM - Joint Programming Init. ERM	700	700	6 900
KONT - Kontingenter	300	300	300
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015	5 900	5 900	5 900
NETTARBEID - Nettarbeid	580	580	580
NORKLIMA - Klimaendr.og kons.f.Norge	5 000	5 000	5 000
PLAN - Planlegging	500	500	500
POLARPROG - Polarforskningsprogram	0	0	2 000
POLRES - Polarforskning POLRES	1 200	1 200	1 200
PUBL - Publisering/prosjektinform	688	688	688
ROMFORSK - Program for romforskning	1 500	1 500	1 500
STAB - Statistikk og kunnsk.grunnlag	300	300	300
<i>Regelverk og system</i>	5 950	5 950	5 950
DEMOSREG - Demokrati, styring og regional	4 950	4 950	4 950
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015	1 000	1 000	1 000
MD Kap.1410.53	6 548	6 548	6 564
<i>Tilskudd til internasjonal miljøvernforskning</i>	6 548	6 548	6 564
KONT - Kontingenter	6 548	6 548	6 564
MD Kap.1410.50	158 759	158 759	163 998
<i>Basisbevilgninger til miljøinstituttene</i>	158 759	158 759	163 998
INT-BILAT - BILAT-ordningen	500	500	500
PES-INST - Proj.etabl.støtte EU (FoU)	2 500	2 500	2 500
RBGRUNMILJ - Res.bas.grunnbev.miljøinst	119 796	119 796	116 939
SAM-EU - Samfinansiering EU-kontoret	500	500	500
SIS-MILJO - Strategiske instituttsatsninge	35 463	35 463	43 559
Totalt	333 525	333 775	360 230

4.7 Helse- og omsorgsdepartementet

Helse- og omsorgsdepartementets tildeling til Forskningsrådet øker fra 289,6 mill. kroner i 2012 til 308 mill. kroner i 2013, d.v.s. en økning på 18,4 mill. kroner eller en nominell økning på 6,3 prosent.

Tabell 4.14: Inntekter fra HOD. 1000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
HOD Kap. 732.21	490	490	490
HOD Kap. 780.50	284 141	289 141	302 518
HOD Kap. 781.79	5 000	5 000	5 000
HOD Kap. 761.79		7 000	
Total sum	289 631	301 631	308 008

I tillegg til veksten fra HOD på 18,4 mill. kroner frigjøres det 10,3 mill. kroner i nullvekst fra Aldersforskning. Til fordeling i 2013 foreligger det altså 28,7 mill. kroner. I tråd med Prop. 1 S (2012-2013) for HOD og dialog med departementet fordeles veksten og omdisponeringen av frigjorte midler i nullvekst fra Aldersforskning slik:

- 5 mill. kroner til *Praksisrettet FoU i helse- og velferdstjenestene*
- 4 mill. kroner til *Rusmiddelforskning*
- 7,7 mill. kroner til *Helse- og omsorgstjenester* inkl. en øremerking fra HOD med 1 mill. kroner til innovasjon i og for helse- og omsorgstjenestene
- 5 mill. kroner «*EU Joint Programme – Neurodegenerative Disease Research*»
- Øvrige programmer og aktiviteter har fått mindre økninger i sine budsjetttrammer (om lag kompensasjon for prisstigning).

Frihetsgraden etter Aldersforskning er i tråd med Budsjettforslag 2013 fordelt til aktiviteter for å følge opp satsingsområdet Flere aktive og sunne år.

Følgende føringer ligger i tildelingsbrevet:

- Gjennom programmene skal det søkes å understøtte det pågående arbeidet i og med Fellesprogrammene (JPI) gjennom EU.
- Forskningsrådet skal særlig legge til rette for forskning knyttet til 22. juli gjennom pågående programmer.
- Forskningsrådet skal prioritere forskning på årsaker til og behandling av sykdomstilstander med langvarige smerter og/eller utmattelsessymptomer herunder myalgisk encephalitt ME/CFS og flåttbitt.
- Forskningsrådet skal påta seg sekretariatsansvaret for utarbeidelsen av en helhetlig strategi for helse- og omsorgsforskning og innovasjon (HelseOmsorg21) og departementet bevilger totalt 1 mill. kroner til dette arbeidet.
- Innenfor *Helse- og omsorgsprogrammet* skal etableringsstøtten til omsorgsforsknings-sentrene videreføres og forskning knyttet til IKT og digitale tjenester prioriteres.
- *Rusmiddelforskningsprogrammet* skal prioritere forskning om dopingmidler herunder forskning om forebygging av doping.

Tabell 4.15: Bevilgninger fra HOD fordelt på programmer og satsinger. 1000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Programmer:			
FOLKEHELSE - Folkehelse	22 850	22 850	24 200
TJENESTER - Helse- og omsorgstjenester 1)	73 007	73 007	80 667
PSYKISK - Psykisk helse	34 520	34 520	35 720
MILPAAHEL - Miljøpåvirkning og helse	16 900	16 900	17 200
KLINISK - Klinisk forskning	25 250	25 250	26 790
GLOBVAC - Global helse- og vaksin.forskn	8 514	8 514	9 800
RUSMIDDEL - Rusmiddelforskning	26 450	26 450	30 450
STAMCELLER - Stamcelleforskning	19 700	19 700	20 000
KREFT - Offentlig kreftprogram	20 505	20 505	21 044
PRAKSISVEL - Prakisset FoU helse-velferdst		5 000	5 000
Strategiske og andre satsinger			
KVINNEHELSE - Kvinnens helse	7 635	7 635	7 997
EU7-STRA - Strålevern, EUs 7. rammeprog	1 000	1 000	1 000
MAMMOGRAFI - Evaluering av Mammografiprogr	3 500	3 500	0
TRANSCAN - ERA-NET Translational Cancer R			3 500
EVASAM - Evaluering av samhandl.reform	10 000	10 000	10 000
BARN - Barn som pårørende	5 000	5 000	5 000
Aldersforskning (VAM - Velferd, arbeid og migrasjon)	6 310	6 310	0
ALDER - Aldersforskning	4 000	4 000	0
JPND - EU Joint Programme - Neurodege	4 000	4 000	9 150
STAB - Statistikk og kunnsk.grunnlag	490	490	490
DISPFON - Disposisjonsfond 2)		7 000	
Totalt sum	289 631	301 631	308 008

1) Inkl. 1 mill. kroner til innovasjon i og for helse- og omsorgstjenestene

2) 7 mill. kroner kanalisert fra Helsedirektoratet i 2012 til forskning på temaområdet yngre personer med demens og deres pårørende. Midlene bevilges til prosjekter i 2013.

4.8 Utenriksdepartementet

Utenriksdepartementets (UDs) tildeling til Forskningsrådet anslås å øke fra 246 mill. kroner i 2012 til 276,9 mill. kroner i 2013, d.v.s. en økning på 30,9 mill. kroner eller en nominell økning på 12,6 prosent. Det er vanskelig å anslå den totale bevilgningen fra UD til Forskningsrådet. Forskningsbevilgningene i Statsbudsjettet inngår i større poster som omfatter mange tiltak og erfaringsmessig skjer det store endringer i tildelingene i løpet av året.

Tabell 4.16: Inntekter fra UD. 1000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
UD - Utenriksdept.	4 850	4 850	1 000
UD Kap.100.21	2 000	2 000	3 000
UD Kap.165.70	126 800	135 750	131 500
UD Kap.118.70	37 700	31 250	21 250
UD Kap.150.78	4 000	0	3 000
UD Kap.164.71	6 000	0	12 000
UD Kap.169.70	56 100	55 000	58 100
UD Kap.168.70	8 500	6 000	8 500
UD Kap.165.71		29 245	38 000
UD Kap.118.71		2 000	500
Total sum	245 950	266 095	276 850

I tråd med Prop. 1 S (2012-2013) for UD, og etter avtaler og dialog med UD og NORAD er det økning i budsjettet for 2013 i forhold til Årets budsjett 2012 til følgende aktiviteter:

- NORGLOBAL (Effekter og resultatet av bistand og Forskning på humanitær politikk) med 16,5 mill. kroner.
- «INDEMB Research Programmer» INDEMBPROG, d.v.s. midler fra den norske ambassaden i India til forskningsprosjekter som skal bevilges av Forskningsrådet med 25 mill. kroner.
- «Indo-Norwegian Research og Development» (INDEMB), d.v.s. forvaltning av forskningsprosjektene til den norske ambassaden i India med 13 mill. kroner
- «*Priority Setting in Global Health - 2020*» med 2,1 mill. kroner.
- Basisbevilgningen til Christian Michelsens Institutt (CMI) med 1,1 mill. kroner.
- *Europa i endring* med 1 mill. kroner.
- *Havet og kysten* med 0,5 mill. kroner.

I tråd med inngått avtaler om avslutning av aktiviteter og faseforskyvning av finansieringen, reduseres budsjettet for 2013 i forhold til Årets budsjett 2012 på følgende aktiviteter:

- *Programmet Russland og nordområdene/Arktis* med 16,45 mill. kroner.
- *Strategisk programmer* ved Havforskningsinstituttet (HI) og Nasjonalt institutt for ernærings- sjømatforskning (NIFES) med 3,85 mill. kroner.
- *Miljø 2015* med 1,5 mill. kroner.

Tabell 4.17: Bevilgninger fra UD fordelt på programmer og satsinger. 1000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Grunnforskningsprogrammer	5 000	3 500	6 000
EUROPA - Europa i endring	2 000	2 000	3 000
ROMFORSK - Program for romforskning	3 000	1 500	3 000
Handlingsrettede programmer	219 200	239 200	236 850
GLOBVAC - Global helse- og vaksin.forskn	62 000	62 200	62 000
HAVKYST - Havet og kysten		2 000	500
INDEMBPROG - INDEMB Research Programme		25 000	25 000
INDNOR - India-programmet	20 000	20 000	20 000
KINA - Kina-programmet	20 000	20 000	20 000
LATIN-AM - Latin-Amerika-programmet	20 000	20 000	20 000
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015	1 500	0	0
NORGLOBAL - Norge - Global partner	57 000	60 300	68 100
NORRUSS - Nordområdene og Russland	34 700	29 700	18 250
SA-NO_COOP - S.Africa-Norway Cooper.Clim.,E	4 000	0	3 000
Internasjonal prosjektstøtte			
EU7-STRA - Strålevern, EUs 7. rammeprog	1 000	1 000	1 000
Basisbevilgninger	17 650	17 650	14 900
RBGRUNSAMF - Res.bas.grunnbev.samf.v.inst	13 800	13 800	14 900
SIPHINIFES - SIP v HI og NIFES fin av FKD	3 850	3 850	0
Strategisk institusjonsstøtte			
HealthPrio - Priority Setting in Global Hea	1 100	0	3 100
Inform./formdl./ publisering			
PUBL - Publisering/prosjektinform	250	0	250
Planlegging/utredn./evaluering			
UTRED - Utredning	1 750	0	1 750
Særskilte forvaltningsoppdrag			
INDEMB - Indo-Norwegian research and de		4 245	13 000
Internasjonale nettverkstiltak		500	
DIV-INT - Annet internasjonalt samarbeid		450	
POLRES - Polarforskning POLRES		50	
Utenriksdepartementet	245 950	266 095	276 850

4.9 Samferdselsdepartementet

Samferdselsdepartementets (SD) bevilgning til Forskningsrådet for 2013 er på 142 mill. kroner, en reduksjon på 13,5 mill. kroner (-8,7%) i forhold til Revidert budsjett 2012. Reduksjonen er i.h.t. Prop. 1 S (2012-2013). I føringene for bevilgningen i 2013 er en øremerking på 2 mill. kroner til nytt program SAMRISK.

Forskningsrådet mottok departementets tildelingsbrev for 2013 etter at Årets budsjett 2013 var låst i vårt datasystem. I følge tildelingsbrevet skal midler til RENERGI reduseres til 40 mill. kroner og TRANSIKK økes til 7 mill. kroner i 2013 i forhold til tallene i tabellen nedenfor. Denne flyttingen av midler på 1,8 mill. kroner vil bli effektivert i revidert budsjett for 2013.

Tabell 4.18: Inntekter fra SD. 1000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Transportforskning	81 000	81 000	73 800
Ekomforskning	74 500	74 500	68 200
Total sum	155 500	155 500	142 000

Tabell 4.19: Bevilgninger fra SD fordelt på programmer og aktiviteter (1000 kroner)

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Transportforskning	81 000	81 000	73 800
RENERGI - Fremtidens rene energisystemer	48 000	48 000	41800*
SAMRISK-2 - Samfunnsikkerhet og risiko	0	0	1 000
SIS-MILJO - Strategiske instituttsatsninge	5 600	5 600	5 600
SMARTRANS - Næringslivets transp. og ITS	20 200	20 200	20 200
TRANSIKK - Transportsikkerhet	7 200	7 200	5200*
Ekomforskning	74 500	74 500	68 200
SAMRISK-2 - Samfunnsikkerhet og risiko	0	0	1 000
SIMULA - SIMULA-senteret	10 000	10 000	10 000
VERDIKT - Kjernekomp.og verdiskaping IKT	59 500	59 500	50 200
VERDIKT SIMULA - Robuste nett. Kjernekompetanse og verdiskaping IKT.	5 000	5 000	7 000
Sum	155 500	155 500	142 000

*) Departementets midler til RENERGI vil bli korrigert til 40 mill. kroner og for TRANSIKK til 7 mill. kroner i justert budsjett 2013.

4.10 Kommunal- og regionaldepartementet

I henhold til Prop. 1 S (2012-2013) gir Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) en bevilgning til Forskningsrådet for 2013 på 102,75 mill. kroner, en økning på 9,75 mill. kroner (+10,5%) i forhold til budsjett 2012. Veksten fordeler seg med 0,75 mill. kroner til DEMOSREG og til programmene NORDSATS med 5 mill. kroner og VRI med 4 mill. kroner I tillegg er VRI økt med 1,2 mill. kroner som er en overføring knyttet til Regionale representanter (REGREP), samme som for 2012. Resterende aktiviteter finansiert av KRD videreføres på samme nivå for 2013.

Tabell 4.20: Inntekter fra KRD. 1000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
KRD Kap.500.21	2 800	2 800	2 800
KRD Kap.500.50	15 000	15 000	15 750
KRD Kap.552.72	75 200	75 200	84 200
Total sum	93 000	93 000	102 750

Tabell 4.21: Bevilgninger fra KRD fordelt på programmer og aktiviteter (1000 kroner)

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Forskningsprogram - regioner	15 000	15 000	18 550
DEMOSREG - Demokrati, styring og regional	10 000	10 000	10 750
REGMODELL - Regionaløk.modeller & bostedsv	2 800	2 800	2 800
VAM - Velferd, arbeid og migrasjon	5 000	5 000	5 000
Nasjonale tiltak for regional utvikling	75 200	75 200	84 200
NORDSATS - Forskningsløft i Nord	35 000	35 000	40 000
REGREP - Regionale representanter	1 200	1 200	0
VRI inkl. REGREP for 2013	39 000	39 000	44 200
Total sum	93 000	93 000	102 750

4.11 Arbeidsdepartementet

Arbeidsdepartementets tildeling til Forskningsrådet øker fra 122,7 mill. kroner i 2012 til 133,3 mill. kroner i 2013, d.v.s. en økning på 10,6 mill. kroner eller en nominell økning på 8,6 prosent.

Tabell 4.22. Inntekter fra AD. 1000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
AD - Kap. 604.21	7 300	7 300	7 540
AD - Kap. 601.50	115 410	121 410	125 223
AD - Kap. 601.21		497	497
Total sum	122 710	129 207	133 260

I tråd med Prop. 1 S (2012-2013) for AD fordeles veksten og omdisponering av ledige midler fra IT-FUNK midler (2 mill. kroner) slik:

- 6 mill. kroner til *Praksisrettet FoU i helse- og velferdstjenestene*
- 4 mill. kroner til *Velferd-, arbeidsliv og migrasjon* (programmet styrkes for å ivareta forskning knyttet til Jobbstrategi for personer med nedsatt funksjonsevne).
- Resten av økningen er priskompensasjon på øvrige aktiviteter/programmer.

Tabell 4.23. Bevilgninger fra AD fordelt på programmer og aktiviteter. 1000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
IT-FUNK - IT for funksjonshemmede	2 000	2 000	0
PRAKSISVEL - Praksisrett FoU helse-velferdst		6 000	6 000
SYKEFRAVÆR - Forskn.om årsaker til sykefrav	27 470	26 728	27 610
VAM - Velferd, arbeid og migrasjon	60 140	60 000	64 051
PETROMAKS - Maks.utnytt.av petroleumsreser	18 800	19 382	0
PETROMAKS2 - Stort program petroleum			20 022
PUBL - Publisering/prosjektinform		497	497
EVA-NAV - Evaluering av NAV-reformen	7 300	7 300	7 540
EVA-PEN - Evaluering av pensjonsreformen	7 000	7 300	7 540
Total sum	122 710	129 207	133 260

4.12 Justis- og beredskapsdepartementet

Justis- og beredskapsdepartementets tildeling til Forskningsrådet øker fra 8,3 mill. kroner i 2012 til 21,3 mill. kroner i 2013, det vil si en nominell økning på 13 mill. kroner eller en nominell økning på 157 prosent.

Tabell 4.24: Inntekter fra JD. 1000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
JD Kap.400.01	3 500	3 500	3 500
JD Kap.400.50	4 784	4 784	17 784
Total sum	8 284	8 284	21 284

I tråd med Prop. 1 S (2012-2013) for JD og Forskningsrådets budsjettforslag fordeles veksten på 13 mill. kroner til *Program for samfunnssikkerhet*.

Tabell 4.25: Bevilgninger fra JD fordelt på programmer. 1000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
EUROPA - Europa i endring	1 000	1 000	1 000
SAMRISK-2 - Samfunnssikkerhet og risiko			13 000
VAM - Velferd, arbeid og migrasjon	7 284	7 284	7 284
Totalt sum	8 284	8 284	21 284

4.13 Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets tildeling til Forskningsrådet reduseres fra 28,3 mill. kroner i 2012 til 21,5 mill. kroner i 2013, en nominell nedgang på 6,8 mill. kroner eller en nominell nedgang på 24 prosent.

Tabell 4.26: Inntekter fra BLD. 1000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
BLD - Kap. 846.50	6 702	6 702	2 923
BLD - Kap. 854.50	5 155	5 155	9 187
BLD - Kap. 857.50	4 433	4 433	0
BLD - Kap. 847.50	5 774	5 774	0
BLD - Kap. 821.50	6 186	6 186	6 390
BLD - Kap. 821.21		1 000	1 000
BLD - Kap. 854.21		2 000	2 000
Total sum	28 250	31 250	21 500

I tråd med Prop. 1 S (2012-2013) for BLD er det følgende endringer i bevilgningene for 2013:

- Programmet *Velferd-, arbeidsliv og migrasjon* (VAM) øker med 0,5 mill. kroner.
- Praksisrettet *FoU i helse- og velferdstjenestene* (PRAKSISVEL) 3 mill. kroner.

- Bevilgningen til IT-FUNK som var 5,8 mill. kroner i 2012. Bevilgningen til programmet avsluttes.
- Bevilgningen til *Program for kjønnsforskning* som var 4 mill. kroner i 2012. Bevilgningen til programmet avsluttes.
- Bevilgningen til *Rusmiddelforskning* som var 0,5 mill. kroner i 2012. Bevilgningen til programmet avsluttes.

Tabell 4.27: Bevilgninger fra BLD fordelt på programmer. 1000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
IT-FUNK - IT for funksjonshemmede	5 774	5 774	0
P-KVINN - Program for kvinne- og kjønnsf	4 000	4 000	0
PRAKSISVEL - Prakisrett FoU helse-velferdst		3 000	3 000
RUSMIDDEL - Rusmiddelforskning	500	500	0
VAM - Velferd, arbeid og migrasjon	17 976	17 976	18 500
Total sum	28 250	31 250	21 500

4.14 Finansdepartementet

Finansdepartementets (FIN) bevilgning til Forskningsrådet for 2013 er på 21,2 mill. kroner i henhold til departementets tildelingsbrev. Det er en nominell økning på 0,4 mill. kroner i forhold til bevilgningen fra FIN i 2012. Økningen er knyttet til forvaltningsoppdraget Finansmarkedsfondet. FINs midler for 2013 er fordelt i henhold til FINs tildelingsbrev til Forskningsrådet for 2013.

Tabell 4.28: Inntekter fra FIN. 1000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
FIN Kap.1600.21	7 000	9 000	9 000
FIN Kap.1600.70	11 800	11 800	12 200
Total sum	18 800	20 800	21 200

Tabell 4.29: Bevilgninger fra FIN fordelt på programmer og aktiviteter (1000 kroner)

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
SKATT - Skatteøkonomi	7 000	9 000	9 000
FINANSMARK - Finansmarkedet	11 800	11 800	12 200
Total sum	18 800	20 800	21 200

4.15 Kulturdepartementet

Kulturdepartementets bevilgning til Forskningsrådet i 2013 er på 7,072 mill. kroner. Departementet finansierer kulturforskning innenfor program for *Samfunnsutviklingens kulturelle forutsetninger (2011 – 2020)* (SAMKUL) og en forskningssatsing om Spilleavhengighet i 2013. Bevilgningen til SAMKUL er prisjustert (3,3 prosent). Midlene til forskning om spilleavhengighet er et stipulert finansieringsbehov.

Tabell 4.30: Inntekter fra KUD fordelt på kap og post. 1000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
KUD - generelt	2 000	760	2 000
KUD - Kap.320.52	4 910	4 910	5 072
Total sum	6 910	5 670	7 072

Departementets bidrag til kulturforskning ble tidligere bevilget til programmet *Kulturell verdsetting*, men er fom 2013 samlet innenfor SAMKUL.

Tabell 4.31: Inntekter fra KUD fordelt programmer og aktiviteter. 1000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Programmer			
KULVER - Kulturell verdsetting	4 910	4 910	
SAMKUL - Samfunnsutviklingens kulturell			5 072
PENGESPILL - Kunnsk.gr.lag pengespill-probl	2 000	760	2 000
Total sum	6 910	5 670	7 072

4.16 Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet

I henhold til Prop. 1 S (2012-2013) gir Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet (FAD) en bevilgning til Forskningsrådet i 2013 på 14,924 mill. kroner, som er en økning på 0,295 mill. kroner i forhold til budsjett 2012. Veksten er knyttet til programmet SAMKUL og er en videreføring av nivået i Revidert budsjett 2012. I det reviderte budsjettet inngår også et engangsbeløp på 3,5 mill. kroner til HØYKOM.

Tabell 4.32. Inntekter fra FAD. 1000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
FAD Kap.1500.22	14 629	14 924	14 924
FAD Kap.1561.22	0	3 500	0
Total sum	14 629	18 424	14 924

Tabell 4.33: Bevilgninger fra FAD fordelt på programmer og aktiviteter (1000 kroner)

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
KULVER - Kulturell verdsetting	0	204	0
P-SAMISK - Program for samisk forskning	3 629	3 700	3 700
SAMKUL - Samfunnsutviklingens kulturell	1 000	1 020	1 224
VERDIKT - Kjernekom.p og verdiskaping IKT	10 000	10 000	10 000
HOYKOM - Høyhastighetskommunikasjon	0	3 500	0
Total sum	14 629	18 424	14 924

4.17 Forsvarsdepartementet

Forsvarsdepartementets (FDs) tildeler i 2013 midler til Forskningsrådet for første gang.

Tabell 4.34: Inntekter fra FD. 1000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Forsvarsdepartementet	0	0	1 000

I tråd med Prop. 1 S (2012-2013) for FD fordeles veksten på 1 mill. kroner til *Program for samfunnssikkerhet*.

Tabell 4.35: Bevilgninger fra FD fordelt på programmer. 1000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
SAMRISK-2 - Samfunnssikkerhet og risiko			1 000

5 Virkemidler, programmer og aktiviteter

Forskningsrådets gjennomfører sin virksomhet gjennom en rekke ulike virkemidler. På øverste nivå består disse virkemidlene av programmer, frittstående prosjekter, infrastruktur og institusjonelle tiltak, system og nettverkstiltak. På et mer detaljert nivå er dette utformet som ulike programtyper, fri prosjektstøtte, rettede internasjonale tiltak, basisbevilgninger, strategisk institusjonsstøtte, senterordninger, forskningsinfrastruktur, nettverkstiltak og formidlings- og kommersialiseringstiltak.

Disse virkemidlene har ulike tyngdepunkt. Programmene har et tyngdepunkt mot temaene, fri prosjektstøtte mot fagene og kvalitet, senter-ordningene mot konsentrasjon, ledelse og langsiktighet, nettverkstiltak mot samarbeid og internasjonalisering, formidlings- og kommersialiseringstiltak mot nytte og anvendelse. Samtidig er det slik at hvert enkelt virkemiddel ofte støtter opp om flere dimensjoner, men alle er rettet mot fornyelse og endring. Nedenfor følger en gjennomgang av de enkelte virkemidler, programmer og aktiviteter Forskningsrådet finansierer i 2013.

5.1 Programmer

5.1.1 Brukerstyrte programmer

Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA) (2006–) støtter opp om regjeringens satsing på et mer kunnskapsbasert næringsliv i hele landet. Programmets åpne innretning skal sikre god konkurranse om midlene og legge til rette for læring på tvers av bransjer og temaer. BIA kompletterer Forskningsrådets øvrige næringsrettede virkemidler. Dette innebærer at hvor det ikke finnes et tilbud til søkere innenfor tematiske programmer, vil BIA ta imot slike søknader. Innenfor denne konteksten vil BIA støtte de beste prosjektene uavhengig av tema og bransje. Prosjektseleksjon er basert på forskningskvalitet, innovasjonsgrad og verdiskapingspotensial samt forskningsmessig risiko. Programmet støtter også kompetanseutvikling i norske forskningsmiljøer – der næringslivet selv har identifisert slike behov – slik at de kan komme videre med sin forskningsbaserte innovasjonsvirksomhet. Gjennom en balansert portefølje av kompetanseprosjekter og forskningsbaserte innovasjonsprosjekter bidrar programmet til at det legges et grunnlag for fremtidig verdiskaping i Norge på kortere og lengre sikt. I 2013 vil det bli gjennomført to søknadsrunder på våren, én for søknadstypen Innovasjonsprosjekter i næringslivet (frist i februar, volum 360 millioner) og én søknadsrunde for Kompetanseprosjekter (frist i mai, volum 100 millioner) og ytterligere en søknadsrunde høsten 2013 (frist i oktober, volum 350 millioner) for både innovasjons- og kompetanseprosjekter. Det vil fortsatt være fokus på en god oppfølging av mer enn 200 prosjekter i porteføljen og andre aktiviteter i programmet, samt å følge opp effektene av avsluttede prosjekter. I 2013 vil BIA ha en total budsjetttramme på 394,6 mill. kroner, hvorav 374,6 mill. kroner fra NHD og 20 mill. kroner fra KDs budsjett til «Sektorovergipende formål» (Fondserstatningen). www.forskningsradet.no/bia

Bærekraftig verdiskaping i mat- og biobaserte næringer (Bionær)(2012 - 2021) sitt ansvarsområde er jordbruks-, skogbruks- og naturbaserte verdikjeder, samt sjømat fra råstoffet tas opp av havet og fram til konsument. Bionærs hovedmål er å utløse forskning og innovasjon for verdiskaping i de biobaserte næringene som faller inn under programmet. Programmet legger betydelig vekt på å øke næringenes og forvaltningens utbytte av kunnskap og kompetanse gjennom samspill og formidling. Det legges vekt på kunnskapsbygging for bærekraftig produksjon og forbruk, utslippsreduksjoner og tilpasning til klimaendringer. Bionær prioriterer internasjonalt forsknings-

samarbeid. I 2013 har Bionær et budsjett på 238,5 mill. kroner med 176 mill. kroner fra LMD, 33,3 mill. kroner fra FKD, 10,2 mill. kroner fra NHD og 10 mill. kroner over KD-SO. I tillegg diverse inntekter anslått til 9 mill. kroner (fra bl.a. Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter, Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond, Norsk Rikstoto og Orklagaven).
Nettadresse: www.forskningsradet.no/bionaer

Økt verdiskaping i naturgasskjeden (GASSMAKS)(2007-2016) skal gjennom styrket kunnskapsutvikling, næringsutvikling og internasjonal konkurransekraft bidra til økt verdiskaping for samfunnet gjennom industriell foredling av naturgass. Hovedprinsippene som er lagt til grunn for valg av tema i programmet er at det skal føre til en realistisk mulighet for industriutvikling i Norge. De siste årene synes mulighetene for økt industriell virksomhet innenfor petrokjemi å ha blitt vesentlig mindre enn ved programstart. Dette har medført en dreining av aktivitetene mot produksjon av andre materialer enn bulk-polymere og spesielt anvendelser av naturgass i forbindelse med mineralproduksjon. Tematiske satsingsområdene er: 1) Gass til plastråstoff og plast, 2) Gass til materialer, 3) Mikronerobiologisk eller enzymatisk konvertering av gass og 4) Gass til syntetiske drivstoff. Budsjetterammen i 2013 er på 40 mill. kroner, 15 mill. kroner fra NHD og 25 mill. kroner fra KD-SO. Nettadresse: www.forskningsradet.no/gassmaks

IT FUNK (1998-2012). Siden 2008 har IT Funk på oppdrag fra NHD vært Norges kanal til AAL (Ambient Assisted Living), et europeisk samarbeidsprogram basert på Romatraktatens art.185 (tidl.169). AAL skal fremme forskning og innovasjon om anvendelse av IKT for eldre i perioden 2008-2015. Fra 2013 er den øvrige aktiviteten i IT Funk avsluttet. Den norske deltakelsen i AAL finansieres primært over NHDs bevilgning til internasjonalt samarbeid med 1 mill. kroner samt et tilskudd fra EU-kommisjonen på ca. 5 mill. kroner. Omfanget av støtten fra Norge varierer fra år til år med antall utlysninger og suksessraten for søknader med norske partnere. Nettadresse: www.forskningsradet.no/itfunk

Kraftproduksjon med CO₂-håndtering (CLIMIT)(2005-) er et nasjonalt forsknings-, utviklings- og demonstrasjonsprogram som gjennomføres i samarbeid med Gassnova. Hovedmålet er å bidra til utvikling av bedre og mindre kostnadskrevenende teknologi for fangst av CO₂ og å bygge opp kunnskap slik at lagring av CO₂ kan gjøres på en sikker måte. Budsjettet til CLIMIT har fra 2010 til 2012 blitt betydelig redusert. Ny programplan gjeldende fra 2013 fokuser på følgende tema:

- Nye og innovative løsninger for CO₂-håndtering som kan gi betydelig kostnadsreduksjon kombinert med trygg håndtering av CO₂.
 - Satsing på områder innen CO₂-håndtering hvor norske aktører har et fortrinn.
 - Løsninger som kan lede til CO₂-håndtering anvendt i alle typer norsk industri.
- CLIMIT prioriterer internasjonalt samarbeid og vil vektlegge dette enda sterkere i nye prosjekter. Programmet finansieres i sin helhet med midler fra OED, budsjettet for 2013 er 90 mill. kroner. Nettadresse: www.forskningsradet.no/climit

Marin bioteknologi i Tromsø (MABIT) er et næringsrettet forsknings- og industriutviklingsprogram. Programmet bidrar til økt verdiskaping i fiskeri- og havbruksnæringen og bioteknisk industri ved å virke som aktiv pådriver og koordinator for styrking av FoU og industrielle aktiviteter innenfor marin bioteknologi i Tromsø-regionen. Programmet finansierer næringsrelevante FoU-prosjekter som kan føre til kommersiell utnyttelse. Samtidig er det fokus på utvikling av fagkompetanse som er relevant for bioteknologisk næringsvirksomhet. FKD bidrar finansielt med 6 mill. kroner for 2013. Midlene kanaliseres gjennom Forskningsrådet.

Maritim virksomhet og offshore operasjoner (MAROFF) (2010–2019) støtter forskning som fremmer innovasjon og miljøvennlig verdiskaping i den maritime næringen. De prioriterte

områdene er miljø og miljøvennlig energiutnyttelse, krevende miljøvennlig maritime operasjoner, herunder operasjoner i nordområdene, og avansert logistikk og transport. Næringens innspill til en helhetlig maritim forsknings- og innovasjonsstrategi, Maritim21, vil også følges opp, bl.a. ved å legge til rette for demonstrasjonsprosjekter som innebærer fullskalatesting av teknologi som fortsatt er på forskningsstadiet. MAROFF har et budsjett på 129,6 mill. kroner fra NHD og 2,9 mill. kroner fra FKD. Diverse inntekter er anslått til 1,5 mill. kroner fra Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (FHF). www.forskningsradet.no/maroff

Næringslivets transporter og ITS (SMARTRANS) (2007–2014) har mer effektive og bærekraftige transportløsninger og transportnæringer som overordnede mål. Programmet har hatt økende fokus på reduksjon av klimagasser fra næringstransporter. Transportbransjen er tradisjonelt lite forskningsorientert, og det har i hele programperioden vært fokus på å synliggjøre programmet og mobilisere søkere. Programmet har støttet 40 samarbeidsprosjekter, hvor mange bedrifter som tidligere ikke har erfaring med FoU-prosjekter, har deltatt. Programmet får nullvekst i 2013, og prosjekter for ca. 24 mill. kroner kan igangsettes gjennom programmets siste utlysning. Programmets totale budsjett for 2013 er på 21,2 mill. kroner, hvorav 20,2 mill. kroner fra SD og 1 mill. kroner fra FKD. www.forskningsradet.no/smartrans

Prosjektrettet teknologiutvikling i petroleumssektoren (DEMO 2000)(1999-) har som hovedmål å fremme langsiktig konkurransedyktighet i petroleumsnæringen og fortsatt lønnsom utvikling av ressursene på norsk sokkel. DEMO2000 fokuserer på å kvalifisere ny teknologi og systemer i nært samarbeid mellom leverandørindustrien, forskningsinstitutter og oljeselskaper ved å støtte utvikling og testing av prototyper og pilotinstallasjoner offshore. De teknologiske løsningene skal kunne anvendes på konkrete felt. Teknologien og systemene som utvikles gir konkrete bidrag til økt utvinning, effektiv ressurs- og energiutnyttelse og viktige miljøaspekt som redusert utslipp til luft og vann. Et viktig mål er å bringe frem nye norske industriprodukter, systemer og prosesser for salg i det globale offshoremarkedet og utvikle samarbeid med tilsvarende internasjonale aktører med sikte på felles aktiviteter og kunnskapsdeling. Programmet finansieres i sin helhet fra OED og budsjett for 2013 er 46,7 mill. kroner. Nettdress: www.forskningsradet.no/demo2000

5.1.2 Grunnforskningsprogrammer

Program for CERN-relevant forskning, (2012 -2019) (CERN). Aktivitetene relatert til utnyttelse av det norske medlemskapet i CERN ved Genève er organisert som et program. Forskere ved UiO og UiB er hovedaktører. Programmet støtter norske forskningsgruppers deltagelse i oppbygging, drift og vedlikehold av eksperimentene ATLAS og ALICE på CERNs nye partikkelakselerator LHC, analyse av data fra eksperimentene, samt Norges bidrag til et felles nordisk datasenter. I aktivitetene inngår mulighet for opphold ved CERN for teknologistudenter, doktorgradsstudenter og postdoktorstipendiater. De norske CERN-aktivitetene evalueres jevnlig av et internasjonalt ekspertpanel i forbindelse med et seminar for aktørene innenfor virksomheten. For 2013 er budsjettet på 22,5 mill. kroner. Programmet finansieres med midler fra KD. www.cern.ch/norway.

Etiske, rettslige og samfunnsmessige aspekter ved bioteknologi, nanoteknologi og nevroteknologi (ELSA) (2008–2014) bidrar til at teknologi kan utvikles på en robust måte gjennom fokus på styringsutfordringer knyttet til usikkerhet og risiko og utviklingen av gode interaksjoner mellom teknologi og samfunn. Programmet vil også i 2013 ha et nært samarbeid med programmene innenfor nanoteknologi (NANO2021) og bioteknologi (BIOTEK2021), og bidra til å følge opp de nasjonale strategiene for nanoteknologi og bioteknologi. ELSA er viktig for å utvikle

tilnæringsmåter og metodikk som i fremtiden kan anvendes på andre relevante fagområder. Programmet vil i 2013 prioritere å følge opp tre integrerte prosjekter som alle er driftsfasen, og tre nye prosjekter som startes opp basert på utlysning av midler i 2012. I de integrerte prosjektene samarbeider forskere med bakgrunn i samfunnsvitenskap og humaniora med forskere innenfor teknologi og naturvitenskap om konkrete teknologiutviklinger. I de nye prosjektene basert på utlysningen i 2012 vektlegges læring og refleksivitet gjennom interaksjon med stakeholdere. Budsjett for 2013 er 6 mill. kroner, hvorav 1 mill. kroner kommer fra hvert av departementene FKD, LMD, KD og NHD og 2 mill. kroner fra KDs budsjett til «Sektorovergipende formål» (Fondserstatningen). www.forskningsradet.no/elsa

Europa i endring (2007-2017)(EUROPA) er Forskningsrådets satsing på forskning om endringsprosesser i Europa og Norges forhold til disse. Satsingen skal stimulere til europarelatert forskning av høy kvalitet. Gjennom satsingen belyses følgende fire temaer: Rett og demokrati i Europa, økonomisk utvikling og integrasjon, kulturelle endringsprosesser, og utenriks- og sikkerhetspolitikk i Europa. I satsingens første fase (2007-2012) ble tre prosjekter igangsatt. Hvert år arrangeres en møteplass for forskere og brukere av forskningen i satsingen, med formål diskusjon og formidling. Det er budsjettet med 10 mill. kroner til Europa i endring. Programmet finansieres med midler fra KD (6 mill. kroner), UD (3 mill. kroner) og JD (1 mill. kroner).

www.forskningsradet.no/EUROPA

eVitenskap - Infrastruktur, Teori og Anvendelser (2006-2015)(eVITA) er et forsknings- og infrastrukturprogram innrettet mot beregnings- og dataintensive utfordringer i naturvitenskap, teknologi og medisin. Gjennom metodeforskning, kompetanseutvikling og investeringer i ny eInfrastruktur er målet å sikre norsk eVitenskapelig forskning på et høyt internasjonalt nivå, samt løse viktige nasjonale utfordringer innenfor de tematiske områdene ”energi og miljø”, ”hav”, ”mat” og ”helse”. Budsjettet er 25,4 mill. kroner for eVitenskap i 2013. Programmet finansieres med midler fra KD (18 mill. kroner) og NHD (7,4 mill. kroner). www.forskningsradet.no/evita/

Program for Romforskning (2011 – 2018). Følgeforskningsprogrammet skal sikre den forskningsmessige utnyttelsen av norsk romaktivitet knyttet til medlemskap i organisasjonene ESA, EISCAT og NOT. Kontingentene for de to sistnevnte er flyttet inn i programmet f.o.m. 2013. Målet er å støtte og videreutvikle forskningsfelt der Norge og norske forskere har satset målbevisst og bygget opp høy kompetanse på internasjonalt nivå. Programmet ønsker også å sikre muligheter for støtte og utvikling innenfor nye relevante forskningsområder. Det er tre prioriterte forskningsområder innenfor programmet: 1) Sol-jord fysikk med vekt på forståelse av grunnleggende prosesser i solen og dens atmosfære og hvordan solvind og solaktivitet påvirker jordas øvre atmosfære og det globale miljøet; 2) Universets utvikling med vekt på forståelsen av fundamentale astrofysiske prosesser og 3) Jordobservasjon fra satellitter med vekt på klimaovervåking, ressurskartlegging, forurensning ved petroleumsvirksomhet, overvåking og forvaltning av polarområdene. Program for Romforskning har et budsjett i 2013 på 31,6 mill. kroner hvorav 26,9 mill. kroner fra KD, 3 mill. kroner fra UD, 1,5 mill. kroner fra MD og 0,2 mill. kroner fra Universitet i Oslo. www.forskningsradet.no/romforsk

Samfunnsutviklingens kulturelle forutsetninger (2011 – 2020) (SAMKUL) skal bidra med kunnskap om de kulturelle forutsetningene for samfunnsutviklingen i fortid, nåtid og fremtid. Programmet vil være et hovedvirkemiddel for å styrke forskningsinnsatsen på området, som er framhevet i Forskningsrådets strategi. Tematisk skal programmet studere de kulturelle forutsetningene for dagens samfunnsformasjon og samfunnsutviklingen generelt gjennom studier av samspillet mellom menneske og ulike omgivelser – i form av natur, teknologi og menneskeskapte fysiske omgivelser, språk og kommunikasjon, religion og mangfold. Gjennom dette vil særlig

humanistisk orientert forskning gjøres relevant og gjeldende på samfunnsområder med store utfordringer, og slik utfylle mer instrumentelle og/eller naturvitenskapelige kunnskapsbaser for politiske veivalg. I 2013 styrkes programmet med 20 mill. kroner, som følge av at ledige midler etter programmet Kulturell verdsetting (KULVER) og Kjønnsforskningsprogrammet legges hit. Dette innebærer at SAMKUL blir den klart viktigste prioriteringen innenfor humaniora og samfunnsvitenskap, og det økte budsjettet vil gi rom for utlysning av midler også i 2013/14 og mer forskning på sentrale programområder. SAMKUL har et budsjett i 2013 på 41,0 mill. kroner. KD bidrar med 35 mill. kroner hvorav 15 mill. kroner fra posten for Overordnede forskningspolitiske prioriteringer, 5 mill. kroner kommer fra KUD og 1,2 mill. kroner fra FAD til avsluttende innsats på romaniforskning og til forskning om nasjonale minoriteter. www.forskningsradet.no/samkul

Program for samisk forskning II (2007-2017) (SAMISK). Programmet skal styrke samisk forskning, både når det gjelder kvantitet og vitenskapelig kvalitet. Programmet vil derfor fremme langsiktig forskning av høy kvalitet om samiske forhold, bidra til rekruttering til samisk forskning på alle nivåer, rekruttering av samer til forskning og til å utvikle samisk som vitenskapsspråk. Programmet vil bidra til å belyse mangfoldet og variasjonen i de samiske samfunnene gjennom forskning innenfor disse temaene: språk, tradisjonell kunnskap, muntlige tradisjoner og litteratur, kulturuttrykk, demografi og befolkningsutvikling, levekår og livskvalitet, barn og ungdom - oppvekstvilkår og selvtartikulering, den moderne samiske samfunnsbyggingen og ressurser og rettsforhold. Programmet gjennomgår en midtveisevaluering i 2012. Program for samisk Forskning har i 2013 et budsjett på kr 10,4 mill. kroner, hvorav 6,7 mill. kroner fra KD og 3,7 mill. kroner fra FAD. www.forskningsradet.no/samisk

Program for stamcelleforskning(2013-2017) videreføres i en ny femårsperiode fra 2013. Programplan for perioden 2013-2017 skal ferdigstilles første halvår 2013, med konkretisering av mål og virkemidler for den nye perioden. Programmets virkemidler i forrige periode omfattet både åpen, konkurransebasert utlysning av forskningsmidler og bevilgning til *Nasjonalt senter for stamcelleforskning* i Helse Sør-Øst RHF. Program for stamcelleforskning finansieres i sin helhet med midler fra HOD og programmets budsjett for 2013 er på 20,0 mill. kroner. www.forskningsradet.no/STAMCELLER/

Synkrotron- og nøytronforskning (2011-2020)(SYNKNOYT). Hovedmålsettingen i programmet er å stimulere fagmiljøene til å benytte de faglige mulighetene som medlemskap i ESRF, SNBL og ESS gir og styrke den nasjonale metodekompetansen innen synkrotronbasert forskning. Innen nøytron basert forskning skal det prioriteres å bidra til både økt nasjonal kapasitet og metodekompetanse. Kontingentsavgift for SNBL er flyttet inn på programmet fra og med 2013. For 2013 er det budsjettet med 8,25 mill. kroner fra KD, *NANO 2021* og *FRIMEDBIO* bidrar internt med til sammen 5,5 mill. kroner og 1,99 mill. kroner kommer fra diverse andre inntektskilder. Totalt budsjett for 2013 er på 15,7 mill. kroner. www.forskningsradet.no/synkrotron.

5.1.3 Handlingsrettede programmer

Barn som pårørende (2011-2015). Barn som har alvorlig syke eller rusmisbrukende foreldre, har økt risiko for utvikling av psykiske og sosiale problemer. Det finnes lite forskning på dette område hvor barn selv er informanter, og dermed lite kunnskap om hva som er gode hjelpetilbud. I tillegg er det utfordringer knyttet til identifisering av barna, etablering av et helhetlig og adekvat hjelpetilbud, samt kontinuitet i oppfølging av familiene. Midlene ble lyst ut i 2011 og er fordelt til fire prosjekter som startet i 2012. Satsningen forvaltes av

programstyret for Psykisk helse. Budsjett 2013: 5 mill. kroner fra HOD.

Nettadresse: www.forskningsradet.no/Psykiskhelse

Demokrati, styring og regionalitet (DEMOSREG) (2005–2014) skal stimulere til økt kunnskap om hvordan endringer i nærings- og samfunnsnivå kommer til uttrykk på lokalt og regionalt nivå, og hvilke utfordringer og betingelser de gir for demokrati, styring og planlegging. Et gjennomgående perspektiv i programmet er forholdet mellom det funksjonelle og det territorielle. Programmets tre prioriterte hovedtemaer er: (i) økonomisk utvikling og strukturelle omstillingsprosesser; (ii) offentlig styring og planlegging og (iii) demokrati og politisk deltakelse.

Programmet har 13 prosjekter i porteføljen hvorav 5 nye som starter i 2013. De nye prosjektene har fylkeskommunenes rolle, strukturendringer i offentlig sektor og planlegging for bærekraftig utvikling som tema. Referansegruppe skal opprettes for enkelte av prosjektene. Programmet vil jobbe videre med formidlingstiltak i 2013. Budsjett 2013: 10,75 mill. kr fra KRD og 5,2 mill. kroner fra MD. Totalt 15,95 mill. kroner.

Nettadresse: www.forskningsradet.no/demosreg

Folkehelseprogrammet (FOLKEHELSE) (2011-2015). Det overordnede målet for programmet er å bidra til ny kunnskap om hva som påvirker folkehelsen, om årsaker til sosiale helseforskjeller, samt virkemidler for å redusere slike forskjeller og bedre folkehelsen. Programmets tre hovedområder for programperioden er 1) helseatferd som fysisk aktivitet, kosthold, tobakk og ulykkesrelatert atferd, 2) forskning om livsløp slik som oppvekstkår, utdanning, arbeid og inntekt relatert til helse og 3) forebyggingsaspektet knyttet til psykisk helse. Folkehelseprogrammet har – som et ledd i internasjonalisering av programmets aktiviteter – avsatt inntil 6 mill. kroner fra og med 2013 til å finansiere norsk deltakelse i EU Joint Programming Initiative on a Healthy Diet for a Healthy Life (JPI HDHL). Neste ordinære søknadsfrist i programmet blir i februar 2013.

Budsjett 2013: 24,2 mill. kroner fra HOD og 1 mill. kroner fra KD. Totalt 25,2 mill. kroner.

Nettadresse: www.forskningsradet.no/folkehelse

Forskning om forskning og innovasjon (FORFI)(2010-2015) skal gi økt innsikt i hvordan læring, innovasjon og forskning bidrar til vekst, velferd og problemløsning. FORFI skal utvide og videreutvikle kunnskapsgrunnlaget for ulike aktører med ansvar for forsknings- og innovasjonspolitikken og fungere som arena for læring og dialog mellom policyutviklere på ulike nivåer, forsknings- og utdanningsinstitusjonene inkludert, og forskere. Programmet skal støtte og trekke vekslers på uavhengig og kritisk internasjonal forskning av høy faglig kvalitet og skal bidra til metode- og teoriutvikling innenfor feltet. Programmet finansieres med 9 mill. kroner fra KD.

Havet og kysten (HAVKYST)(2006–2015) skal framskaffe ny kunnskap om havets økosystem og utvikling av teknologi, metodikk og modeller for marin økosystembasert forvaltning. Menneskelig påvirkning gjennom forurensninger utenfra, gjennom akutte utslipp, tilsig fra deponier eller forurensede sedimenter, langtidsvirkninger av utslipp fra petroleumsvirksomheten, introduserte og/eller giftige arter, effekter av klimaendringer, forsurening av havet og effekter av fiskerier og konsekvenser av arealbruksendringer, vil stå i fokus. Programmet består av fem delprogrammer og to tverrgående aktiviteter: Marine økosystemer, Økosystempåvirkning, Langtidsvirkninger av utslipp til sjø fra petroleumsvirksomheten, Forvaltning og konfliktløsning, Verdiskaping, Metoder, Modeller og teknologi og Forsknings samarbeid. Programmet er sentralt i oppfølgingen av nordområdesatsingen. Programmet vektlegger økt internasjonalt samarbeid, rekruttering og forskerutdanning. Programmet har en klar målsetting om å utvikle marine fagdisipliner som støtter opp om fremtidig verdiskaping innenfor en bærekraftig utvikling. Budsjettet for 2013 er 83,9 mill. kroner finansiert slik: FFKD 42,6 mill. kroner, KD 2,9 mill. kroner, KD-SO 5 mill. kroner, MD

16,4 mill. kroner, OED 8,5 mill. kroner, UD 0,5 mill. kroner og OLF 8 mill. kroner. Nettadresse: www.forskningsradet.no/havkyst

Program for global helse- og vaksinasjonsforskning (GLOBVAC) (2012–2020) er en videreføring og utvidelse av forløperen under samme navn (2006-2011). Programmets overordnede målsetting er å støtte forskning som kan bidra til vedvarende bedringer i helsetilstanden og utjevning av helseulikheter for fattige mennesker i lav- og mellominntektsland. De fire prioriterte tematiske områdene er i) vaksine- og vaksinasjonsforskning, ii) helsesystem- og helsepolitikkforskning, iii) innovasjon i teknologi- og metodeutvikling, og iv) implementeringsforskning. I 2013 lyses rundt NOK 222 millioner ut fordelt på fire utlysninger. Rundt 40 prosjekter finansiert av programmet vil pågå i 2013. Den årlige fagkonferansen finner sted i Bergen i oktober i forbindelse med tiårsjubileet for Senter for internasjonal helse ved Universitetet i Bergen. Hovedtemaet er implementeringsforskning i et globalt helseperspektiv. Budsjett 2013: 62 mill. kroner fra UD og 9,8 mill. kroner fra HOD. Totalt 71,8 mill. kroner
Nettadresse: www.rcn.no/globvac

Program for helse- og omsorgstjenester (HELSEOMSORG)(2011-2015). Programmets overordnede mål er å identifisere de mest effektive måtene å organisere, lede, finansiere og levere helse- og omsorgstjenester av høy kvalitet, redusere uønskede hendelser og ulik tilgang til helsetjenester og gi bedre sikkerhet for den enkelte pasient og bruker. Følgende tre forskningsområder er prioritert: 1) pasienter og brukere i helsetjenesten, særlig brukere med store og sammensatt behov, 2) samhandling og helhetlige helse- og omsorgstjenestetilbud og 3) styring, ledelse, planlegging, finansiering og prioritering av helsetjenestene. Etablerings-støtten til de fem regionale omsorgsforskningssentrene videreføres ut programperioden. Det går 2 mill. kroner årlig til en fireårig resultatevaluering av Omsorgsplan 2015 og 5 mill. kroner årlig til forskning på habilitering og rehabilitering. Budsjett for 2013 er på 80,7 mill. kroner fra HOD og 1 mill. kroner fra KD. Totalt 82,7 mill. kroner
Nettadresse: <http://www.forskningsradet.no/helseomsorg>

Humane biobanker og registerdata (BIOBANK)(2011-201) Formålet med programsatsingen er å utnytte det fulle potensialet for forskning på humant biologisk materiale i forskningsbiobanker ved at analyseresultater koples til data fra helseundersøkelser, helseregistre og helsetjenesten. Det overordnede målet for programmet er å fremskaffe forskningsbasert kunnskap for å forebygge, diagnostisere og behandle somatisk og psykisk sykdom, både store folkesykdommer og alvorlige sykdommer med mindre utbredelse. Programstyret bevilget de tre første prosjektene med et samlet budsjett på 50 mill. kroner høsten 2012. Budsjett 2013: 20 mill. kroner fra KD.

INDEMB Research Programme (INDEMBPROG) (2012-2016) Utenriksdepartementet, Den norske ambassaden i Dehli og Forskningsrådet har inngått en avtale om forskningssamarbeid mellom India og Norge. Avtaleperioden er fra 2012 til og med 2016. Budsjetttrammen er 25 mill. kroner pr. år (totalt 125 mill. kroner). Den første utlysningen av midlene fra UD/ambassaden i Dehli (jfr. kontrakt fra mai 2012) er rettet mot samfunnsforskning og humaniora. Utlysningsteksten er blitt utarbeidet av en gruppe bestående av Utenriksdepartementet, Den norske ambassaden i Dehli og Forskningsrådet. Det eneste programmet i Forskningsrådet som passer til den foreslåtte utlysningen er NORGLOBAL. NORGLOBAL får inntil 40 mill. kroner for 2012, 2013 og for påfølgende år til å følge opp denne utlysningen. Budsjett 2013.: 25 mill. kroner fra UD via ambassaden i Dehli.

Indiaprogrammet (2010–2019) er etablert for å styrke indisk-norsk forskningssamarbeid og indisk-norsk samarbeid om forskningsfinansiering. Midlene fordeles mellom Forskningsrådets

programmer og andre aktiviteter av divisjonsstyret for Samfunn og Helse bl.a. etter råd fra et rådgivende utvalg. Programmets midler fordeles til tematiske programmer. For 2013 overføres inntil 6 mill. kroner til NORKLIMA og 4 mill. kroner til NORGLOBAL (aktivitetene Women and Gender og GLOBMEK). Etter en fellesutlysning av 18 mill. kroner med RENERGI vil det for 2013 bli overført 6 millioner til dette programmet. I 2012 ble det foretatt en fellesutlysning innen miljøfeltet med Miljø 2015 (4 mill. kroner) og det legges opp til to nye fellesutlysninger av forskerprosjekter i samarbeid med indiske myndigheter ved Department of Science and Technology (til sammen 8 mill. kroner) i 2013. Indiaprogrammet kan tildele posisjoningsmidler og nettverksmidler og ta strategiske initiativer, og det legges opp til fortsatt støtte for å etablere og følge opp viktige forskningspolitiske føringer og initiativ. Budsjett 2013: 20 mill. kroner fra UD

Kina-programmet (2009–2017) er etablert for å styrke kinesisk-norsk forskningssamarbeid og kinesisk-norsk samarbeid om forskningsfinansiering. Programmet har ikke eget programstyre, men en rådgivende ekspertgruppe er oppnevnt, som kan gi råd om Kinasamarbeid også ut over temaene i CHINOR. Innsatsen i 2013 vil være konsentrert om klima-, klimateknologi-, velferds- og miljøforskning. En prioritert oppgave for 2013 er å re-etablere dialogene med «Chinese Academy of Sciences» (CAS) og «National Natural Science Foundation of China» (NSFC) som et ledd i å styrke forsknings- og finansieringssamarbeidet. Midlene bevilges av divisjonsstyret for Samfunn og helse til programmene Miljø 2015 med 4,5 mill. kroner, NORKLIMA med 8,2 mill. kroner, VAM med 2,8 mill. kroner, RENERGI med 2,8 mill. kroner og 1,3 mill. kroner mobilitetsstipend med Kina. Budsjett 2013: 20 mill. kroner fra UD.

Klinisk forskning (KLINISKFORSKNING (2011-2015)). Programmets overordnede mål er å øke kunnskapsgrunnlaget om diagnostiske metoder, behandlings- og rehabiliteringstiltak gjennom kliniske studier. Programmet skal særlig prioritere nasjonale og flerregional kliniske studier, men vil også støtte mindre kliniske studier innenfor tannhelsetjenesten, allmenntmedisin og primærhelsetjenesten for øvrig, da disse områdene fortsatt har et særskilt behov for å bygge opp forskningskompetanse. For å sikre høykvalitetsforskning og stimulere til økt klinisk forskning, vil programmet i tillegg prioritere nasjonal og tverrfaglig kompetanse- og nettverksbygging. Neste ordinære søknadsfrist i programmet blir i februar 2013. Budsjett 2013: 26,79 mill. fra HOD. Nettadresse: www.forskningsradet.no/kliniskforskning

Kvinnens helse. Problemstillinger knyttet til kjønn og kjønnsforskjeller skal drøftes og analyseres i alle relevante forskningsprosjekter. Departementet har i de senere år bevilget særskilte midler til forskning på kvinners helse. Temaene er bl.a. anoreksi, osteoporose, brystkreft, sosial ulikhet i helse, fibromyalgi, minoritetskvinner og helse samt kjønnsperspektiver ved psykiske lidelser. Satsingen har ikke egne utlysninger, men finansierer relevante prosjekter i helseforskningsprogrammene. Bevilgningsfullmakt er lagt til programstyret for Folkehelse. Budsjett 2013: 8 mill. kroner fra HOD. Nettadresse: <http://www.forskningsradet.no/kvinnehelse>

Program for offentlig initierte kliniske studier på kreftområdet (KREFT) (2011-2015) har som overordnet mål er å øke kunnskapsgrunnlaget for gode beslutninger som bedrer diagnostikk, behandling og omsorg av kreftpasienter. Programmet skal støtte større forskerinitierte studier av høy kvalitet med utstrakte samarbeid og tilstrekkelig styrke til å gi resultater som raskt kan tas i bruk i beslutningsprosesser og i klinisk praksis. Forslag til temaer for utlysningene innhentes i en åpen prosess, og det er Nasjonalt råd for kvalitet og prioritering i helse- og omsorgstjenesten som velger temaet det skal lyses ut midler til. Temaet for første utlysning ble «Individuell tilpasning av behandling til kreftpasienter». Tre prosjekter ble bevilget med samlet budsjett på 68 mill. kroner våren 2012. Budsjett 2013: 21,04 mill. kroner fra HOD. Nettadresse: www.forskningsradet.no/kreft

Latin-Amerika-programmet (LATIN-AM) (2008–2018) skal generere kunnskap om Latin-Amerika i Norge ved å finansiere forskning av høy kvalitet om samfunn, kultur, miljø og næringsliv og skal styrke Norges evne til å samarbeide med Latin-Amerika på disse områdene. Programmet startet i 2008 og finansieres i sin helhet av UD. Det nye programstyret skal nå legge planer for den videre virksomheten 2013- 2016. Programmet ble i 2012 gitt en ekstra tildeling øremerket Brasil, som en følge av Regjeringens nye Brasilstrategi. Disse er utlyst høsten 2012, og prosjekter forventes å starte fra 2. kvartal 2013. Forhåpentligvis vil den forhøyede tildelingsrammen holdes gjennom resten av programperioden. Programmet finansierer et nettverk for norsk Latin-Amerika-forskning (Norwegian Latin America Research Network, *NorLARNet*). Nettverket startet opp 1. august 2008 med et sekretariat som etter en utlysning ble lagt til SUM (UiO). Nettverket ble tildelt støtte for en treårsperiode, og vil etter nylig gjennomført evaluering bli videreført for en ny treårs periode, 2012 - 2014. Budsjett 2013: 20 mill. kroner fra UD.

Nettadresse: www.forskningsradet.no/latinamerika

Miljøpåvirkning og helse (MILPAAHEL)(2011-2016) har fokus på menneskets helse i forhold til miljøfaktorer vi eksponeres for og betydningen dette kan ha både individers helse og for samfunnet. Innenfor programmet er miljøfaktorer avgrenset til kjemiske og biologiske kontaminanter og fysiske faktorer i utendørs luft eller innemiljø, i forbruksprodukter, samt matvarer og vann. Miljøfaktorer kan ha betydning for sykdommer som øker i omfang som diabetes, kreft, hjerte- og karsykdommer, astma og allergi, forstyrrelser i immunsystemet og nervesystemet. Neste ordinære søknadsfrist i programmet blir i februar 2013. Budsjett 2013: 1,5 mill. kroner fra KD, 4,0 mill. kroner fra MD, og 17,2 mill. kroner fra HOD. Totalt 22,7 mill. kroner. Nettdress: www.forskningsradet.no/milgenhel/

Norge – Global partner (NORGLOBAL) (2009-2013) skal bidra til å styrke de globale perspektivene innenfor flere viktige tematiske og teknologiske felt i Forskningsrådet. Programmet skal styrke kunnskapsbasen i Norge om utvikling, øke forskningsinnsatsen for utvikling i samarbeid med relevante programmer i Forskningsrådet og styrke forskningskapasiteten i utviklingsland ved å knytte forskere ved institusjoner i utviklingsland til norske prosjekter av høy kvalitet. Programmet omfatter Forskning om fattigdom og fred (PovPeace), satsingen på Globalisering av miljø-, energi- og klimaforskningen (Globmek), Kvinne- og kjønnsforskning i utvikling, Forskning på skatteparadiser, kapitalflyt og utviklingslandene (TaxCapDev) og Vest-Balkan utviklingsstudier. NORGLOBAL forvalter også Forskningsrådets satsing i samarbeid med Hewlett Foundation på forskning om økonomisk vekst, fattigdomsreduksjon, reproduktiv helse og befolkningsdynamikk, ECONPOP.

I 2012 ble det inngått avtale om forvaltningen av *Forskning på humanitær politikk (HUMPOL)*. Aktiviteten er lagt under NORGLOBAL. Det ble i 2012 tildelt midler til fire prosjekter. HUMPOL vil i første omgang å gå over fire år, og har et totalbudsjett på 40 mill. kroner, hvorav 13,6 mill. kroner er budsjettet for 2013.

NORGLOBAL hadde i 2011 to fellesutlysninger med INDNOR programmet, under hhv Globmek og Kvinner og utviklingsaktiviteten og prosjektene som går over 3 år ble startet i 2012. INDNOR tilfører disse utlysningene hhv 2,5 og 1,5 mill. kroner også for 2013. NORGLOBAL fortsetter arbeidet med å stimulere til samarbeid med andre relevante programmer, blant annet gjennom felles utlysninger. I 2012 foretok NORGLOBAL en utlysning av 40 mill. kroner på vegne av INDNOR, og prosjektene blir startet opp i 2013 og midler overføres i tråd med de bevilgninger

som foretas. . Budsjett 2013: 68,1 mill. kroner fra UD og 1,13 mill. kroner fra KD. Totalt 69,23 mill. kroner. Nettadresse: www.rcn.no/norglobal

Norsk miljøforskning mot 2015 (Miljø 2015)(2007–2016) skal utvikle ny forskningsbasert kunnskap som fremmer bærekraftig bruk og forvaltning av natur- og kulturmiljøet og legger til grunn et helhetlig perspektiv på miljøforskningen. Samlingen av store deler av miljøforskningen i ett program har økt feltets synlighet og understreket dets viktighet. Programmet omfatter et bredt spekter av faglige problemstillinger som samfunnsmessige drivkrefter for miljøendringer, miljøpolitikk, økosystemprosesser og miljøpåvirkninger i ferskvann og på land, forurensningsspørsmål, biologisk mangfold og natur- og kulturmiljøforvaltning samt forskning og utvikling av virkemidler og tiltak for å begrense miljøskade. Programmet besvarer tverrfaglige kunnskapsbehov for en rekke sektorer og næringer i Norge og involverer brukerne. Miljø 2015 har omfattende internasjonalt samarbeid og følger opp JPIene innen kulturarv, vannforvaltning og byproblematikk. Våren 2013 starter arbeidet med satsing på miljøforskning etter programmets slutt. Budsjettet for 2013 er 69,7 mill. kroner, finansiert slik: MD 50,9 mill. kroner, LMD 5,3 mill. kroner, KD 6 mill. kroner, FKD 1,5 mill. kroner, NHD 0,5 mill. kroner, og Statens landbruksforvaltningsavtale- og fondsstyrer 5,5 mill. kroner. Nettadresse: www.forskningsradet.no/miljo2015

Polarforskningsprogrammet (POLARPROG)(2011-) skal bidra til ivaretagelse av Norges særlige ansvar for å få fremskaffe forskningsbasert kunnskap som grunnlag for politikk, forvaltning og næringsvirksomhet i polare områder. Forskning knyttet til Svalbard er prioritert, herunder videreutvikling av Svalbard som internasjonal forskningsplattform, og styrking av forsknings-samarbeidet med Russland. Budsjettet for 2013 er på 52 mill. kroner, 50 mill. kroner fra KD og 2 mill. kroner fra MD. Av dette skal 5 mill. kroner årlig benyttes til styrket informasjonsvirksomhet og faglig og praktisk forskningskoordinering i regi av Svalbard Science Forum (SSF). Nettadresse: www.forskningsradet.no/polarforskning

Russland og nordområdene (NORRUSS) (2012–2016) har som mål å utvikle den langsiktige og strategiske kompetanse i Norge innen humanistisk og samfunnsvitenskapelig forskning knyttet til Russland og nordområdene. Programmet skal blant annet bidra til å styrke det bilaterale forskningssamarbeidet med Russland. Viktige mål for programmet i 2013 er oppstart av prosjektene og ny utlysning av forskningsmidler. Det vil gjennomføres fellesutlysning med Russian Foundation for Humanities (RFH). Budsjett 2013: 18,25 mill. kroner fra UD. I tillegg kommer 1,385 mill. kroner fra OED via PETROMAKS og 1,385 mill. kroner fra KD via POLARPROG og 2 mill. kroner fra KD via BILAT til NORRUSS. Disse midlene knytter seg til en fellesutlysning med Russian Foundation for Basic Research (RFBR). Dessuten kommer 2 mill. kroner fra KD til ERA.Net RUS prosjekter som finansieres gjennom NORRUSS. Nettadresse: www.forskningsradet.no/norruss

Oppstart av det nye *forskningssamarbeidsprogram mellom Norge og Sør-Afrika (SANCOOP)* forventes nå å komme i gang i løpet av 2012. Programperioden vil bli 2013 -2016. Tematisk fokus vil være på klima, miljø og energi. I likhet med det foregående forskningssamarbeidsprogrammet, vil det bli finansiert av både Sør-Afrika og Norge. De norske midlene vil bli tildelt av den norske ambassaden og vil bli på totalt NOK 40 mill. kroner, mens det sørafrikanske forskningsdepartementet (DST) vil bidra med 10 mill. ZAR tilsvarende ca. 7 mill. kroner pluss verdien av administrativ støtte. En ny finansieringsmodell vil innebære at den delen av de norske midlene som går til finansiering av sørafrikanske partnere vil bli forvaltet av det sørafrikanske forskningsrådet NRF. Den delen som vil bli forvaltet av Forskningsrådet forventes å være ca. 25 mill. kroner. Budsjett 2013: 3 mill. kroner fra UD. Nettadresse: www.forskningsradet.no/southafrica

Pengespill (2011 -2014). Fokus for forskningen er forståelse av årsaksfaktorer ved pengespillproblemer, samt å bidra til å utvikle bedre metoder for å oppdage, forebygge og behandle spilleavhengighet. Forskning rettet mot ungdom er et prioritert felt. Midlene er lagt til programmet Rusmiddelforskning og ble utlyst med frist i juni 2011. Ett prosjekt er bevilget. Det planlegges ny utlysning sammen med programmet. Budsjett 2013: 2 mill. kroner fra KUD. Nettdresse: www.forskningsradet.no/Rusmiddel

Praksisrettet FoU for helse- og velferdstjenestene (PRAKSISVEL) er en oppfølging av Meld. St. 13 (2011-2012) «Utdanning for velferd». Målet er å skape bedre sammenheng mellom forskning, utdanning, praksis og brukerne av tjenestene. Et sentralt perspektiv i meldingen er at helse- og velferdstjenestenes kompetanse må utvikles for å møte befolkningens behov. Satsingen retter seg mot helse- og velferdstjenestene og de høyskoler og universiteter som tilbyr utdanninger for disse tjenestene, og som dermed har ansvar for å utvikle kompetanse og kvalifisert personell for tjenestene. Det stilles særskilte krav til brukermedvirkning. Det er foretatt en pilot-utlysning i 2012 med midler fra AD, HOD og BLD. Det kom inn 40 søknader fra universiteter, høyskoler og sykehus. Det er mulig å finansiere inntil 6 prosjekter i denne runden, og vedtak om tildeling blir foretatt i februar 2013. Tidligste oppstart av prosjektene vil være fra mars 2013. Forskningsrådet vil i dialog med departementene vurdere hvordan PraksisVEL kan organiseres på lengre sikt, for eksempel innenfor det nye store programmet «Gode og effektive helse-, omsorgs- og velferdstjenester». Budsjett 2013: 7 mill. kroner fra KD, 6 mill. kroner fra AD, 5 mill. kroner fra HOD og 3 mill. kroner fra BLD. Totalt 21 mill. kroner.

Praksisrettet utdanningsforskning – PRAKUT (2010–2014) er et femårig program som skal heve kvaliteten i barnehagen, grunnopplæringen og lærerutdanningene. Programmet skal videreutvikle og styrke FoU-kompetansen og kunnskapsgrunnet i lærerutdanningene og videre øke kvaliteten i FoU-samarbeidet mellom lærerutdanningene og praksisfeltene i barnehagen og grunnopplæring. Det er også et mål at man skal øke bruken av forskningsbasert kunnskap i sektoren slik at sammenhengen mellom lærerutdanning og praksisutøvelse bedres. Programmet vil finansiere forskning innenfor fire områder: 1 Læring i barnehager, 2 Læring i grunnopplæring og videregående opplæring, 3 Lærerutdanning og profesjonsutvikling og 4 Læring i ulike samfunns-kontekster og arenaer. Programmet finansierer totalt 11 forskerprosjekter med brukermedvirkning. Hovedaktivitetene i 2013 vil være arrangementer for prosjektene, oppfølging av sluttevalueringen av PRAKSISFOU og arbeidet med formidling- og kunnskapsdeling i programregi. Programmet vil også lyse ut midler til utenlandsstipend og gjesteforskerstipend med løpende søknadsfrist. Den 13. november 2013 arrangerer PRAKUT temakonferanse om Lærerutdanning og profesjonsutvikling. Målgruppen for konferansen er praksisfelt, utdanningsmyndigheter og lærerutdanninger. Budsjett 2013: 28,7 mill. kroner fra KD. Nettdresse: www.forskningsradet.no/prakut

Psykisk helse (PSYKISK)(2011-2015). Programmets overordnede mål er å bidra til utvikling av relevant kunnskap om årsaksforhold, forebygging og behandling med sikte på å fremme psykisk helse. De spesifikke satsingsområdene er forskning om barn og unges psykiske helse, forskning om transkulturelle faktorer ved psykisk helse og behandlingsforskning, inkludert dobbelproblematikk rus og psykiske lidelser. Innenfor hvert av de prioriterte områdene er det viktig å fremme tverrfaglig forskning og nasjonalt og internasjonalt samarbeid. Det vil fra 2013 bli oppnevnt et felles programstyre for programmene Psykisk helse og Rusmiddelforskning. For å styrke internasjonalt samarbeid utlyste programmet høsten 2012 midler til samarbeidsprosjekter mellom norske og amerikanske forskningsmiljøer. Neste ordinære søknadsfrist i programmet blir i februar 2013. Budsjett 2013: 35,72 mill. kroner fra HOD og

1,0 mill. kroner fra KD. Totalt 36,72 mill. kroner.

Nettadresse: www.forskningsradet.no/Psykiskhelse

Rusmiddelforskning (RUSMIDDEL)(2013-2015). Rusmiddelprogrammet er forlenget med tre år fra 2013 og programplanen er under revisjon. Det vil fra 2013 bli oppnevnt et felles programstyre for programmene *Rusmiddelforskning* og *Psykisk helse*, bl.a. for å se rus og psykisk helse mer i sammenheng. *Rusmiddelprogrammet* har som mål å fremme forskning av høy kvalitet og utvikle relevant kunnskap med sikte på å redusere rusmiddelproblemer i samfunnet. Programmet finansierer forskningssenteret SERAF (Senter for rus- og avhengighetsforskning) ved Universitet i Oslo. Forskningssenteret er et hovedmiljø for klinikknær rusmiddelforskning i Norge, tilbyr undervisning og veiledning og fungerer som nasjonal nettverksbygger. På bakgrunn av en meget positiv evaluering er SERAFs grunnbevilgning forlenget for en ny 5-årsperiode. Som ledd i arbeidet med internasjonalisering utlyste programmet høsten 2012 midler til samarbeidsprosjekter mellom norske og amerikanske forskningsmiljøer. Budsjett 2013: 30,45 millioner kroner fra HOD. Nettdress: www.forskningsradet.no/Rusmiddel

Nytt program for *Samfunnssikkerhet* (SAMRISK 2) starter i 2013. Programmet skal følge opp utfordringer og kunnskapsbehov konstatert i sluttrapporten for SAMRISK (2006-2011) og bidra til ny kunnskap og forståelse om samfunnssikkerhet. Det skal bidra til bedre motstandskraft, forebygging, beredskap, redningsarbeid, krisehåndtering og læring uansett hvem eller hva som forårsaker en kritisk hendelse. Forskningen skal ha internasjonalt perspektiv, og bl.a. forholde seg til forskningssamarbeid i Norden og EU. Programmet skal invitere med brukere, som offentlige tilsyns- og beredskapsmyndigheter og frivillige organisasjoner med i arbeidet. Et programplanutvalg legger fram et programgrunnlag i februar med sikte på første utlysning av midler før sommerferien. Budsjett 2013: 13 mill. kroner JD, 4,5 mill. kroner KD, 2 mill. kroner SD og 1 mill. kroner FD. Totalt 20,5 mill. kroner.

Skatteøkonomisk forskningsprogram (SKATT) (2011-2016) har som mål å bidra til at det er et sterkt faglig miljø for skatteøkonomisk forskning i Norge, både gjennom å stimulere til forskning på området og ved å bidra til økt interesse for og rekruttering til skatteøkonomisk forskning. Programmet skal rettes inn mot at den skatteøkonomiske forskningen er relevant for myndigheter og andre brukere av slik forskning. Dette skal skje i nært samarbeid mellom lærestedene, forskningsinstitusjonene og brukermiljøene. Programmet skal også skape møteplasser for forskere og brukere av skatteøkonomisk forskning. Programmet vil i 2013 prioritere å følge opp de to Sentre for offentlig økonomi som ble etablert i 2012, samt forskerprosjektene som har fått bevilgning i 2011 og 2012. Programmet vil også vektlegge formidling fra avsluttede prosjekter, samt arrangement av Skatteforum 2013. Budsjett 2013: 9 mill. kroner fra FIN. Nettdress: www.forskningsradet.no/skatt

Sykefravær, arbeid og helse (2007-2016) (SYKEFRAVÆR) Det overordnede målet for programmet er å skape forutsetninger for godt arbeidsmiljø og – helse og høy arbeidsmarkedsdeltakelse ved å framskaffe forskningsbasert kunnskap om: sykefravær, uførhet, frafall og utstøting fra arbeidslivet, samspillet mellom arbeid, arbeidsmiljø og-helse og effektive virkemidler for å forebygge og redusere sykefravær, uførhet og arbeidsrelatert sykdom og fremme godt arbeidsmiljø og-helse. Programmet har totalt 25 forskerprosjekter og to postdoktorprosjekter i porteføljen. Inntil 62 mill. kroner er lyst ut til forprosjekter og forskerprosjekter, vedtak om bevilgning vil bli gjort i april 2013. Det planlegges ulike formidlingsaktiviteter fra programmet både for forskere og brukere. Det er igangsatt en gjennomgang av arbeidshelseforskningen i Norge, som vil bli ferdigstilt første halvår i 2013. Budsjett 2013: 27,6 mill. kroner

fra AD og 10 mill. kroner fra KD. Totalt 37,6 mill. kroner.

Nettadresse: www.forskningsradet.no/sykefravaer

Samfunnsvitenskapelig petroleumsforskningsprogram (PETROSAM2)(2013-2018) etterfølger Petrosam. Overordnet mål er å utvikle videre kompetanse om samfunnsmessige forhold som del av grunnlag for strategi- og politikktutforming hos norske myndigheter og i næringslivet innenfor petroleumssektoren. Kompetansebyggingen skal skje gjennom tett brukerinvolvering, dvs. at forskningens nytteverdi skal knyttes til brukerne, både forvaltning og industriaktører. Faglige hovedprioriteringer vil være (i) forvaltningen av petroleumssressursene på norsk sokkel, og (ii) utviklingen i sentrale petroleumregioner: Russland og Arktisk/nordområdene. Det er mulighet for at flere petroleumregioner kan inngå i tematisk prioritering for programmet. Programmet skal stimulere til tverrfaglighet. Budsjett for 2013 er 10 mill. kroner fra OED.

Transportsikkerhet (TRANSIKK) (2010-2015) skal bidra til økt transportsikkerhet gjennom å styrke kunnskapsgrunnlaget for politikktutforming, forvaltning og transportavvikling. Programmet har fokus på å stimulere til forskning av høy kvalitet og relevans for transportformene veg, bane, sjø og luft og skal bidra til å styrke norske forskningsmiljøer, legge til rette for samarbeid mellom forskningsmiljøer, disipliner og transportformer og skape flere møteplasser for forskere og brukere. En ambisjon for programmet er å fange opp trender og samfunnsmessige og teknologiske utviklingstrekk med betydning for transportsikkerheten. I samråd med forskningsmiljøer, etater og departementer er det identifisert tre forskningstemaer som skal prioriteres: 1) regulering, styring og håndtering, 2) sikkerhetskultur og 3) teknologi og transportsikkerhet. Programmet har hittil bevilget midler for 27 mill. kroner og har i 2012 lyst ut midler til nye prosjekter. Programmet finansieres med 5,2 mill. kroner fra SD, 1 mill. kroner fra FKD, 0,5 mill. kroner fra NHD og 2,3 mill. kroner i diverse inntekter fra Statens vegvesen, Vegdirektoratet, Jernbaneverket, AVINOR og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. www.forskningsradet.no/transikk

Norsk utdanningsforskning fram mot 2020 (UTDANNING2020) (2009–2018) er et langsiktig program som skal styrke utdanningsforskningen og bedre kunnskapsgrunnlaget for politikktutforming, forvaltning, profesjonsutdanning og profesjonsutøvelse. Flere fag og forskningsmiljøer skal stimuleres til å forske på problemstillinger knyttet til utdanningssektoren – fra barnehage til voksnes læring i skole og arbeidsliv. Programmets satsingsområder er innenfor følgende temaområder: (A) Utdanningens innhold, mål, undervisnings- og arbeidsmåter; (B) Vurderingsformer, læringsprosesser og læringsutbytte i utdanningene; (C) Styring, ledelse og organisering av utdanningsinstitusjoner og (B) Utdanning og samfunn. Programmet har midtveis i programperioden en portefølje på 41 prosjekter fordelt på 22 forskerprosjekter og 19 forprosjekter. Porteføljen dekker samtlige temaområder og utdanningsnivåer i programplanen, men det er behov for ytterligere satsing på flere områder. I 2013 vil programmet fordele 25 mill. kroner til forskning på voksnes læring i skole og arbeidsliv og det planlegges en egen satsing på spesialundervisning. I 2013 vil midtevalueringen av programmet foreligge og denne vil gi viktige innspill i forhold til faglige/strategiske prioriteringer i siste del av programperioden. Budsjett 2013: 50,9 mill. kroner fra KD. Nettadresse: www.forskningsradet.no/utdanning

Program for velferd, arbeidsliv og migrasjon (VAM) (2009–2018) har som ambisjon å gi ny innsikt om forutsetningene for et bærekraftig velferdssamfunn. Forskningen kan bidra til å beskrive og analysere tilstanden, aktuelle utviklingstrekk og mekanismer som driver utviklingen. Programmet skal prioritere forskning som bidrar til å analysere grupper og individers inklusjon og eksklusjon på samfunnets ulike arenaer og på ulike nivåer, samt relasjoner mellom majoritet og minoritet. Analyser av utforming og effekter av politikk, institusjonsutforming, tiltak og tjenesteyting innenfor programmets ulike tematiske områder er sentralt. Programmet har 28

forskerprosjekter og to instituttforankrede strategiske prosjekter (ISP) i porteføljen. Det blir bevilget 50 mill. kr. til nye forskningsprosjekter i 2013. I tillegg legges det opp til å ha en utlysning av midler til nye forskerprosjekter høsten med en ramme på 200 mill. kr. Programmet er midtveis og det markeres med en stor konferanse 20. mars. I løpet av året skal et nytt programstyre lage en revidert strategi for VAM i programperioden 2013-2018. Budsjet 2013: 64,1 mill. kroner fra AD, 18,5 mill. kroner fra BLD, 7,3 mill. kroner fra JD, 5 mill. kroner fra KR, 4 mill. kroner fra KD og 1,5 mill. kroner fra NHD. Totalt 100,3 mill. kroner. I tillegg kommer 2,8 mill. kroner fra *Kina-programmet* (UD). Nettsadresse: www.forskningsradet.no/vam

5.1.4 Store programmer

Bioteknologi for verdiskaping (BIOTEK2021) (2012-2021) skal bidra til implementering av regjeringens nasjonale strategi for bioteknologi som peker på at bioteknologi er viktig for utviklingen av de fire sektorene landbruk, marin, industri og helse. Det er Forskningsrådets samlede sett av virkemidler som skal adressere den nasjonale strategien, og BIOTEK2021 må derfor samspille godt med de andre virkemidlene som har bioteknologi på agendaen; de frie arenaer (FRIPRO, INFRA, BIA, EUROSTARS) og en rekke tematiske programmer. BIOTEK2021 vil ha en klar næringsrelevant profil og befinne seg mellom FRIPRO (som skal ivareta den grunnleggende forskningen) og BIA (som skal ivareta innovasjonsprosjektene for næringslivet).

Av de fire sektorene er det bioteknologi innenfor helse, helsetjenester og helserelaterte næringer som er best utviklet faglig og strukturelt. Her finnes også de fleste bedriftene i Norge som baserer seg på bioteknologi. Bioteknologi står forholdsvis sterkt på det marine og til dels det landbruksbaserte området, mens bioteknologi innenfor industrielle prosesser fortsatt er et umodent forsknings- og næringsområde i Norge. BIOTEK2021 vil også forvalte deler av regjeringens strategi for marin bioprospektering, slik at marin bioteknologi vil utgjøre en betydelig del av programmet. Innsatsen i hver sektor må derfor tilpasses ulik modenhet, ulike behov og de særtrekkene som eksisterer innenfor hver sektor.

Den nasjonale arbeidsdelingen som FUGE har stått for, skal videreutvikles i form av nasjonalt samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon (SAK). For å oppnå en slik effekt ble det i 2012 bevilget 200 mill. kroner til 5 prosjekter med en ramme på 40 mill. kroner. Prosjektene er store og langsiktige og stiller høye krav til strategisk problemstilling, næringsrelevans og partnere. På denne måten bygges kompetanse- og innovasjonsnettverk som vil bidra til SAK. Samfinansiering med tematiske satsinger (programmer) vil bli utviklet for å bygge bioteknologisk kompetanse på områder som bidrar til å løse utfordringer innenfor bestemte næringer. På denne måten vil det kunne utvikles bioteknologisk spisskompetanse som er relevant for næringsutvikling innenfor alle de fire sektorene. Programmets budsjett for 2013 er på 143,2 mill. kroner, hvorav 43,9 mill. kroner fra NHD, 14,3 mill. kroner fra FKD og 85,0 mill. kroner fra KDs budsjett til «Sektorovergipende formål» (Fondserstatningen).

Energi (ENERGIX)(2013–2022) etterfølger RENERGI. ENERGIX omfatter både strategisk, grunnleggende forskning og kompetanseutvikling, anvendt forskning og teknologiutvikling, og samfunnsvitenskapelig forskning som underlag for politikkutforming. ENERGIX skal støtte en langsiktig og bærekraftig omstilling av energisystemet for å kunne møte økt tilgang av ny fornybar energi, økt effektivisering og fleksibilitet og tettere integrasjon mot Europa. Programmets fem hovedmål er:

- Å sikre nasjonal forsyningssikkerhet i lys av økende integrasjon og internasjonalisering av energisystemet gjennom å utvikle ny kunnskap, teknologi og løsninger for god forvaltning, sikker produksjon og riktig bruk og fremføring av energi, i tillegg til økt robusthet og fleksibilitet i energisystemet.
- Bærekraftig utnyttelse og bruk av nasjonale fornybare energiresurser på kort og lang sikt gjennom å utvikle ny kunnskap, teknologi og løsninger for å bruke energi riktig, å bruke riktig energi og å utnytte særnorske muligheter for verdiskaping.
- Reduksjon av norske og globale klimagassutslipp gjennom bedre kunnskap om virkemidler, markeder og energibruk, gjennom teknologiutvikling på områder med sterk norsk kompetanse og gjennom å styrke kunnskapsgrunnlaget for rammebetingelser og virkemiddelbruk.
- Utvikling av norsk næringsliv gjennom kunnskapsutvikling som bidrar til å styrke virksomhetenes konkurransevne nasjonalt og internasjonalt og ved å bidra til at norske aktører har tilgang til internasjonal kunnskapsproduksjon.
- Å utvikle norske forskningsmiljøer på områder som er viktige for langsiktig omstilling av det norske energisystemet og samtidig legge til rette for forskning om fremtidige forhold og utviklingstrekk som vi ennå ikke kjenner og svare på spørsmål vi ennå ikke har.

ENERGIX står sentralt i oppfølgingen av Energi21 og av Klimaforliket. ENERGIX har i 2013 et budsjett på 384,9 mill. kroner finansiert av følgende departementer: OED 234 mill. kroner, SD 41,8 mill. kroner, MD 23,3 mill. kroner, NHD 21 mill. kroner, KD 22 mill. kroner, FKD 2,7 mill. kroner og LMD 40,1 mill. kroner. Nettadresse: www.forskningsradet.no/Renergi

Havbruk – en næring i vekst (HAVBRUK)(2006-2015) skal fremskaffe kunnskap som grunnlag for økonomisk, miljømessig og sosialt bærekraftig vekst i norsk havbruk og arbeide for at norske forskningsmiljøer utvikler kunnskap på ledende internasjonalt nivå. Programmet henvender seg til alle ledd i havbruksnæringen, inkludert leverandørnæringen, forskningsmiljøer og ulike kundegrupper. Programmet har en egen ordning for yngre toppforskere. HAVBRUK prioriterer internasjonalt samarbeid med særlig fokus på EU, Nord-Amerika, Brasil, India, Japan og Kina. Programmet har fokus på miljørelevans og prioriterer forskning på laks, men har også en stor aktivitet innenfor andre arter i oppdrett, med særlig på torsk. Programmet samarbeider med programmet *Bionær* om forskning på fôr og helse, og med *Bionær og Havet og Kysten* om forskning for forvaltning og bærekraftig verdiskaping i kystsonen. Budsjettet for 2013 er 119,7 mill. kroner, finansiert slik: FKD 100,7 mill. kroner og KD 19 mill. kroner. FHF bidrar i tillegg med midler til finansiering av enkelte prosjekter som FHF ønsker å støtte. I 2013 vil FHF's bidrag være på ca 10 – 12 mill. kroner. Programmet har bevilgningsfullmakt for MABIT med 6 mill. kroner (FKD). Nettadresse: www.forskningsradet.no/havbruk

Klimaendringer og konsekvenser for Norge (NORKLIMA)(2004-2013) skal skaffe nødvendig kunnskap om den regionale og globale klimautviklingen, direkte og indirekte effekter av klimaendringer på natur og samfunn, om hvordan Norge kan tilpasse seg endringene, samt hvilken betydning internasjonale avtaler har for å begrense klimaendringer og politikk for utslippsreduksjoner. Å styrke internasjonalt samarbeid er et strategisk hovedmål for programmet i 2013, og særlig øke norske forskningsmiljøers deltagelse i EU. NORKLIMA avsluttes i 2013 og fokus blir på formidling av programmets samlede resultater til forskere, myndigheter, næringsliv og allmennheten generelt. En klimakonferanse, samt en bok og en tv-serie om klimaforskning blir de tre største aktivitetene. NORKLIMA og overgang til nytt program finansieres i 2013 slik: MD 72,15 mill. kroner, KD 50,53 mill. kroner, LMD 7 mill. kroner og FKD 2 mill. kroner. I tillegg kommer bidrag fra *Kinaprogrammet* (UD) med 8,2 mill. kroner, *Indiaprogrammet* (UD) med 6 mill. kroner og Den norske Ambassaden i New Dehli (UD) med 4.8 mill. kroner. Nettadresse: www.forskningsradet.no/norklima

Petroleumsforskning (PETROMAKS 2)(2013–2022) sitt hovedmål er å bidra til økt verdiskaping for samfunnet ved at norske petroleumsressurser utvikles og utnyttes optimalt innenfor miljømessig forsvarlige rammer. Gjennom grunnleggende og anvendt forskning skal programmet bidra til ny kompetanse og innovasjoner som vil føre til:

- reduksjon av miljøpåvirkning og risikonivå tilknyttet petroleumsaktiviteter på norsk sokkel
- økt utvinning fra eksisterende og nye felt
- flere funn av olje og gass
- mer miljøvennlig og kostnadseffektiv boring og brønnteologi
- kostnads- og energieffektive produksjonsløsninger for norsk sokkel
- forbedrete løsninger for helse-, arbeidsmiljø og sikkerhet
- styrket petroleumsrelatert næringsutvikling nasjonalt og internasjonalt
- kompetanseutvikling og rekruttering tilpasset samfunnets og næringslivets behov

Programmet er sentral i oppfølgingen av OG21. Internasjonalt samarbeid vil fokusere på Russland, Nord-Amerika og Brasil. PETROMAKS 2 vil for 2013 få et budsjett på 246,6 mill. kroner. 51 mill. kroner KD-SO og 20 mill. kroner er øremerkede midler fra AD til Helse, Miljø og Sikkerhet i petroleumsindustrien. Det største bidraget er 175,6 mill. kroner fra OED. Av disse skal 10 mill. kroner gå til to nye sentre. UD vil også støtte opprettelsen av et senter med 5 mill. kroner. Nettadresse: [www.forskningsradet.no/PETROMAKS 2](http://www.forskningsradet.no/PETROMAKS_2)

Nanoteknologi og avanserte materialer (NANO2021) (2012–2021) er Forskningsrådets Store program for grunnleggende og næringsrettet FoU innenfor nanovitenskap, nanoteknologi, mikroteknologi og avanserte materialer. Programmet er Forskningsrådets primære aktivitet for å gjennomføre regjeringens nasjonale FoU-strategi for nanoteknologi, som ble lansert våren 2012. NANO2021 skal gjennom en konsentrert og helhetlig forskningsinnsats bidra til å videreutvikle den kompetanse, kvalitet og kapasitet som er bygd opp i norsk nanoteknologisk forskning de siste ti år. Grunnleggende kunnskapsutvikling og innovative løsninger skal legge grunnlag for næringsutvikling og for å møte de store samfunnsutfordringene. NANO2021 vil vektlegge et tett samspill mellom forskningsmiljøer og næringsaktører om videreutvikling av anvendt nanoteknologi. Programmets satsingsområder for 2013 er å gjennomføre utlysninger av forskningsmidler både til nasjonalt koordinerte forskerprosjekter (125 mill. kroner) og innovasjonsprosjekter i næringslivet (75 mill. kroner) i hele bredden av programmets tematiske prioriteringer. I tillegg vil det legges vekt på å utvikle arbeidsformer og nye utlysninger som fremmer tverrfaglig samarbeid både i forhold til bruk av nanoteknologi mot ulike anvendelsesområder og med hensyn på robust teknologiutvikling og samfunnsdialog. NANO2021 har klare målsetninger om å bidra til å videreutvikle nasjonal samhandling innenfor forskning og innovasjon, rekruttering og infrastruktur, og å bidra til å etablere nasjonale og internasjonale samspillsarenaer. Budsjett for 2013 er på 112,05 mill. kroner, hvorav 37,7 mill. kroner fra KD, 56,9 mill. kroner fra NHD og 17,5 mill. kroner fra KDs budsjett til «Sektorovergipende formål» (Fondserstatningen). www.forskningsradet.no/nano2021

Kjernekompetanse og verdiskaping i IKT (VERDIKT) (2005–2014) er Forskningsrådets rettede satsing innenfor IKT. Programmets overordnede mål er å frembringe IKT-kompetanse og -verdiskaping i verdensklasse. Forskning og utvikling av nye IKT-løsninger som kan bidra til å løse store samfunnsutfordringer knyttet til bl.a. klima- og miljøproblemer, energibehov, verdiskaping, helse og velferd er særlig vektlagt. Både norsk næringsliv og offentlig forvaltning vil i økende grad trenge nye IKT-løsninger for å sikre konkurransevne og effektivisering, og programmets tema og faglige prioriteringer er sentrale for å løse globale og nasjonale samfunnsutfordringer. VERDIKT har fire fagsøyler som representerer programmets langsiktige, faglige bredde gjennom hele pro-

grammets levetid: Brukergrensesnitt, informasjonsforvaltning og programvareteknologi, Kommunikasjonsteknologi og infrastruktur, Sikkerhet, personvern og sårbarhet og Samfunnsmessige, økonomiske og kulturelle utfordringer og muligheter. Fra 2009 har programmets satsing vært rettet mot Fremtidens internett og de tre temaene Sosiale nettverk, Tingenes internett og Mobilt internett. Interessen for disse forskningstemaene er stor og innen utgangen av 2013 vil nærmere 400 mill. kroner være satt av til forsknings- og innovasjonsaktiviteter innenfor temaene. I tillegg støttes tiltak for internasjonalisering og resultatutnyttelse i og utenfor prosjektene gjennom mobilitetsstipend, arrangementsstøtte, verdinettverk og annet.

Budsjett for 2013 er 152,7 mill. kroner; 57,2 mill. kroner finansieres fra SD (hvorav 7 mill. kroner til SIMULA-robuste nett), 64,8 mill. kroner fra NHD, 10 mill. kroner fra FAD, 7,7 mill. kroner fra KD og 13 mill. kroner fra KDs budsjett til «Sektorovergipende formål» (Fondserstatningen).

www.forskningsradet.no/verdikt

5.2 Frittstående prosjekter

5.2.1 Fri prosjektstøtte

Forskningsrådet har én årlig felles utlysning av midler til fri prosjektstøtte, åpen for alle fagområder, og søknadene behandles i de respektive fagkomiteene. Fire fagkomitéer behandlet søknadene som kom inn til fristen i juni 2012 : Medisin, helse og biologi (FRIMEDBIO), Matematikk, naturvitenskap og teknologi (FRINATEK), Humaniora (FRIHUM) og Samfunnsvitenskap (FRISAM).

Innenfor fri prosjektstøtte gis det støtte til forskerprosjekter, personlige postdoktorstipend, utenlandsstipend, samt støtte til internasjonale forskerkonferanser med norsk vertskap. Søknader kommer fra universitets- og høyskolesektoren, forskningsinstitutter og andre forskningsmiljøer med offentlig finansiering. De personlige postdoktorstipendene skal bidra til kvalifisering til vitenskapelige toppstillinger, med en særlig prioritering av kvinner. Forskerprosjektene skal særlig stimulere til rekruttering og samarbeid innenfor en langsiktig finansieringsramme. For å signalisere at Forskningsrådet ønsker at forskerprosjektene skal være reelle samarbeidsprosjekter av en viss størrelse, er det for disse prosjektene satt en minimumsgrense på en mill. kroner i gjennomsnitt per år, maksimalt ni mill. kroner over prosjektperioden og maksimal prosjektperiode på 4 år. www.forskningsradet.no/fripro

I 2013 er det budsjettert med om lag 638 mill. kroner til fri prosjektstøtte. Virkemiddelet finansieres i hovedsak av KD og er i 2013 tilgodesett med en priskompensasjon på 18 mill. kroner. Fagkomitéenes budsjetter skal også dekke utgifter til EUROCORES - ESF Collaborative Research Program og ERC Starting Independent Researcher Grant (StG) – en ordning rettet mot yngre, lovende forskere – og ERCs Advanced Investigator Grant (AdG) – en ordning rettet mot ledende etablerte forskere i verdensklasse. Aktuelle søkerne som har fått gode kvalitetsvurderinger etter å ha kommet til andre trinn i prosessen, men som av budsjettmessige årsaker ikke oppnår finansiering av Det europeiske forskningsrådet (ERC), får inntil 75 prosent finansiering til sine prosjekter av Norges forskningsråd. Norges forskningsråd har satt av inntil 120 millioner kroner til Starting Grants-søkere og 45 millioner kroner til Advanced Grants-søkere for hver utlysning. I 2013 er det innstilt tre nye forskere etter den siste utlysningen, med et samlet budsjett på vel 40 mill. kroner for hele perioden.

Tabell. 5.1: Fri prosjektstøtte. Budsjett 2012 og 2013 per fagkomite.

	KD Kap 285.52		KD Kap 285.53		Sum KD	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
	Rev.bud	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
FRIHUM - Fri prosj.st. humanistiske fag	90 375	92 810	4 240	3 180	94 615	95 990
FRIMEDBIO - Fri prosj.st. med.,helse,biol	243 480	253 440	18 030	14 920	261 510	268 360
FRINATEK - Fri prosj.st. mat.,naturv.,tek 1)	158 480	166 595	9 690	8 020	168 170	174 615
FRISAM - Fri prosj.st.samfunnsvitenskap	87 785	91 647	8 740	6 983	96 525	98 630
Sum	580 120	604 492	40 700	33 103	620 820	637 595

1) I tillegg 1 mill. kroner fra OED begge år til en strategisk satsing på teknologifagene

For 2013 mottok fagkomitéene 1026 søknader om forskerprosjekt og postdoktorstipend til et samlet søknadsbeløp på noe under 6,8 mrd. kroner for hele søknadsperioden. Tilsvarende tall for 2012 var hhv 937 søknader og vel 6,8 mrd. kroner. Utenlandsstipend gis som del av eller i tilknytning til et forskningsrådsfinansiert prosjekt. Det kan søkes om personlig utenlandsstipend gjennom hele året og søknadene behandles fortløpende. Utenlandsstipend er derfor ikke tatt med i tabellen nedenfor.

Tabell 5.2: Fri prosjektstøtte; Forskerprosjekt og postdoktorstipend. Antall søknader for 2013 og søkt beløp for hele søknadsperioden. Mill. kroner.

	Forskerprosjekt		Postdoktorstipend		Sum:	
	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall
FRIHUM - Fri prosj.st. humanistiske fag	748,5	100	188,7	63	937,2	163
FRIMEDBIO - Fri prosj.st. med.,helse,biol	2725,4	377	228,0	61	2953,4	438
FRINATEK - Fri prosj.st. mat.,naturv.,tek	1664,6	221	86,6	29	1751,2	250
FRISAM - Fri prosj.st.samfunnsvitenskap	1029,3	143	95,7	32	1125,0	175
Sum 2013	6167,7	841	599,0	185	6766,8	1026
Sum 2012	6334,7	767	498,6	170	6833,4	937

5.2.2 Andre grunnforskningsprosjekter

Grunnlovsjubileet 2014(2010-2014) (GRUNNLOV) er Forskningsrådets satsing på forskning og kunnskap om Grunnlovens betydning for utviklingen av Norge som demokratisk stat. Satsingen er tverrfaglig med hovedvekt på historie, statsvitenskap og rettsvitenskap. Budsjettet er på totalt 40 mill. kroner for hele perioden, og finansieres i sin helhet av KD. Grunnlovsjubileet har et budsjett på 10 mill. kroner 2013. www.forskningsradet.no/grunnlov.

Nasjonal satsing på nevrologisk forskning (NEVRONOR)(2006-2013) skal bidra til bedre kunnskap om å forebygge, diagnostisere, behandle og rehabiliterer store folkesykdommer som demens, Parkinsons, hjerneslag og psykiske lidelser. Satsingen skal styrke eksisterende norsk kompetanse, fremme samarbeid, nettverksutvikling og stimulere til økt interaksjon mellom basal, klinisk og epidemiologisk forskning. I tillegg vektlegger NevroNor synliggjøring av norsk nevrovitenskapelig forskning internasjonalt og stimulering til internasjonalt samarbeid, hhv gjennom deltakelse i International Neuroinformatics Coordinating Facility (INCF) og EU Joint Programme - Neurodegenerative Disease Research (JPND). Budsjett 2013: 15,2 mill. kroner fra KD i tillegg til 9 mill. kroner fra HOD øremerket deltakelse i hele bredden av tematikk i JPND. Nettadresse: www.forskningsradet.no/nevroror/

Unikard – nasjonal nettverksnode (2010-2014). Unikard er en nasjonal satsing på hjerte- og karforskning med tilslutning fra de fire regionale Samarbeidsorganene mellom helseforetak og universiteter og fra Nasjonal samarbeidsgruppe for medisinsk og helsefaglig forskning (NSG).

Forskningsrådets bidrag dekker utgiftene til en kombinert koordinator- og forskerstilling og driftsmidler til nettverksaktiviteter. Budsjett 2013: 1,5 mill. kroner fra KD.

Yngre, fremragende forskere (YFF). Formålet med satsingen er å gi yngre talentfulle forskere innenfor alle fagområder ekstra gode rammevilkår, slik at de kan nå internasjonal toppklasse. Det er satt av 30,0 mill. kroner over KDs budsjett i 2013. www.forskningsradet.no/yff

5.2.3 Internasjonal prosjektstøtte

Internasjonale stipend (IS) sine programmer (løpende) skal bidra til internasjonalisering av norsk høyere utdanning og forskning gjennom å tilby stipend til mobilitet av studenter og forskere mellom Norge og utlandet. En vesentlig del av midlene benyttes til opphold i Norge for kvalifiserte utenlandske ph.d.-studenter og yngre forskere innen alle fag (Yggdrasilprogrammet). Leiv Eiriksson mobilitetsprogram og Nordic Research Opportunity, som skal bidra til langsiktig og forsterket opptrapping av FoU samarbeidet med Nord-Amerika, er andre viktige satsinger. For øvrig dekker budsjettet mobilitet med bl.a. Japan og Kina samt til å toppfinansiere norske institusjoner som er verter for utenlandske Marie Curie-stipendiater på forskningsopphold i Norge. Ansvaret for AURORA programmet blir fom 2013 flyttet til divisjon for Innovasjon. Programmet blir med 0,5 mill kroner finansiert av KD. Budsjettet for Internasjonal stipend for 2013 er på kr 26,1 mill. kroner. Stipendordningene finansieres med 22,1 mill. kroner fra KD. 4,0 mill. kroner kommer fra andre kilder til finansiering av de tysk-norske E.ON Ruhrgasprogrammene.

www.forskningsradet.no/is

EUROSTARS er det første europeiske FoU-programmet som er dedikert til forskningsutførende SMBer. Norske myndigheter har stilt til disposisjon et årlig bidrag på 5 mill. euro for den perioden 7. rammeprogram varer. Når EU-kommisjonen skyter inn 25 prosent i tillegg til nasjonale midler, gir dette en øvre ramme på 50 mill. kroner per år for norske prosjektdeltakere. EUROSTARS administreres av EUREKA-sekretariatet i Brussel. Norske søkere får veiledning og bistand fra EUREKA-kontoret i Forskningsrådet. Norske miljøer har så langt vist stor interesse for deltagelse i dette europeiske innovasjonsprogrammet. Forskningsrådets bevilgning til prosjekter under programmet i 2013 er på totalt 40,1 mill. kroner, der 28,9 mill. kroner finansieres fra NHDs budsjett til internasjonalt forskningssamarbeid, mens det resterende beløp kanaliseres gjennom BIA. I løpet av 2013 må det avklares hvordan vår deltagelse i EUROSTARS 2 skal håndteres. Dette vil ha budsjettmessige implikasjoner for 2014. Norge vil ivareta formannskapet i EUREKA fra sommer 2013 til sommer 2014. www.forskningsradet.no/eurostars.

Strålevern, EUs 7. rammeprogram (EU7-STRA)(2007-) består av forskning på fusjonsenergi og forskning innen fisjon og strålevern, dessuten aktiviteter innen Joint Research Centre på området nukleær energi. Norske forskningsmiljøer innen stråling og strålevern har siden EUs 3. ramme-program hatt muligheten for å søke deltagelse i EUs EURATOM-program. Norsk deltagelse er begrenset til aktiviteter innenfor strålevern og håndtering av radioaktivt avfall. Norske forskere har god deltagelsesprosent i EURATOM-prosjekter innenfor de tema finansieringsordningen dekker. Det er et mål å opprettholde denne deltagelsen også i 7. rammeprogram ved at mindre aktive miljøer mobiliseres innenfor nye tema. Finansiering skjer gjennom særskilt bevilgning på 1 mill. kroner fra hvert av de ansvarlige departementer FGD, LMD, MD, HOD, UD og NHD. Totalbudsjett for 2013 er på 6 mill. kroner. Bevilgningsfullmakten er lagt til Miljø 2015.

Nettadresse: www.forskningsradet.no/stralevern

5.2.4 Andre frittstående prosjekter

BALANSE - *kjønnsbalanse i faglige toppstillinger og forskningsledelse (2013-2020)*. BALANSE er Forskningsrådets nye virkemiddel for å fremme kjønnsbalanse i toppstillinger og forskningsledelse. Satsingen skal bygge opp om forskningsinstitusjonenes og –miljøenes egen innsats og forsterke denne. Det er foreslått et program bygd opp om tre hovedgrep: BALANSE-prosjekter, kunnskapsutvikling og forskning om barrierer og muligheter, og en nasjonal læringsarena for ledere i sektoren og for deltakere i programmet. BALANSE-prosjektene vil være tiltakspakker for planmessig karriereutvikling for forskere etter ph.d. Programmet skal også bidra til kompetanseheving hos ledere i sektoren om hvordan forskningsmiljøer kan etableres og bygges opp med god kjønnsbalanse. Budsjett 2013: 7 mill. fra KD. <http://www.forskningsradet.no/prognett-balanse/Forside/1253964606534>

Forskerlinje/studentstipend. Forskningsrådet har ansvar for finansiering av studentstipend innenfor profesjonsfagene medisin, odontologi og psykologi. Det er satt av 12,7 mill. kroner i 2013 over KDs budsjett til studentforskning.

Nærings-ph.d.-ordningen (2008–) startet som et pilotprosjekt under Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA) i 2008 og har vært i ordinær drift siden 2009. Per november 2012 er det gitt bevilgning til 142 kandidater i sitt utdanningsløp. Ordningen med Nærings-ph.d. er en viktig del av Forskningsrådets satsing på økt forskningsbasert innovasjon i næringslivet og kompletterer de eksisterende ordningene innenfor næringsrettet forskning. Ordningen har ingen tematiske eller geografiske begrensninger og kan være et godt alternativ for bedrifter som satser på langsiktig kunnskapsoppbygging, men som mangler ressurser til å delta i store samarbeidsprosjekter. Arbeidet med å profilere ordningen vil bli videreført i 2013, Budsjettrammen for 2013 er på 38,5 mill. kroner, fordelt med 13,5 mill. kroner fra KD og 25,0 mill. kroner fra NHD. Ordningen ble evaluert høsten 2012 med et svært positivt resultat. Hovedbudskapet fra evalueringen er at Nærings-ph.d. er et godt virkemiddel for å fremme forskning og langsiktig kompetanseutvikling i næringslivet. Brukerne av ordningen er svært godt fornøyd med den. NIFU ser gode tegn på at intensjonen og målene med ordningen vil nås; det vil si økt forskningsinnsats og langsiktig kompetansebygging i næringslivet, samt økt forskerrekuttering til næringslivet og styrket samspill med relevante forskningsmiljøer. Implementeringen og gjennomføring av prosjektene er tilfredsstillende. Ordningen anbefales videreført. Oppfølging av anbefalinger vil være en viktig oppgave i 2013. www.forskningsradet.no/naeringsphd

MER entreprenørskap (MER) (2009–2013) har som formål å øke kunnskapsnivået om entreprenørskap generelt og om kvinnelige entreprenører spesielt. Dette skal gi et bedre grunnlag for å utforme en hensiktsmessig politikk. Hovedfokus er å utvikle, koble og analysere materialet som ligger i norske registerdatabaser. Totalt for perioden (2009–2013) er det avsatt 18 mill. kroner til denne satsingen som finansieres av NHD. www.forskningsradet.no/mer

Regionale forskningsfond (RFF) (2010–) ble etablert i 2010. Fondskapitalen er på 6,0 mrd. kroner med en forventet avkastning på 219 mill. kroner i 2013. Midlene er fordelt mellom sju fondsregioner og Forskningsrådet etter fastlagte fordelingskriterier. 40,3 mill. kroner av avkastningen kanaliseres gjennom Forskningsrådet i 2013. Av dette går 8,7 mill. kroner til dekning av årlige administrative merutgifter knyttet til ordningen, slik som koordineringsarbeid, fagvurderinger, læringsarenaer og IKT-drift. I tillegg går 31,5 mill. kroner til samarbeidsprosjekter mellom fondsregionene (15 %-potten) med unntak av 0,5 mill. kroner som er satt av til den delen av følgeevalueringen som gjelder 2013. Formålet med 15%-potten er å stimulere til samarbeid

mellom fond om større satsinger og koordinert kunnskapsutvikling, og til at fondene aktivt skal søke kompetanse utenfor egen region og bidra til nye typer aktiviteter og samarbeidsformer. KD har i tildelingsbrevet for 2012 bedt Forskningsrådet og fondene om innspill til bruken av 15%-potten framover. Fra 2012 ønsker fondene, i dialog med Forskningsrådet, å forvalte 15%-potten. Dette er foreslått for KD. Utfallet er ikke klart i skrivende stund.

Forskningsrådet bistår alle de regionale sekretariatene, og har særlig ansvar for å bidra til et godt samarbeid mellom de regionale forskningsfondene og Forskningsrådets egen virksomhet. Forskningsrådet skal levere støttetjenester til forvaltningen av de regionale forskningsfondene, og være bindeledd mot nasjonale og internasjonale forskningsprogrammer og -kompetanse. Forskningsrådet skal blant annet medvirke i arbeidet med utlysning, søknadmottak og ekspertvurdering av søknader. Sammen med fondsstyrene skal Forskningsrådet sørge for at det utvikles læringsarenaer og skjer erfaringsutveksling mellom fondsregionene.

<http://www.regionaleforskningsfond.no>

5.3 Infrastruktur og institusjonelle tiltak

5.3.1 Basisbevilgninger

Forskningsrådet har ansvaret for å kanalisere den statlige basisbevilgningen til 54 institutter som er tilordnet de statlige retningslinjene for finansiering av forskningsinstitutter. Basisbevilgningen som består av grunnbevilgning og strategiske bevilgninger, skal disponeres til langsiktig kunnskaps- og kompetanseoppbygging i instituttene. Grunnbevilgningen består av en fast del og en resultatbasert del. Den resultatbaserte delen skal bidra til god balanse mellom vitenskapelig kvalitet og brukerorientering i instituttets FoU-aktivitet, og blir fordelt etter oppnådde resultat på indikatorer for kvalitet og relevans. De strategiske instituttbevilgningene skal bidra til at instituttene utvikler kunnskap og kompetanse på forskningsfelt av spesiell interesse for sektoren, og som ikke lar seg realisere gjennom andre finansieringsordninger. Forskningsrådets basisbevilgninger til instituttsektoren utgjør 903,6 mill. kroner i 2013. I forhold til budsjettet 2012 innebærer dette en økning på 21,6 mill. kroner. Instituttene deles inn i fire instituttarenaer:

Samfunnsvitenskapelige institutter, miljøinstitutter, primærnæringsinstitutter og teknisk-industrielle institutter. www.forskningsradet.no/no/Instituttsektor/1182736860732

Tabell 5.3: Basisbevilgning og øvrige satsinger til instituttsektoren

	2012	2013	Endring 2012-2013	
	Årets budsjett	Årets budsjett	Kroner	Prosent
Basisbevilgninger				
Primærnæringsinstituttene	268 571	277 243	8 672	3,23 %
Teknisk industrielle institutter	259 700	259 700	0	0,00 %
Miljøinstituttene	160 859	166 098	5 239	3,26 %
Samfunnsvitenskapelige institutter	192 893	199 903	7 010	3,63 %
Delsum	882 023	902 944	20 921	2,37 %
Øvrig				
Havforskningsinstituttet (HI) og Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning (NIFES)	27 943	24 770	-3 173	-11,36 %
Regionaløkonomiske modeller og årsaker til bostedsvalg	2 800	2 800	0	0,00 %
Stimuleringsordning før økt delttagelse i EU-forskning	26 000	26 000	0	0,00 %
Delsum	56 743	53 570	-3 173	-5,59 %
Totalt	938 766	956 514	17 748	1,89 %

Som det fremgår av tabellen over har tre av de fire instituttgruppene, de teknisk-industrielle instituttene unntatt, fått en priskompensasjon i 2013.

Primærnæringsinstitutter: Budsjett 2013 til primærnæringsinstituttene er på 277,2 mill. kroner, hvorav 97,8 mill. kroner fra FKD og 179,4 mill. kroner fra LMD. Midlene dekker både grunnbevilgning og strategiske bevilgninger. Av grunnbevilgningen vil 2,5 prosent av midlene fordeles mellom instituttene etter oppnådd resultat. Budsjettet fra LMD inkluderer en strategisk satsing på matområdet på 5 mill. kroner som også skal styrke det faglige samarbeidet mellom forskningsinstituttene.

Det er i tillegg budsjettet med 24,8 mill. kroner fra FKD til Havforskningsinstituttet (HI) og Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning (NIFES). Disse midlene lyses ut som en instituttstrategisk satsing fra 2013 rettet mot Havforskningsinstituttet (HI) og Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning (NIFES). Søknadene vil bli vurdert av internasjonale eksperter. Innstilling til bevilgningsvedtak vil bli lagt fram for divisjonsstyret våren 2013.

Budsjettet i 2013 er redusert i forhold til 2012 som følge av at finansieringsperioden til en SIP ved Havforskningsinstituttet, som UD har finansiert, ble avsluttet i 2012.

Teknisk-industrielle institutter: Basisbevilgningen til de teknisk – industrielle instituttene finansieres med midler fra NHD. Budsjettet i 2013 er på 259,7 mill. kroner, det samme som de senere år. Hele bevilgningen blir gitt instituttene som grunnbevilgning. 10 prosent av budsjettet fordeles mellom instituttene etter oppnådd resultat.

Miljøinstitutter: Basisbevilgningen til miljøinstituttene finansieres i hovedsak med midler fra MD, men også fra SD. Budsjett 2013 til disse instituttene er på 166,1 mill. kroner, hvorav 160,5 mill. kroner fra MD og 5,6 mill. kroner fra SD. Midlene dekker både grunnbevilgning og strategiske bevilgninger. Av grunnbevilgningen vil 5 prosent av midlene fordeles mellom instituttene etter oppnådd resultat. Bevilgningen fra SD går til å finansiere en strategisk instituttsatsing som skal bidra til at miljøinstituttene utvikler langsiktig kompetanse på forskningsfelt av spesiell interesse for miljø- og samferdselssektoren.

Samfunnsvitenskapelig institutter: Basisbevilgningen til samfunnsvitenskapelige instituttene finansieres i hovedsak med midler fra KD. I tillegg bidrar UD med midler til Chr. Michelsens Institutt (CMI). Budsjettet i 2013 er på 199,9 mill. kroner. Alle midlene går til grunnbevilgninger og 10 prosent av dette fordeles mellom instituttene etter oppnådd resultat.

5.3.1.1 Andre satsinger

Regionaløkonomiske modeller og årsaker til bostedsvalg (REGMODELL 2011- 2017). Satsingen har som hovedmål å utvikle forskningsbaserte regionaløkonomiske modeller for analyse av konsekvenser av politiske og næringsmessig beslutninger. Forskning på bostedsvalg blant ulike grupper flyttere og bofaste står også sentralt. Satsingen retter seg mot miljøinstitutter og samfunnsvitenskapelige institutter. Det er budsjettert med totalt 14 mill. kroner for en periode på 5 år, 2012-2017. Kommunal- og regionaldepartementet finansierer satsingen med 2,8 mill. kroner hvert år over 5 år til satsingen.

Stimuleringsordning før økt deltagelse i EU-forskning (STIM-EU). I statsbudsjettet for 2012 ble det bevilget 26 mill. kroner til styrking av tiltak som skal øke instituttene deltagelse i EUs rammeprogram for forskning og teknologisk utvikling. Midlene skal også medvirke til å styrke samarbeidet mellom instituttene og næringslivet med sikte på å øke deltagelsen fra bedrifter i rammeprogrammet og å øke forskningen i næringslivet. Budsjettet er videreført i 2013.

5.3.2 Strategisk institusjonsstøtte

Institusjonsforankrede strategiske prosjekter (ISP) er en støtteordning for å følge opp fag-evalueringene, forskningsmiljøenes strategiske behov og institusjonenes langsiktige utviklingsmuligheter. Formålet med virkemidlet er å bidra til at forskningsmiljøer holder høy kvalitet innenfor sine ansvarsområder eller bygge opp nye miljøer på områder av strategisk betydning, gjennom grunnleggende forskning, anvendt forskning eller kompetanseoppbygging. Budsjettet for 2013 er 36,1 mill. kroner. Institusjonsforankrede strategiske prosjekter (ISP) finansieres i sin helhet fra KD.

Nordisk institutt for sjørett (2009- 2011) ved Universitetet i Oslo har et strategisk universitetsprogram om energirett finansiert av OED, med fokus på regulering av kraftmarkedet. Formålet er å styrke forskningen innenfor offentligrettslige, privatrettslige og EØS-rettslige spørsmål knyttet til vannkraftsektoren. Det er budsjettert med 1,5 mill. i OED midler for 2013.

Norges Tekniske Vitenskapsakademi (NTVA) støttes i 2013 med 1,1 mill. kroner hvorav 1,0 mill. kroner fra NHD og 0,1 mill. kroner fra KD.

Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD) arbeider for å sikre forskerne tilgang til empiriske data som kan brukes i forskning uten store praktiske, juridiske og økonomiske kostnader. NSD lagrer og forvalter i hovedsak samfunnsvitenskapelige data, men også data fra fag som humaniora, medisin og helse, miljø og utvikling. Forskningsrådet har inngått avtaler med NSD om langsiktig finansiering av forskningsinfrastruktur, senest for perioden 2011 – 2015. Basisbevilgningen til NSD for 2013 settes til 10,3 mill. kroner, som er 0,3 mill. mer enn i 2012. Midlene skal brukes til sentrale kjerneoppgaver i NSDs hovedformål, dvs. å samle inn, bearbeide, legge til rette, arkivere, vedlikeholde og formidle relevante data til forskningsmiljøene, samt gi forskningsmiljøene service og veiledning om datainnsamling, forskningsdesign og analyse. www.nsd.uib.no

Sars International Center for Marine Molecular Biology (SARS) ved Universitetet i Bergen har vitenskapelig fokus på komplekse marine organismer og økosystemer, der en ny modellorganisme i overgangen mellom virvelløse dyr og virveldyr har gitt banebrytende vitenskapelige resultater og ny forståelse innenfor utvikling av genomet. Senteret har i dag ti forskergrupper som utfører forskning på flere felt og er tilknyttet europeisk infrastruktursatsing. En avtale om partnerskap med EMBL, Europas fremste forskningsinstitusjon innenfor biovitenskap, ble inngått i 2003. Partnerskapet er sentralt for å opprettholde en høy internasjonal kvalitetsprofil og rekruttering. Sarscenterets nasjonale betydning som sentralt kompetansemiljø innenfor utviklingsbiologi og som vårt viktigste grunnforskingsmiljø innenfor marin molekylær biologi understrekes. Budsjettet for 2013 er på 19,5 mill. kroner.

Simulasenteret på Fornebu driver langsiktig og grunnleggende forskning innen områder av IKT som er viktig for samfunnet. Forskningen er konsentrert rundt prosjekter innen kommunikasjonsnettverk, distribuerte programsystemer, programvareutvikling og vitenskapelig databehandling. Budsjettet for 2013 er 50 mill. kroner, hvorav 10 mill. kroner fra SD, 11 mill. kroner fra NHD og 29 mill. kroner fra KD. www.simula.no

Strategisk forskningssatsing for universitetsmuseene (UNI-MUSEER) (2009-2014) skal bidra til å styrke forskning og samarbeid mellom universitetsmuseene. Satsingen omfatter institusjonsstrategiske og museumsfaglige tiltak, og er rettet mot både de kulturhistoriske og de naturhistoriske universitetsmuseene. Budsjett for 2013 er på 5,7 mill. kroner med midler fra KDs budsjett.

Strategiske høgskoleprosjekter - SHP (2012 -2017) er en satsing rettet mot høgskolene som har pågått siden 2002. SHP ble evaluert i 2010 og evalueringens funn og anbefalinger var et viktig grunnlag for at satsingen blir videreført for perioden 2012 til 2017 med 40 millioner kroner per år. Videreføringen av SHP skal bygge videre på de positive resultatene satsingen har hatt for forskning og kompetanseheving i høgskolesektoren. SHP skal fortsatt være en institusjonsstrategisk satsing, noe som innebærer at alle prosjekter det søkes støtte til skal ha en klar forankring i institusjonenes strategiske planer. Satsingen skal fortsatt være åpen for alle fagområder, men den skal ha en særlig oppmerksomhet mot helse- og sosialfagene. I tråd med evalueringens anbefalinger vil videreføringen av SHP ha færre og tydeligere målsettinger, og det primære kriterium for tildeling av midler skal være vitenskapelig kvalitet. SHP skal stimulere til tverrinstitusjonelt samarbeid, både mellom høyskoler og mellom høyskoler og universiteter og/eller instituttsektor, og til regionalt samarbeid. Budsjett for 2013 er 40 mill. kroner med midler fra KDs budsjett.. www.forskningsradet.no/shp

Kavli Institute for Systems Neuroscience (KISN). Dette Kavli-instituttet ved Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Universitet gis en strategisk grunnfinansiering for videreføring deres banebrytende forskning om ulike cellers rolle i hjernens mange nettverk. Dette er grunnforskning om hjernens normalfunksjon, som også er viktig for utvikling av nye metoder for diagnose og behandling av f.eks. Alzheimers sykdom. Bevilgningen er på 12,5 mill. kroner fra KD.

Aktiviteten *Priority Setting in Global Health – 2020* er et norsk-amerikansk institusjons- og prosjektsamarbeid bestående av en uavhengig forskningsgruppe samt en ekspertgruppe som skal evaluere prioritetssetting i global helse fram mot 2020. Det finnes i dag ingen enighet om hva som er beste metode for å evaluere helseintervensjoner og politikktutformingsverktøy for å bedre global helse. Målsettingene er å utvikle metoder som i tillegg til kost-effekt-betraktninger også tar hensyn til urettferdige ulikheter i helse for å understøtte prioritering mellom helseintervensjoner og helsetjenestelevering. Budsjett 2013: 3,1 mill. kroner fra UD.

Strategiske universitetsprogrammer (SUP) (2009-2014) er under utfasing som eget virkemiddel. For videreføring/slutføring av tidligere godkjente prosjekter er det bevilget 22,6 mill. kroner for 2013 fra NHD.

5.3.3 Sentersatsingene

Sentre for fremragende forskning (SFF). Det er budsjettetert med 251 mill. kroner til Sentre for fremragende forskning i 2013. Budsjettetposten til SFF er redusert med 3,1 mill. kroner i forhold til 2012. SFF finansieres over KD kap 285.53 (forsknings politiske prioriteringer).

SFF har hatt utlysning tre ganger. 13 sentre ble startet opp i 2002, og avsluttes ved utgangen av 2012. I 2007 ble ytterligere åtte sentre etablert. Samtlige ble videreført etter midtveisevaluering i 2011. Forskningsrådets finansiering av SFF-II-sentrene opphører i 2017. Disse åtte sentrene er: Equality, Social Organization, and Performance (ESOP), Centre for Geo-Biosphere Research: Deep Seafloor, Deep Biosphere & Roots of Life, Centre for the Study of Mind in Nature, Center of Theoretical and Computational Chemistry, Centre for Ecological and Evolutionary Synthesis (CEES), Centre for Cancer Biomedicine, Centre for Immune Regulation og Centre for Software components for biomedical flows.

Forskningsrådet har utpekt tretten forskningsmiljøer som får status som Senter for fremragende forskning (SFF) fra 2013. Disse er: Centre for Multilingualism in Society across the Lifespan, The Legitimate Roles of the Judiciary in the Global Order, Centre for Earth Evolution and Dynamics, Norwegian Centre for Mental Disorders Research, Birkeland Center for Space Science, Centre for Intervention Science in Maternal and Child Health, Centre for Cancer Biomarkers, Centre for Autonomous Marine Operations and Systems, Centre of Molecular Inflammation Research, Centre for Neural Computation, Centre for Dynamics of Biological Diversity, Centre for Arctic Gas Hydrate, Environment and Climate og Centre for Environmental Radioactivity.

Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI) skal styrke innovasjonsevnen i næringslivet gjennom satsing på langsiktig forskning i et nært samarbeid mellom forskningsaktive bedrifter og framstående forskningsmiljøer. Det er formulert følgende delmål for SFI-ordningen: stimulere bedrifter til innovasjon gjennom økt satsing på langsiktig forskning og gjøre det attraktivt for bedrifter som arbeider internasjonalt, å etablere FoU-virksomhet i Norge skape aktivt samarbeid mellom innovativt næringsliv og framstående forskningsmiljøer fremme utvikling av næringsrettede forskningsmiljøer som ligger i den internasjonale forskningsfronten og som inngår i sterke internasjonale nettverk stimulere til forskerutdanning på områder som er viktig for næringslivet og til forskningsbasert kunnskaps- og teknologioverføring

14 Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI) ble etablert i 2007. Sentrene fikk bevilgninger i fem år med mulighet for forlengelse i ytterligere tre år etter en midtveisevaluering. Midtveisevalueringen av de 14 sentrene ble gjennomført høsten 2010. Evalueringen ble gjennomført av internasjonale paneler som besøkte sentrene. Sentrene fikk gjennomgående svært positive evalueringer. Evalueringen bekreftet at dette er en viktig ordning for å styrke innovasjonsevnen i næringslivet gjennom satsing på langsiktig forskning i et nært samarbeid mellom forskningsaktive bedrifter og framstående forskningsmiljøer.

De 14 sentrene er (vertsinstitusjonen i parentes):

- Statistics for Innovation (Norsk Regnesentral)
- CAST – Cancer Stem Cell Innovation Centre (OUS)

COIN – Concrete Innovation Centre (SINTEF)
CREATE – Centre for Research-based Innovation in Aquaculture Technology (SINTEF)
FACE – Multiphase Flow Assurance Innovation Centre (IFE)
iAD – Information Access Disruptions (Microsoft Development Center Norway)
inGAP – Innovative Natural Gas Processes and Products (UiO)
IO-Center – Centre for Integrated Operations in the Petroleum Industry (NTNU)
MabCent – Centre on Marine Bioactives and Drug Discovery (UiT)
MI Lab – Medical Imaging Laboratory for Innovative Future Healthcare (NTNU)
MIMT – The Michelsen Centre for Industrial Measurement Science and Technology (CMR)
NORMAN – Norwegian Manufacturing Future (SINTEF)
SIMLab – Structural Impact Laboratory (NTNU)
TTL – Tromsø Telemedicine Laboratory (Universitetssykehuset i Nord-Norge)

Hovedstyret vedtok en ny tildelingsrunde av SFI i desember 2010, og sju nye sentre er startet opp i løpet av 2011 (vertsinstitusjonen står i parentes):

CSI – Center for Service Innovation (Norges handelshøgskole)
CRISP – Centre for Research-based Innovation in Sustainable Fish Capture and Processing Technology (Havforskningsinstituttet)
CCI – Centre of Cardiological Innovation (OUS)
Drilling and Well Technology for Improved Recovery (IRIS)
Sea Lice Research Centre (UiB)
SAMCoT – Sustainable Arctic Marine and Coastal Technology (NTNU)
The Certus Centre (SIMULA)

En ny utlysningrunde må planlegges i 2013, slik at nye sentra kan starte i 2015. Totalbudsjettet for 2013 er på 215 mill. kroner, der 205 mill. kroner kommer fra KDs budsjett til «Sektorover-
gipende formål» (Fondserstatningen) og 10 mill. kroner fra NHD. NHDs finansiering er hentet fra Regjeringens miljøteknologiprogram og midlene er derfor anvendt til de sentrene som har sterkest miljøprofil. www.forskningsradet.no/sfi

Fransk-norsk stiftelse (FNS) (2000-2099) skal fremme langvarig fransk-norsk samarbeid gjennom å finansiere bilaterale, fransk-norske forsknings- og utviklingsprosjekter hvor både næringsliv og forskning er involvert. Forskningsrådet har siden oppstarten i 1983 hatt ansvar for oppfølging og administrasjon av FNS. NHD har de siste årene bevilget 3 mill. kroner per år til FNS for å dekke norske kostnader. FNS kan også støtte bilaterale seminarer og korte forskeropphold. FNS har sekretariat i begge land, og et styre på 12 personer som møtes to ganger årlig.

Forskningssentre for miljøvennlig energi (FME)(2009-) har som formål å etablere tidsbegrensede forskningssentre kjennetegnet ved en konsentrert, fokusert og langsiktig forskningsinnsats på høyt internasjonalt nivå for å løse utpekte utfordringer på energiområdet. Ordningen er sentral for å følge opp Stortingets klimaforlik og Energi21-strategien. Et FME skal heve kvaliteten av norsk forskning og fremskaffe anvendbar kunnskap og løsninger innen temaområdet. Sentrene får finansiering i fem år med mulighet for nye tre år etter en evaluering. Det legges vekt på at aktiviteten i sentrene skal sees i nær sammenheng med programmene CLIMIT og ENERGIX. Følgende sentre er etablert:

- BIGCCS - International CCS Centre
- SUCCESS - Subsurface CO2 Storage
- NOWITECH - Research Centre for Offshore Wind Technology
- NORCOWE - Centre for Offshore Wind Energy

- Solar United - The Norwegian Research Centre for Solar Cell Technology
- CenBio - Bioenergy Innovation Centre
- ZEB - The Research Centre on Zero Emission Buildings
- CEDREN - Centre for Environmental Design of Renewable Energy
- CenSES – Centre for Sustainable Energy Studies
- CICEP – Strategic Challenges in International Climate and Energy Policy
- CREE – Oslo Centre for Research on Environmentally friendly Energy

I 2013 vil de første åtte FME-ene midtveisevalueres. Bevilgningen for 2013 er på 150 mill. kroner, 145 mill. kroner fra OED og 5 mill. kroner fra KD. Nettadresse:

www.forskningsradet.no/energiserter

5.3.4 Vitenskapelig utstyr, databaser og samlinger

eInfrastruktur (2005-2014) omfatter et nasjonalt integrert tilbud av tjenester innen tungregning, grid og relaterte områder. Disse tjenestene skal tilbys på kontinuerlig basis og gis langsiktig finansiering for å sikre videreutvikling av kompetanse for involvert personell og høy tjenestekvalitet. Budsjettet for 2013 er 17,3 mill. kroner med midler fra KDs budsjett. www.notur.org

Nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur (2009) FORINFRA skal bidra til å etablere nasjonal forskningsinfrastruktur som gjør norske forskningsmiljøer i stand til å møte de store kunnskapsutfordringene og næringslivets behov med effektivitet og forskning av høy kvalitet. Satsingen er også rettet mot norsk deltagelse i etablering av forskningsinfrastruktur som er definert inn på ESFRI Roadmap. Budsjett til Nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur for 2013 er 324 mill. kroner med midler fra KD, hvorav 289 mill. kroner over KD Kap.285.54 (forskningsinfrastruktur) og 35 mill. kroner over KD Kap. 285.52 (ordinære midler til forskningsformål). Budsjettposten over Kap. 285.54 har blitt økt med 9 mill. kroner sammenlignet med 2012. [European Strategy Forum on Research Infrastructures' \(ESFRI's\) Roadmap. www.forskningsradet.no/infrastruktur](http://www.forskningsradet.no/infrastruktur)

Samfunnsvitenskapelig databaser/norsk medlemskap i ESS ERIC. Tilrettelegging for deling og bruk av nasjonale og internasjonale data er et prioritert område innenfor norsk samfunnsvitenskap. Forskningsrådet har siden 2002 finansiert norsk deltagelse i European Social Survey (ESS). Rundt 30 europeiske land deltar i spørreundersøkelsen som gjennomføres hvert annet år. Datainnsamlingen til 6. runde av ESS gjennomføres i 2012. Fra 2013 blir ESS etablert som en ERIC. Forskningsrådet har anbefalt at Norge skal bli medlem av ESS ERIC. Budsjettposten har økt med 0,5 mill. kroner og er i 2013 på 4,0 mill. kroner over KDs budsjett. Dette skal dekke kostnader knyttet til datainnsamling, nasjonal koordinering og medlemskontingent til ESS ERIC, som utgjør om lag 0,5 mill. kroner per år. www.europeansocialsurvey.org

5.3.5 Andre infrastrukturtiltak

Til *Andre infrastrukturtiltak* er det budsjettet med en bevilgning på 99,0 mill. kroner. Budsjettposten omfatter følgende aktiviteter:

- Nukleær virksomhet ved IFE (Kjeller og Halden) finansieres med 82,6 mill. kroner i 2013 med midler fra NHD.
- Nasjonale forvaltningsoppgaver (Avfallsdeponiet i Himdalen) finansieres med 6,5 mill. kroner med midler fra NHD.
- Husleiekompensasjon til Bioforsk finansieres med 9,95 mill. kroner med midler fra LMD (herunder 1,9 mill. kroner i rammen til post 50 og 8,1 mill. kroner i rammen til post 51).

5.4 Nettverkstiltak

5.4.1 Systemtiltak

Forskningsbasert nyskaping (FORNY2020) (2011–2020) startet 1.1.2011 som et innovasjons- og nyskappingsprogram som skal stimulere til økt kommersialisering og forretningsutvikling fra offentlig finansierte forskningsmiljøer. Programmet er en videreutvikling og forbedring av FORNY-programmet som, etter en beskjeden start, har operert i 15 år. Hovedmålsettingen er å bidra til å øke verdiskaping i Norge ved å bringe forskningsresultater fra offentlig finansierte forskning ut i markedet gjennom lisensiering av ny teknologi og oppfinnelser ut til eksisterende norsk og utenlandsk næringsliv, eller gjennom oppstart av nye selskaper. Programmet skal prioritere prosjekter med klart vekstpotensial og skal dekke alle disipliner og teknologiområder. Dette skjer gjennom verifiseringsprosjekter der teknologiske og kommersielle muligheter avklares. FORNY2020 skal også delfinansiere infrastruktur av kvalifiserte kommersialiseringsaktører (TTOer) som representerer universiteter, universitetssykehus, offentlig støttede forskningsinstitutter og høyskoler. Programmet skal bidra til økt profesjonalisering og spesialisering hos TTOene og styrke samhandling mellom aktørene for mer effektiv utnyttelse av kompetanse og kapasitet. FORNY2020 skal bidra til at det skapes gode relasjoner mellom forskningsmiljøene, TTOene, virkemiddelapparatet og næringslivet. Programmet skal arrangere møteplasser hvor aktørene kan lære hverandre å kjenne, skape fellesskapsfølelse og oppnå økt tillit til hverandre. Divisjonens budsjetttramme for FORNY2020 er i 2013 på 117,8 mill. kroner fordelt på bevilgninger fra NHD (100,8 mill. kroner), KD (13,0 mill. kroner) og FGD (4,0 mill. kroner). <http://www.forskningsradet.no/forny>.

Forskningsløft i nord (NORDSATS) (2009–2013) ble etablert i 2009 som et av regjeringens mest profilerte nordområdetiltak, med finansiering fra KRD. Målet er å styrke og videreutvikle forskningskompetansen i Nord-Norge innenfor arktisk teknologi og reiseliv. Prosjektene skal bidra til å utvikle kompetanse som kan skape grunnlag for verdiskaping i Nord-Norge. Budsjetttrammen er 35 mill. kroner (KRD) per år de fire første årene fra 2009-2012 og 40 mill. kroner for 2013, med mulig forlengelse i tre år. Satsingen ble planlagt med kun én utlysning, og i juni 2009 ble fem store prosjekter med fem års varighet gitt tilsagn om støtte. Det er satt i gang en følgeevaluering fra 2011 til 2013. En midtveisanalyse utarbeidet i november 2012 skal danne beslutningsgrunnlag for eventuell videreføring i tre nye år. www.forskningsradet.no/nordsatsing.

Virkemidler for regional FoU og innovasjon (VRI-programmet) (2007–16) skal utvikle kunnskap om og evne til samhandling- og innovasjonsprosesser i regionene, og fremme forskningsbasert innovasjon i norsk nærings- og arbeidsliv. VRI er et unikt program ved at det kombinerer fokus på regional samhandling, direkte bedriftsarbeid, og innovasjons- og organisasjonsfaglig forskning. VRI er i 2012 midtveisevaluert. Evalueringen har som samlet vurdering at «VRI er et viktig program som gir substansielle bidrag til utviklingen av regionale forsknings- og innovasjonssystemer og derigjennom øker forutsetningene for innovasjon i bedriftene.» Evalueringen gir en rekke anbefalinger, som følges opp i Forskningsrådets forberedelser til siste ordinære periode i det tiårige programmet (2014-16). Spesielt gjelder dette den direkte koblingen som har vært mellom samhandlingsaktivitetene og innovasjonsforskningen programmet finansierer. VRI er forankret i de regionale partnerskapene. Gjennom VRI tar regionene selv et sterkere grep om forskning og innovasjon. Forskningsrådet finansierer inntil 50 prosent av en regional VRI-satsing, resten finansieres med regionale midler. Det er tette bånd med beslektede og supplerende virkemidler som Norwegian Centres of Expertise (NCE) og Arena og Regionale forskningsfond. Programmet har i

2013 en budsjetttramme på 71,4 mill. kroner, som finansieres av midler fra KD (6,0 mill. kroner), NHD (19,2 mill. kroner), KRD (44,2 mill. kroner) og LMD (2,0 mill. kroner).
www.forskningsradet.no/vri

5.4.2 Nasjonale møteplasser og nettverkstiltak

Nasjonale forskerskoler (2008-2020) bidrar til å heve kvaliteten på forskerutdanningen. De er basert på forpliktende nettverk av fagmiljøer og skal styrke forskerutdanningen innenfor faglige spesialiseringer som vil styrkes ved samarbeid mellom institusjoner. Samarbeidet skal være med på å sikre doktorgradsstudentene tilgang til anerkjente forskningsmiljøer med bredde og dybde. Å øke gjennomføringsandelen, korte ned gjennomføringstiden og gi større bredde i forskerutdanningen er delmål for satsingen. Tiltaket er ment som et supplement til eksisterende doktorgradsprogrammer og opplæringstiltak ved institusjonene. KD har i 2012 økt bevilgningen med 20 mill. kroner til igangsettelse av nye forskerskoler, og har i den forbindelse signalisert at det er ønskelig at forskerskoleordningen bidrar til å styrke doktorgradsutdanningen og forskningsaktiviteten også innenfor profesjonsfagene. Budsjett for 2013 er 40 mill. kroner fra KD, hvorav 5 mill. kroner til forskerskolen ved Simulasenteret. www.forskningsradet.no/forskerskoler

Forskerutdanning i humaniora. Forskningsrådet gir støtte til nasjonale forskerutdanningskurs gjennom et samarbeid med Nasjonalt utvalg for forskerutdanning i humaniora. Støtten stimulerer til samarbeid om forskerutdanning på tvers av institusjonene, og til utvikling av nasjonale forskerkurs innenfor humaniora. Budsjett for 2013 er 0,6 mill. kroner med midler fra KD.

Forskningsrådets pris for fremragende forskning (MØBIUS-prisen) utdeles årlig. Prisen skal belønne høy kvalitet i forskning, og tildeles forskere som holder svært høy faglig standard, nasjonalt og internasjonalt. Budsjett for 2013 er på 1,05 mill. kroner fra KD.

Komité for kjønnsbalanse i forskning (Kif-komiteen) ble opprettet av daværende UFD i 2004 på initiativ fra Forskningsrådet. Nåværende komité har virkeperiode 2010-2013. Komiteen skal støtte og gi anbefalinger om tiltak som kan bidra til integrering av likestillingsarbeidet ved institusjonene i universitets-, høgskole- og instituttsektoren. Komiteen skal også bidra til generell bevisstgjøring om problemstillinger knyttet til den skjeve kjønnsbalansen i academia og forskningssystemet. Kif-komiteen har årlige møter med DM. Budsjett for 2013: 1,5 mill. kroner fra KD. www.kifinfo.no

Regionale representanter (REGREP)(2004-)

Forskningsrådets 13 regionkontorer dekker hele landet og drives av Forskningsrådets regionale representanter. Alle kontorene er etablert i tilknytning til Innovasjon Norges distriktskontorer, noe som bidrar til å konkretisere det gode samarbeidet mellom virkemiddelaktørene. De regionale representantene er viktige forskningspolitiske rådgivere, regionalt og nasjonalt, og arbeider målbevisst og aktivt for å mobilisere til økt forskning og innovasjon i hele landet. De viktigste målgruppene er næringsliv og FoU-miljøer. En sentral utfordring er å styrke samhandlingen mellom disse. Innovasjon i offentlig sektor er et nytt sentralt område som vil få økt oppmerksomhet i Forskningsrådets regionale innsats i tiden som kommer. REGREPene bidrar til en tettere dialog med regionale myndigheter. Dette bereder grunnen for større vekt på forskning i det fylkeskommunale planleggings- og utviklingsarbeidet. De er representert i regionale partnerskap som styres av fylkeskommunene. Forskningsrådets representanter har, gjerne sammen med medarbeidere fra Innovasjon Norge, tett dialog med enkeltbedrifter og klynger av bedrifter. Her er den viktigste oppgaven å være prosjektrådgiver. I dette ligger også å informere om de muligheter som finnes i

Forskningsrådets programmer/satsinger og internasjonalt forskningssamarbeid, spesielt i EUs rammeprogram. Ofte blir allerede etablerte møteplasser benyttet for å komme i dialog med næringsliv og FoU-miljøer.

5.4.3 Internasjonale nettverkstiltak

Bilateralt forskningssamarbeid (BILAT) er et distribuert samarbeidsprogram. Midlene blir fordelt på prioriterte programmer og aktiviteter, for å følge opp Forskningsrådets strategi for internasjonalt samarbeid. Midlene skal brukes til å stimulere forskningssamarbeid med prioriterte land som ikke deltar i EUs rammeprogram, i samspill med forskningsprogrammer i Forskningsrådet. I 2013 vil midler gå til ERA-net rettet mot Russland (2 mill. kroner), India (1 mill. kroner), Japan (2 mill. kroner); bilaterale utlysninger med institusjoner i Russland (RFBR 2 mill.) og USA (jf Neuronor, 2 mill. kroner), en internasjonal publiseringsanalyse på alle fagområder samt oppfølgingsrapporter fra denne (3 mill. kroner) samt samfinansiering av en stilling ved Innovasjon Norges utekontor i India (1,3 mill. kroner). Ordningen forvaltes løpende. Budsjett 2013: 11,2 mill. kroner fra KD, 5,9 mill. kroner fra NHD, 2 mill. kroner fra LMD og 0,5 mill. kroner fra FKD og MD. Totalt 20,1 mill. kroner.

HOD har bevilget 9 mill. kroner til *EU Joint Programme - Neurodegenerative Disease Research (JPND)*, jfr. tekst under aktiviteten NEVRONOR.

EraNet on Translational Cancer Research (TRANSCAN)(2011-2014). Målsettingen er å koordinere forskning og forskningsprogrammer innenfor kreftområdet. Nettverket består av 25 partnere fra 19 land. EU-kommisjonen bidrar med nettverksmidler og midler til drift av sekretariatet (2 mill. EURO totalt i perioden) mens partnerne selv bidrar med midler til utlysning av forskningsprosjekter. Det planlegges tre transnasjonale utlysninger i løpet av perioden. Den første utlysningen (JTC2011) er gjennomført. Norge deltok ikke i denne, men vil delta i den andre utlysningen. Budsjett 2013: 3,5 mill. kroner fra HOD.

Joint Technology Initiatives (JTI)(2008-) er et instrument for å etablere langsiktig finansiering for utvalgte teknologiområder, der FoU-utfordringene er så store og risikofylte at markedet ikke på vanlig måte vil sørge for at oppgavene blir løst. Formålet med JTIene er derfor å styrke de europeiske markedsmulighetene for forskning og innovasjon i næringslivet, samtidig som man utnytter offentlige forskningsmidler bedre. JTIene gir europeisk industri stor innflytelse på EUs forskningspolitikk, gjennom offentlig-privat samarbeid mellom EU, næringsliv og forskningsinstitusjoner. Det er foreløpig etablert fem JTIer. Det er ikke etablert en felles modell for JTIene. To av JTIene – ARTEMIS og ENIAC, forutsetter medfinansiering fra deltakende land. Norge deltar i disse, og norske aktører har gjort det godt i utlysningene så langt. Industrien skal stå for minimum 50 prosent av de totale omkostningene, mens EU og deltakerlandene bidrar med resten. EUs midler til gjennomføring av JTIene kommer fra de tematiske emneområdene i FP7s budsjett. Den nasjonale medfinansieringen av deltakelsen i ARTEMIS og ENIAC finansieres dels fra NHDs budsjett til internasjonalt forskningssamarbeid (5,8 mill. kroner i 2013) og dels gjennom programmene VERDIKT, NANO2021 og BIA.

Nordisk partnerskapsavtale med EMBL (2007-2014). Det ble høsten 2007 inngått en partnerskapsavtale i molekylærmedisin mellom EMBL og universitetene i Oslo, Helsinki og Umeå. Partnerskapsavtalen åpner for et tettere samarbeid mellom EMBL, en av verdens ledende molekylærbiologiske forskningsinstitusjoner, og de tre nordiske landene, men også landene imellom.

Den norske noden, Norsk senter for molekylærmedisin (NCMM) har fokus på molekylære sykdomsmekanismer og translasjonsforskning. Senteret vil ha tett kobling til kliniske miljøer, samt etablere samarbeid med farmasøytisk industri og bioteknologiselskaper. Det er avsatt 8,1 mill. kroner til avtalen.

Nordisk samarbeidsnemnd for humanistisk og samfunnsvitenskapelig forskning (NOS-HS) er et samarbeidsorgan mellom forskningsrådene i Finland, Danmark Island, Sverige og Norge med ansvar for humanistisk og samfunnsvitenskapelig forskning. NOS-HS har som hovedmål å fremme forskningsstrategis samarbeid mellom forskningsrådene og mellom forskningsrådene og andre nordiske og internasjonale organer. Nemnden skal bidra til å styrke samarbeid mellom nordiske forskere ved å bevilge midler for vitenskapelig forskning og annen virksomhet som fremmer samarbeidet mellom nordisk land. Fom 2011 har Forskningsrådet sekretariatsansvar for NOS-HS. Budsjettet i 2013 for NOS-HS er på 20 mill. kroner, hvorav 6 mill. kroner fra KD og 14 mill. kroner fra de nordiske landene.

Kontingenter: Forskningsrådet finansierer kontingenter til deltagelse i en rekke internasjonale organisasjoner og tiltak, blant annet til IODP, GEM, HFSP, ESF samt INCF og den nasjonale noden, mobilitetsportalen Euraxess, EU professoratet i Firenze, "tuition fee" for norske humanistiske doktorgradsstipendiater ved EUI og COST. Det er budsjettet med 18,6 mill. kroner til diverse internasjonale nettverkstiltak, hvorav hovedtyngden av midlene går til kontingenter. Beløpet skal dekke kontingenter til blant annet IODP, HFSP, EGI, Global Earthquake Model (GEM), deltakelse Joint Nordic Postdoctoral Fellowship Program (SCANCOR), norsk bidrag til ESF for deltagelse i *Research Networking Programmes*, norsk deltagelse i *Luxembourg Income Study*, Forskningsrådets medlemskap i *International Social Science Council*. Noen kontingenter ble flyttet ut og vises under programmenes budsjett: EISCAT og NOT er flyttet til programmet ROMFORSK, SNBL (norsk sveitsisk strålelinje) er flyttet til programmet *Synkrotron og nøytronforskning*. Posten dekker også *tuition fees* for norske PhD-studenter ved *European University Institute* (Firenze) og reisestøtte til norske og franske forskere i henhold til Samarbeidsavtale mellom Norges forskningsråd og Maison des Sciences de l'Homme (MSH). Utgifter knyttet til medlemskap og representasjon i faglige organisasjoner og møter i regi av ESF, NOS, programkomiteer i EU, ERA-NETs, OECD, ESFRI, UNESCO og andre internasjonale organisasjoner og nettverk dekkes også av denne posten. Budsjettet inkluderer også midler til mobilitetsportalen Euraxess og EU professoratet i Firenze.

Prosjektetableringsstøtte (PES)(2004-) er et viktig virkemiddel for å stimulere til og sikre deltagelsen i EUs rammeprogram og randsoneaktiviteter, og er forankret i Forskningsrådets internasjonale strategi. Det har de siste årene vært sterkt press på PES-bevilgningen, bl.a. fordi budsjettene i FP7 har økt sterkt. 2013 vil være et overgangsår med utlysninger fra FP7 og trolig de første utlysningene for neste programperiode. De nye fellesprogrammene (JPIer) vil være i gang med utlysninger. Det er derfor nødvendig med en fortsatt sterk satsing på prosjektetableringsstøtte, med samme finansiering fordelt på samme departementer som i 2012. Ordningen vil i løpet av 2013 bli redesignet. Totalbudsjettet for 2013 er 40,2 mill. kroner.

Polarsamarbeid med USA og Russland. Under polarforskningsavtalen mellom USA (National Science Foundation) og Norge (Forskningsrådet) er det lagt opp til felles forskningsaktiviteter mellom norske og amerikanske forskere. Midler for 2013-2015 er lyst ut i henhold til prioriteringer i polarforskningsavtalen. Samarbeidsavtalen om polarforskning mellom Russland (Ministeriet for utdanning og forskning i den Russiske føderasjonen) og Norge (Forskningsrådet) knyttet til polarforskning på Svalbard utløp i 2012. Siden avtalen forrige gang ble forlenget har Forskningsrådet inngått samarbeidsavtaler med Det Russiske Vitenskapsakademi og Det Russiske

grunnforskningsfond (RFBR). Midler for 2013-2015 er lyst ut i henhold til prioriteringer i polarforskningsavtalen og har som hovedmålsetning å styrke norsk-russisk forskningssamarbeidet på Svalbard. Polarsamarbeidet finansieres i 2013 slik: KD 10 mill. kroner og MD 1,2 mill. kroner.

Internasjonale nettverkssamarbeid har bl.a. følgende tiltak:

- Det er bevilget 8 mill. kroner for 2013 fra KD til *det nordiske toppforskningsinitiativet* (TFI) innen klima. I tillegg er det innen programmene ENERGIX, NANOMAT og CLIMIT satt av ca. 7 mill. kroner til TFIs energidel.
- Norge er medlem av *Global Biodiversity Information Facility* (GBIF). Kontingenten samt drift av norsk deltaker-node beløper seg til ca. 3,26 mill. kroner pr. år (2012-2016) og dekkes av KD. Dette fungerer som en katalysator i arbeidet med å oppfylle norske forpliktelser til GBIF.
- Det er bevilget 6,9 mill. kroner fra MD for 2013 til arbeid primært knyttet til planlegging, deltakelse og oppfølging av JPI-aktivitetene Urban, Water, Cultur og Climate.
- Forskningsrådet ivaretar det norske medlemskapet i *International Institute for Applied System Analysis* (IIASA). Bevilgningen fra MD på 6,564 mill. kroner skal dekke kontingenten.
- **Forskningsrådet koordinerer infrastrukturprosjektet *Svalbard Integrated Arctic Earth Observing System – Preparatory phase* (SIOS-PP)** som er et internasjonalt infrastruktur-prosjekt med midler fra EU's rammeprogram. Prosjektet (1.10.2010 – 30.9. 2013) skal legge til rette for videre utvikling av Svalbard som plattform for internasjonal polar-, klima- og miljøforskning. Målet med SIOS er å oppgradere eksisterende forskningsinfrastruktur til å bli et heldekkende observasjonssystem som omfatter hav, atmosfære, is og terrestriske forhold. I tillegg skal SIOS bedre samarbeid, integrering og tilgjengeliggjøring av infrastruktur og observasjoner. Dette skal gjøres gjennom felles løsninger for tilgang til infrastruktur, data, logistikk og kunnskapsforvaltning. Mye forskningsinfrastruktur er allerede på plass på Svalbard, og prosjektet skal munne ut i klare planer for investeringer i ytterligere infrastruktur og for etablering av en operativ felles SIOS organisasjon. Nærmere 20 land fra Europa, Amerika og Asia er med i SIOS-PP. Regjeringen har identifisert SIOS som en prioritert nasjonal forskningsinfrastruktur der Norge tilbyr vertskap.

5.5 Diverse FoU

5.5.1 Kommunikasjon og formidling

Publiseringsstøtteordningen for humanistisk og samfunnsvitenskapelig forskning (PUBL) har som mål å bidra til økt vitenskapelig publisering og drive kvalitetsutvikling av viktige publiseringskanaler for norsk humanistisk og samfunnsvitenskapelig forskning. Gjennom ordningen gis det produksjonsstøtte til bokprosjekter og driftsstøtte til nasjonale vitenskapelige tidsskrift. Budsjett for 2013 er 5,8 mill. krone fra KD.

Vitensenterprogrammet (2011-2014) (VITEN). Programmet skal øke interessen for MNT-fagene hos barn og unge. Vitensentre er aktivitetssentre til formidling av kunnskap om matematikk, naturvitenskap og teknologi (MNT-fagene) til allmennheten, men retter seg spesielt mot barn og ungdom. Her settes MNT-fagene inn i en kulturell, historisk og samfunnsmessig sammenheng, og vektlegger at de besøkende selv skal være aktive og prøve ut hvordan ting fungerer og derigjennom tilegne seg kunnskap. Forskningsrådet fikk i 2003 i oppdrag fra KD å utvikle regionale vitensentre i Norge. Gjennomføringen ble organisert som et program, og omfattet nå åtte institusjoner fordelt over hele landet. Satsingen har blitt evaluert ved slutten av hver programperiode, første gang i 2006 og deretter i 2009. KD har besluttet å forlenge ordningen for

en periode på ytterligere 4 år (2011-14); se stortingsmelding om "Utdanningsløpet". Fra og med 2011 har statlig driftstilskudd til de regionale vitensentrene fått en egen post i satsbudsjettet. I 2011 har vitensentrene i Tromsø og Sarpsborg flyttet inn i nye Vitensenterbygg. Porsgrunn flytter inn i en ny vitensenterbygg i 2013. Budsjett for 2013 er økt med 9,6 mill. kroner til 35,3 mill. kroner med midler fra KD. <http://www.vitensenter.no/vitensenterprogrammet/>

I 2013 bidrar KD til *informasjon, formidling og publisering (FORM)* med 0,5 mill. kroner. Det er bevilget 0,4 mill. kroner fra KD til divisjonens kommunikasjonsaktiviteter bl.a. utgiftene til Forum for forskning og forvaltning dekkes innenfor denne rammen.

Midlene til Publisering er støtte til tidsskriftet Søkelys på arbeidslivet. Budsjett 2013: 0,5 mill. kroner fra AD.

5.5.2 Planlegging, utredning og evalueringer

Evaluering av NAV-reformen (2006–13) er et oppdrag fra AD. Hovedformålet er å evaluere gjennomføring og effekter av reformen: Arbeidsretting – flere i arbeid og aktivitet, færre på stønad, Brukerretting – enklere for brukerne, og bedre tjenester tilpasset deres behov, og Effektivisering – en helhetlig og effektiv arbeids- og velferdsforvaltning. Evalueringen er organisert som ett stort prosjekt med syv moduler: 1) Velferdsmodell, styringssystem og NAV; 2) Det lokale NAV-kontoret; 3) Lokal iverksetting; 4) Nye yrkesroller i NAV-reformen; 5) Arbeidsretting – effektstudier; 6) Brukererfaringer og 7) Effektivitet – DEA-analyser. I løpet av 2012 er prosessevalueringen utfaset. Hovedaktiviteten er knyttet til effektevalueringen. Det legges opp til avslutningsaktiviteter første halvår 2014 med bl.a. en større konferanse og en hovedpublikasjon. Budsjett 2013: 7,54 mill. kroner fra AD. Nettadresse: www.forskningsradet.no/evanav

Evaluering av pensjonsreformen (2010–18) er et oppdrag fra AD. Hovedformålet er å evaluere gjennomføring og effekter av reformen med utgangspunkt i følgende temaer: 1) Økonomisk og sosial bærekraft, 2) Fleksibel pensjon, 3) Inntektssikring og fordelings- og likestillingsprofil, 4) Kunnskap og formidling av enkle hovedprinsipper, 5) Utviklingen i det samlede pensjonssystemet, 6) Gjennomføring av reformen og 7) Internasjonale erfaringer. I 2011 startet de første prosjektene som dekker tema 4), 6) og 7). I 2012 ble de neste prosjektene som dekker tema 1) og 5) igangsatt. Tredje utlysning vil gjelde tema 2) og 3) med sikte på oppstart i løpet av 2014. Det vil i tillegg bli aktuelt å utlyse midler for supplerende temaer. Budsjett 2013: 7,54 mill. kroner fra AD. Nettadresse: www.forskningsradet.no/evapen

Evaluering av samhandlingsreformen (EVALSAM) (2011-2015) er et oppdrag fra HOD. Formålet med denne følgeevalueringen er å innhente kunnskap under innføringen av reformen slik at måloppnåelse både kan vurderes løpende under gjennomføringsperioden og samlet ved utgangen av perioden med utgangspunkt i følgende tema: 1) Mer helhetlige og koordinerte helse- og omsorgstjenester, 2) En større del av tjenestene ytes av kommunene og 3) Økt satsing på helsefremmende og forebyggende arbeid. De tre første prosjektene startet i 2012. Det vil bli en ny utlysning i 2013. Budsjett 2013: 10 mill. kroner fra HOD. Nettadresse: www.forskningsradet.no/evasam

Likestilling. Det avsettes en driftspott for initiativer knyttet til løpende oppfølging av Policy for likestilling og kjønnsperspektiver i forskning. Midlene kan brukes møteplassvirksomhet, nettverkstiltak, samarbeidstiltak o.l. Budsjett 2013: 0,14 mill. kroner fra KD.

Teknologi og samfunn (TEKSAM)(2008-) omhandler Forskningsrådets rolle som policyaktør og endringsagent. Formålet er å gjennomføre analyser og prosesser av hvordan vi sikrer gode interaksjoner mellom forskning, teknologi og samfunn. Sentralt i dette arbeidet står utvikling og analyse av kunnskapsgrunnlaget/ nye forståelsesformer og nye tilnæringsmåter, arbeidsformer og prosesser. Det er gjennomført seminarer og møter med internasjonale eksperter på feltet forskning, teknologi og samfunn. Det er aktuelt å kople det videre arbeidet til evaluering av Forskningsrådet. Sentrale temaer vil rettes mot Forskningsrådets endringskapasitet, dristighet i valg av virkemidler, samt styrking av framtidorienteringen gjennom foresight. Det vil bli etablert en læringsarena, som får som oppgave å arrangere seminarer med nasjonale og internasjonale eksperter innenfor feltet foresight, forskningsfeltet teknologi-politikk-samfunn. Programmets budsjett for 2013 er på 1 mill. kroner, finansiert av KD.

Fagevalueringer (Genplan): Det er laget en overordnet plan for gjennomføring av fagevalueringer i Vitenskap divisjonen. Formålet med planen er å få et mer helhetlig grep om innretning, planlegging, gjennomføring og oppfølging av fagevalueringene. Det er budsjettet med 4,84 mill. kroner til å dekke kostnader i forbindelse med evalueringer, utredninger og fagplaner.

5.5.3 Sekretariater

Sekretariatet til *ekspertgruppen i spesialpedagogikk (EKSSPESPED)* er lagt til Forskningsrådet. Budsjett 2013: 2 mill. kroner fra KD.

KILDEN informasjonssenter for kjønnsforskning er et tjenesteytende organ for norsk kjønns forskning og har et nasjonalt ansvar for å formidle norsk kjønnsforskning i inn- og utland. *KILDEN* er en randsoneenhet under Forskningsrådet og rapporterer til Divisjon for vitenskap. *KILDEN* mottar basisbevilgning fra Forskningsrådet. I tillegg finansieres deler av virksomheten gjennom betalte oppdrag. Budsjett 2013: 4,4 mill. kroner fra KD.

www.kilden.forskningsradet.no

Teknologirådet (2000-) er et uavhengig, rådgivende organ for teknologivurdering. Rådet ble opprettet i 1999 etter initiativ fra Stortinget. Aktuelle prosjekter er klimaomstilling, Pasient 2.0, internettpolitikk, lakseoppdrett og fremtidens alderdom. Alle kan foreslå temaer og både lekfolk og eksperter deltar i vurderingene og ulike høringer. Aktiviteten er økende. Teknologirådet er involvert i flere EU-prosjekter samt nasjonalt samarbeid om blant annet personvern for unge. Teknologirådet ble evaluert i 2011 av NIFU, og konklusjonen er at rådet skårer "samlet sett høyt på kapasitet, kompetanse og kvalitet. Sekretariatet har høy kompetanse og troverdighet og et godt kontaktnett, og er gode på kommunikasjon, formidling og agendasetting." Grunnbevilgningen for 2013 er 8 mill. kroner, finansiert av NHD. www.teknologiradet.no/

Avdeling for SkatteFUNN har ansvaret for Forskningsrådets arbeid med SkatteFUNN-ordningen. Avdelingens oppgaver omfatter søknadsvurdering, oppfølging av prosjekter, drift og administrasjon av et effektivt og brukervennlig saksbehandlingssystem, kontakt med departementer og overordnet kommunikasjon og informasjon om ordningen. Prosjektporteføljen har de senere år bestått av ca. 3600 prosjekter, og det behandles ca. 2000 nye SkatteFUNN-søknader årlig. Sekretariatet finansieres av NHD og det er bevilget 17,0 mill. kroner til virksomheten i 2013. www.skattefunn.no

Det er for 2013 bevilget 3,5 mill. kroner fra FKD til arbeidet med JPI-en *Sunne og produktive hav*.

Sekretariatene for *Energi21* og *OG-21* er lagt til Forskningsrådet og finansieres av OED.

Den norske nasjonalkomiteé for polarforskning er Forskningsrådets rådgivende strategiske komité for polarsaker. Komiteen arbeider med overordnede strategier, internasjonal kontakt, og med å bedre nasjonal samordning av ressurser innen polarforskningen.

Svalbard Science Forum (SSF) har mandat for vitenskapelig samarbeid og koordinering av norsk og internasjonal forskning på Svalbard. Sekretariatsfunksjonen for SSF finansieres av Norges forskningsråd med kontorlokaler i Svalbard Forskningspark. SSF har nå totalt 8,5 mill. kroner per år. Av dette vil ca. 4,5 mill. kroner gå til støtte til workshops/møter og internasjonale forskningsprosjekter på Svalbard.

5.5.4 Særskilte forvaltningsoppgaver

Finansmarkedsfondet (2004–2014) støtter forskning og allmennopplysning som gir bedre kunnskap om hvordan finansmarkedene fungerer, og økt etisk bevissthet. Finansdepartementet oppnevner styret og har fastsatt vedtekter og regelverk for fondet. Sekretariatsfunksjonen ivaretas av Forskningsrådet. Styret legger i utgangspunktet til grunn en tilnærmet lik fordeling av midler til allmennopplysning og midler til forskning (inkl. doktorgradsutdanning). I tillegg til å forestå utdeling av prosjektmidler gjennomfører styret ulike proaktive tiltak, dels for å generere flere og bedre allmennopplysningssøknader og dels for å stimulere til større faglig og institusjonell bredde med hensyn til forskningssøknader. Bevilgningen fra FIN i 2013 er på 12,2 mill. kroner.
www.forskningsradet.no/finansmarkedsfondet

Indo-Norwegian Research Development (INDEMB). Forskningsrådet inngikk i 2011 en avtale med Utenriksdepartementet ved den Norske ambassaden i Delhi om forvaltning av en rekke forskningsprosjekter som er bevilget av ambassaden. Budsjett 2013: 13 mill. kroner fra UD via ambassaden.

Det bevilges 7 mill. kroner fra KD til *Kunnskapssenteret for utdanning for 2013*, se mer tekst i forbindelse med beskrivelse av avdelingene i Divisjon for samfunn og helse.

Marint verdiskapingsprogram (MVP) støtter nettverksbygging og utviklingstiltak med sikte på markedsorientering og økt verdiskaping for marine bedrifter. Programmet finansieres av FKD og ansvaret er lagt til Innovasjon Norge. Forskningsrådet foretar en utlysning av midler til innovasjonsprosjekter i næringslivet innenfor en total økonomisk ramme på 40 mill. kroner. Denne satsingen er et vesentlig supplement til *Bionær* og eventuelt også andre programmer i Forskningsrådet med ansvar for marin sektor. Utlysning og prosjektvurdering skjer i samarbeid med Innovasjon Norge og Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (FHF). Forskningsrådets rutiner for søknadsbehandling, prosjektvurdering og oppfølging følges. Bevilgningsvedtakene fattes i programstyret for *Bionær*.

MAT-SLF er en aktivitet finansiert av Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter (FFL) og Forskningsmidler over jordbruksavtalen (JA). Hovedformålet er forskning og kompetansebygging knyttet til landbruksproduksjon og -produkter som nyttes til ervervsmessig framstilling av nærings- og nytelsesmidler. Avgiftsmidlene benyttes til prosjekter innenfor hele verdikjeden, fra primærleddet til industri- og forbrukerleddet. Satsingen er et vesentlig supplement til programmet *Bionær*. Utlysning av forskningsmidler kunngjøres på Forskningsrådets og Statens landbruks-

forvaltnings (SLFs) hjemmesider. I 2013 prioriteres følgende temaer: Økt matproduksjon med norske ressurser, mat, helse og forbruker, klimatilpasset og bærekraftig landbruk, råvarekvalitet og mattrygghet. Overordnede føringer er gitt i målene for norsk landbruks- og matpolitikk, som går fram av Meld. St. 9 (2011-2012) Landbruks- og matpolitikken. Velkommen til bords, som omfatter matsikkerhet, landbruk over hele landet, økt verdiskaping og bærekraftig landbruk. I tillegg til FoU-prioriteringene i St. meld. nr. 39 (2008-2009) Klimautfordringene – landbruket en del av løsningen. Bevilgningsvedtakene fattes av FFL og JA. Forskningsrådet har ansvar for prosjektoppfølgingen. Satsingen har i 2013 et samlet budsjett på 80,3 mill. kroner, fordelt mellom FFL og JA.

6 Divisjoner og staber

Forskningsrådet består av fem divisjoner og en stab. Avsnittet gir en kort omtale av divisjonenes og enhetenes inntekter, virkemidler og ansvarsområder. De spesifikke program og aktivitetssomtalen er gitt i kapittel 5.

6.1 Divisjon for innovasjon

6.1.1 Inntekter og føringer

Basert på statsbudsjettet 2013 og Prop.1 S (2012-2013) forventes Divisjon for innovasjon å ha et budsjett på 1,688 mrd. kroner i 2013. Det er en økning på omtrent 22 mill. kroner (1,3%) i forhold til Revidert budsjett 2012. Bevilgningene fra departementene utgjør 1,677 mrd. kroner og diverse inntekter er anslått til 10,9 mill. kroner.

Bevilgningen fra departementene øker med 40,8 mill. kroner (2,5 %) i forhold til Revidert budsjett 2012. Veksten er primært en følge av økning i midlene fra NHD, KRD og noe fra KD sektorovergripende. Bevilgningene fra SD har en nedgang.

Divisjonens diverse inntekter reduseres med omtrent 19 mill. kroner i forhold til Revidert budsjett 2012. Reduksjon følger av at midler fra Landbrukets Forskningsfond ble flyttet fra innovasjonsdivisjonen til divisjon for energi, ressurser og miljø. I tillegg var midler fra Innovasjon Norge til Marint verdiskapningsprogram en engangssum for 2012.

Den store reduksjonen i divisjonens midler i Revidert budsjett 2012 forhold til Årets budsjett 2012 er en følge av organisasjonsendring internt i Forskningsrådet. I midten av 2012 ble Avdeling for bionæringer lagt ned og noen programmer og aktiviteter ble flyttet til Divisjon for energi, ressurser og miljø (ERM). Blant programmene som ble flyttet var BIONÆR, BILATNAER, MAT-SLF og MATJORD. Differansen mellom Årets budsjett og Revidert budsjett 2012 reflekterer at midler til disse programmene ble flyttet til ERM. Det medførte en reduksjon i Innovasjonsdivisjonens totale midler på omtrent 335 mill. kroner. Blant departementene var det særlig midler fra LMD, FGD, KD sektorovergripende som ble redusert.

Tabell 6.1: Inntekter 2013. Fordeling på finansieringskilder, spesifisert på kapittel og post samt program/ aktivitet. Årets budsjett 2012, Revidert budsjett 2012 og Årets budsjett 2013 (1000 kroner).

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Kunnskapsdepartementet	91 300	91 300	90 800
KD Kap.281.50	16 000	16 000	16 000
KD Kap.285.52	75 300	75 300	74 800
Kunnskapsdep. sektorovergrip.	387 745	377 789	382 745
KD Kap.286.60	40 245	40 289	40 245
KD Kap.285.53	347 500	337 500	342 500
Nærings- og handelsdept.	932 900	932 750	972 480
NHD Kap.920.50	932 900	932 750	972 480
Fiskeri- og kystdepartementet	61 200	27 900	28 200
FKD Kap.1023.50	47 200	13 900	13 900
FKD Kap. 1023.74	14 000	14 000	14 300
Miljøverndepartementet	3 000	3 000	3 000
MD Kap.1410.50	3 000	3 000	3 000
Olje- og energidepartementet	3 700	3 700	3 700
OED Kap.1830.50	3 700	3 700	3 700
Landbruks- og matdepartementet	211 541	7 750	7 500
LMD Kap.1137.50	163 090	7 750	7 500
LMD Kap. 1137.51	4 372	0	0
LMD Kap. 1150.77	44 079	0	0
Samferdselsdepartementet	91 900	91 900	82 600
SD Kap. 1301.50	91 900	91 900	82 600
Kommunal- og regionaldep.	75 200	75 200	84 200
KRD Kap.552.72	75 200	75 200	84 200
Finansdepartementet	11 800	11 800	12 200
FIN Kap.1600.70	11 800	11 800	12 200
Fornyings-,adm.og kirkedept.	10 000	13 500	10 000
FAD Kap.1500.22	10 000	10 000	10 000
FAD Kap.1561.22	0	3 500	0
Sum departementsinntekter	1 880 286	1 636 589	1 677 425
Sum diverse inntekter	122 320	30 464	10 867
Sum total	2 002 606	1 667 053	1 688 292

Nærings- og handelsdepartementet (NHD): øker sin bevilgning til divisjonen med 40,4 mill. kroner i 2013. BIA får en vekst på 9,4 mill. kroner, BIOTEK2021 øker med 10 mill. kroner, NANO2021 øker med 20 mill. kroner og Teknologirådet øker med 1 mill. kroner. Nærings-ph.d. blir videreført med 25 mill. kroner som i 2012. Tall i kolonnen Årets budsjett inkluderer aktiviteter som er flyttet på grunn av organisasjonsendring i 2012 og differansen mellom Årets budsjett 2012 og 2013 blir derfor noe mindre enn 40,4 mill. kroner)

Kommunal- og regionaldepartementet (KRD): har gitt økning i midlene til programmene NORDSATS og VRI med henholdsvis 5 og 4 mill. kroner.

Kunnskapsdepartementet sektorovergripende midler (KD-SO): SFI mottar en økning på 5 mill. kroner fra KD sektorovergripende midler i 2013.

Samferdselsdepartementet (SD): Bevilgning til Forskningsrådet for 2013 fra SD er kuttet med 13,5 mill. kroner og 2 mill. kroner av bevilgningen er øremerket til programmet SAMRISK.

Dette kuttet rammer divisjonens program VERDIKT med en reduksjon på 9,3 mill. kroner. Robuste nett (ROBUST) øker med 2 mill. kroner og TRANSIKK reduseres med 0,2 mill. kroner. Samlet gir dette en reduksjon i divisjonens inntekter fra SD på 7,5 mill. kroner (i tabellen er reduksjonen angitt til 9,3 mill. kroner se kommentar på departementskapittel for SD).

Divisjonen mottar også bevilgninger fra *Landbruks- og matdepartementet (LMD)*, *Fiskeri- og kystdepartementet (FKD)*, *Olje- og energidepartementet (OED)*, *Familie-, kirke- og administrasjonsdepartementet (FAD)* og *Finansdepartementet (FIN)*. For disse departementene er det kun mindre endringer eller samme bevilgning som i 2012.

Diverse inntekter antas å bli mer enn halvert i 2013 i forhold til Revidert budsjett 2012. Det skyldes primært avslutning av programmet Laksens genom. Dette programmet hadde inntekter utenom departementsfinansieringen på til sammen 11 mill. kroner. Største bidragsyter var Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (FHF) med 8,5 mill. kroner. Diverse inntekter i 2013 er på rundt 10,8 mill. kroner. Dette består av 6,5 mill. kroner fra Designrådet, 1,5 mill. kroner fra FHF og til sammen 2,3 mill. kroner fra Avinor, Jernbaneverket, Vegdirektoratet og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap til programmet Samfunnssikkerhet og risiko (SAMRISK). Fra Innovasjon Norge og Sogn og fjordane fylkeskommune mottar divisjonen 0,6 mill. kroner til aktiviteten Regionale representanter (REGREP).

6.1.2 Fordeling av budsjettet

Tabell 6.2: Totalt budsjett 2013. Fordeling etter virkemidler/hovedaktiviteter. Årets budsjett 2012, Revidert budsjett 2012 og Årets budsjett 2013. 1000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Programmer	1 183 882	963 443	972 717
Brukerstyrte innovasjonsprogr	759 932	539 493	549 767
Grunnforskningsprogrammer	6 000	6 000	6 000
Handlingsrettede programmer	11 000	11 000	9 000
Store programmer	406 950	406 950	407 950
Frittstående prosjekter	120 095	122 002	116 095
Internasjonal prosjektstøtte	38 500	40 363	34 500
Andre frittstående prosjekter	81 595	81 639	81 595
Infrastruktur og inst. tiltak	235 600	235 600	240 600
Strategisk institusjonsstøtte	22 600	22 600	22 600
SFF/SFI/FME	210 000	210 000	215 000
Andre infrastrukturtiltak	3 000	3 000	3 000
Nettverkstiltak	289 650	291 727	293 230
Systemtiltak	218 950	221 950	229 150
Nasj. stimul.tiltak,møteplass	14 650	14 895	13 300
Internasjonale nettverkstiltak	56 050	54 882	50 780
Diverse FoU-rel. aktiviteter	2 550	5 060	2 300
Inform./formdl./ publisering	1 300	3 060	1 300
Planlegging/utredn./evaluering	1 250	2 000	1 000
Disposisjonsfond	8 702	3 673	19 650
Disposisjonsfond	8 702	3 673	19 650
Felleskostnader	24 000	24 000	25 000
Sekretariater	24 000	24 000	25 000
Forvaltning	138 127	21 626	18 700
Særskilte forvaltningsoppdrag	138 127	21 626	18 700
Total sum	2 002 606	1 667 132	1 688 292

I forhold til Revidert budsjett 2012 øker divisjonens midler med anslagsvis 22 mill. kroner (1,2 %) i 2013. Økningen tilfaller programmer og aktiviteter under hovedaktivitetene Programmer, Infrastruktur og institusjonelle tiltak samt Nettverkstiltak.

Hovedaktiviteten Programmer øker med rundt 9 mill. kroner. Programmene BIA, BIOTEK2021 og NANO2021 (Store program) øker som følge av tildeling fra NHD. Programmene TRANSIKK (Handlingsrettede program) og VERDIKT (Store program) reduseres som følge av kutt fra SD.

Veksten i hovedaktiviteten Nettverkstiltak skyldes i hovedsak vekst til programmene VRI og NORDSATS i forbindelse med tildeling fra KRD på henholdsvis 4 og 5 mill. kroner i 2013.

Under kategorien Felleskostnader øker Sekretariater med 1 mill. kroner. Dette er midler knyttet til Teknologirådet.

Under kategorien Forvaltning, herunder Særskilte forvaltningsoppdrag, er det en nedgang på 3,5 mill. kroner. Dette følger av en engangsbevilgning i til HØYKOM i Revidert budsjett 2012 som ikke blir videreført.

6.1.3 Mål og prioriteringer

Divisjon for innovasjon har en sentral rolle for finansiering og mobilisering til forskning i og for norsk næringsliv og offentlig sektor. Dette omfatter innsats for mer innovasjon og verdiskaping på områder der Norge allerede har en sterk posisjon, tilrettelegging for mer forskning i bredden av norsk næringsliv og utvikling av den nasjonale kunnskapsbasen, som er avgjørende for fremtidig verdiskaping.

Målet med Forskningsrådets innovasjonsarbeid er et mer kunnskapsbasert og innovativt næringsliv og en innovativ offentlig sektor. Divisjonen gir støtte til prosjekter i næringslivet, i offentlig sektor og i academia, støtter kommersialisering av forskningsresultater og senter- og nettverksdannelser. Den generelle støtteordningen SkatteFUNN, den åpne konkurransearenaen Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA), Nærings-ph.d.-ordningen, kommersialiseringsprogrammet FORNY2020, EUROSTARS samt programmer innenfor viktige teknologi- og temaområder er sentrale aktiviteter. Temaene spenner fra nanoteknologi, bioteknologi, IKT og miljøteknologi til transport, maritim og tjenesteinnovasjon.

Divisjonen har også et ansvar for å evaluere, analysere og utvikle virkemidler samt å gjennomføre strategiske prosesser innenfor viktige næringer og teknologiområder. Det legges stor vekt på dialog med næringslivet og deres samarbeidspartnere, og det jobbes aktivt med å legge til rette for spredning av forskningsresultater. Forskningsrådet ønsker en tydelig innovasjonsorientering i kunnskapsmiljøene.

Innovasjonsdivisjonen er ansvarlig for Forskningsrådets samarbeid med det øvrige næringsrettede virkemiddelapparatet og samarbeider blant annet tett med Innovasjon Norge og SIVA.

6.1.4 Avdelingene

Divisjonen er inndelt i følgende avdelinger: Innovativt næringsliv, Teknologier og næringer, Analyse og utvikling, SkatteFUNN, Regional forskning og innovasjon, Forskningsrådets regionkontorer.

6.1.4.1 Avdeling for innovativt næringsliv

Avdelingen skal gjennom et sett av ikke-tematiserte virkemidler bidra til en styrking av forskningsbasert innovasjon i norsk næringsliv samt legge til rette for utvikling av kompetanse som er tett knyttet til næringslivets fremtidige behov. Avdelingen har ansvaret for Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA), BIOTEK2021, som er et strategisk og langsiktig program som skal videreutvikle og dreie forskningsfundamentet i norsk bioteknologi mot mer innovasjon og bidra til implementering av den nasjonale strategien for bioteknologi som ble lansert i desember 2011, ordningen med Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI), der fokus er utvikling av langsiktig, næringsrelevant kompetanse organisert gjennom åtteårige senterdannelser, FORNY2020-programmet som skal legge til rette for økt kommersialisering av forskningsresultater fra forsknings- og utdanningsinstitusjoner, Nærings-ph.d., der målsettingen er å bidra til kompetanseheving i næringslivet og EUROSTARS – en ordning spesielt tilpasset forskningsintensive SMBer – der prosjekter gjennomføres i samarbeid med tilsvarende bedrifter i minst to andre europeiske land. Ansvaret for Prosjektetableringsstøtte (PES), Fransk-Norsk stiftelse og oppfølging av stipendordningen AURORA er også lagt til avdelingen.

6.1.4.2 Avdeling for teknologier og næringer

IKT, nanoteknologi, transport og maritime utfordringer har mange felles krysningspunkt. De er viktige og ledende nasjonale teknologier og næringer, de er teknologier og næringer i vekst og de er viktige for fremtidens forskningsbaserte verdiskaping. En velutviklet transportsektor er grunnleggende for næringsliv og samfunn og må møte utfordringene knyttet til klima og miljø og sikkerhet. Norges maritime tradisjoner er solide, og næringen står foran spennende utfordringer for å ivareta posisjonen og levere innovative og miljøvennlige løsninger for fremtiden. De nasjonale strategiene for nanoteknologi og bioteknologi understreker betydningen av HMS- og ELSA-forskning for ansvarlig teknologiutvikling. Forskningsrådets kompetanse innenfor alle disse feltene, inklusiv kontaktpunktene mot relevant forskning i EU, er i hovedsak samlet i avdelingens programmer VERDIKT, NANO2021, SMARTRANS, TRANSIKK, MAROFF, ELSA, HØYKOM og Finansmarkedsfondet.

6.1.4.3 Avdeling for analyse og utvikling

Gjennom analyse, evaluering og læringsarenaer skal avdelingen legge til rette for utviklingen av kunnskapsgrunnlaget for forsknings- og innovasjonspolitikken og for den strategiske og økonomiske planleggingen innenfor innovasjonsområdet. Avdelingen koordinerer Innovasjonsdivisjonens internasjonale virksomhet og Forskningsrådets samarbeid med Innovasjon Norge og SIVA. Andre viktige oppgaver er utvikling av informasjonsgrunnlag og statistikk, koordinering av budsjettarbeidet i divisjonen og samhandling med departementene som finansierer næringsrettet FoU. Programsekretariatet for MER entreprenørskap (MER) er også lagt til avdelingen.

6.1.4.4 Avdeling for SkatteFUNN

Avdelingen har ansvaret for Forskningsrådets arbeid med SkatteFUNN-ordningen. Avdelingens oppgaver omfatter søknadsvurdering, oppfølging av prosjekter, drift og administrasjon av et effektivt og brukervennlig saksbehandlingssystem, kontakt med departementer samt overordnet kommunikasjon og informasjon om ordningen. Prosjektporteføljen har de senere år bestått av ca. 3 600 prosjekter, og det behandles ca. 2 000 nye SkatteFUNN-søknader årlig.

6.1.4.5 Avdeling for regional forskning og innovasjon

Avdelingen har ansvaret for Forskningsrådets koordinering av regionale aktiviteter og skal også medvirke til samordning og felles læring. Avdelingen skal jobbe for at regionalt næringsliv, offentlig sektor og forskningsmiljø samarbeider tettere. Utvikling av ny kunnskap om hvordan innovasjonsprosesser i hele landet kan styrkes, er også en viktig oppgave. Avdelingen har ansvaret for programmet Virkemidler for regional FoU og innovasjon (VRI) og Forskningsløft i nord. Avdelingen har i tillegg oppfølgingsansvaret i Forskningsrådet mot regionale forskningsfond. Forskningsrådet skal særlig medvirke til å sikre kvaliteten på forskningen i alle ledd, fra utlysning til fagvurdering av FoU -søknader, og skal sikre like kvalitetskrav i alle fondene og læring mellom dem.

6.1.4.6 Avdeling for Forskningsrådets regionkontorer

Avdelingen har ansvaret for Forskningsrådets 13 regionale representanter. Disse har rollen som Forskningsrådets forlengende arm i regionene, og arbeider for å fremme forskning og utvikling regionalt. De regionale representantene har en viktig oppgave som forskningspolitiske rådgivere på den regionale arena og legger til rette for samarbeid mellom bedrifter og forskningsmiljøer

samt synliggjør forskningsresultater i regionene. De 13 regionale representanter har kontor plass ved Innovasjon Norges distriktskontorer over hele landet. I tillegg har avdelingen en person som sitter i programledelsen for NCE-/ARENA-programmet, som Forskningsrådet eier sammen med Innovasjon Norge og SIVA. De regionale representantene er FoU-kontakter for NCE- og ARENA-klyngene i sine regioner.

Tabell 6.3. Innovasjonsdivisjonens utgifter i 2013 fordelt på programmer og aktiviteter. 1000 kroner.

	2013													Totalt
	Årets budsjett													
	KD.	KD-SO*	NHD	OED	FKD	LMD	MD	SD	KRD	FIN	FAD	DIV		
Programmer	46 350	137 500	671 300		20 200	1 000		82 600			10 000	3 767	972 717	
Brukerstyrte innovasjonsprogr		20 000	504 200		3 900			20 200				1 467	549 767	
BLA - Brukerstyrt innovasjonsarena		20 000	374 600										394 600	
MAROFF-2 - Maritim virksomhet og offsh-2			129 600		2 900							1 467	133 967	
SMARTRANS - Næringslivets transp. og ITS					1 000			20 200					21 200	
Grunnforskningsprogrammer	1 000	2 000	1 000		1 000	1 000							6 000	
ELSA - Eiske,rettslige og samf.m.as	1 000	2 000	1 000		1 000	1 000							6 000	
Handlingsrettede programmer			500		1 000			5 200				2 300	9 000	
TRANSIKK - Transportsikkerhet - 2010			500		1 000			5 200				2 300	9 000	
Store programmer	45 350	115 500	165 600		14 300			57 200			10 000		407 950	
BIOTEK2021 - Bioteknologi for verdiskaping		85 000	43 900		14 300								143 200	
NANO2021 - Nanoteknologi og nye materialer	37 650	17 500	56 900										112 050	
ROBUST - Robuste nett, kjemekom. IKT.								7 000					7 000	
VERDIKT - Kjemekom.og verdiskaping IKT	7 700	13 000	64 800					50 200			10 000		145 700	
Frittstående prosjekter	14 450	35 145	65 000		500	500	500						116 095	
Internasjonal prosjektstøtte	1 000		32 000		500	500	500						34 500	
EUREKA - EUREKA			2 087										2 087	
EUROSTARS - EUROSTARS			28 913										28 913	
IS-AUR - Samarb.progr. Norge Frankrike	500												500	
SAM-EU - Samfinansiering EU-kontoret	500		1 000		500	500	500						3 000	
Andre frittstående prosjekter	13 450	35 145	33 000										81 595	
MER - Mer entreprenørskap			4 000										4 000	
NAERINGSPH - Nærings-phd	13 450		25 000										38 450	
REISEPOL - Reiselivspolitik			4 000										4 000	
RFFALLE - Sentral RFF-pott til admog st		35 145											35 145	
Infrastruktur og inst. tiltak		205 000	35 600										240 600	
Strategisk institusjonsstøtte			22 600										22 600	
SUP-NHD - Strategiske UoH-progr.fin.NHD			22 600										22 600	
SFF/SFI/FME		205 000	10 000										215 000	
SFI - Sentre for forskn.drevet innov		205 000	10 000										215 000	
Andre infrastrukturtiltak			3 000										3 000	
FNSNY - FNSNY			3 000										3 000	
Nettverkstiltak	29 000	5 100	155 930	3 700	7 100	5 100	2 500		84 200			600	293 230	
Systemtiltak	19 000		119 950		4 000	2 000			84 200				229 150	
FORNY20 - FORNY2020	13 000		100 750		4 000								117 750	
NORDSATS - Forskningsløft i Nord									40 000				40 000	
VR12 - Virkemidlf reg.innov.2011-13	6 000		19 200			2 000			44 200				71 400	
Nasj.stimul.tiltak,møteplass		5 100	6 400		600	600			0			600	13 300	
REGREP - Regionale representanter		5 100	6 400		600	600			0			600	13 300	
Internasjonale nettverkstiltak	10 000		29 580	3 700	2 500	2 500	2 500						50 780	
DIV-INT - Annet internasjonalt samarbeid			1 780										1 780	
EEN - Enterprise Europe Network			3 000										3 000	
JTI - Joint Technology Initiatives			5 800										5 800	
PES-INST - Prosjetabl.støtte EU (FoU)	10 000		19 000	3 700	2 500	2 500	2 500						40 200	
Diverse FoU-rel. aktiviteter	1 000				400	900							2 300	
Inform./formdl./publisering					400	900							1 300	
DIV-AKT - Diverse aktiviteter hak=DI					400	900							1 300	
Planlegging/utredn./evaluering	1 000												1 000	
TEKSAM - Teknologi og samfunn	1 000												1 000	
Disposisjonsfond			19 650										19 650	
Disposisjonsfond			19 650										19 650	
DISP-NHD - Disp.konto NHD-midler			19 650										19 650	
Felleskostnader			25 000										25 000	
Sekretariater			25 000										25 000	
FUNN-2 - Adm.av skatteinsentiv-ordninge			17 000										17 000	
TEKNRÅD - Teknologirådet			8 000										8 000	
Forvaltning									12 200			6 500	18 700	
Særskilte forvaltningsoppdrag									12 200			6 500	18 700	
DIP - Design Pilot												6 500	6 500	
FINANSMARK - Finansmarkedet									12 200				12 200	
Total sum	90 800	382 745	972 480	3 700	28 200	7 500	3 000	82 600	84 200	12 200	10 000	10 867	1 688 292	

Note: TRANSIKK vil i revidert budsjett bli korrigert opp med 1,8 mill. kroner til 7 mill. kroner.

6.2 Divisjon for energi, ressurser og miljø

Divisjon for energi, ressurser og miljø (ERM) har et ansvar for å styrke Forskningsrådets innsats på forskning og innovasjon rettet mot nasjonale og globale utfordringer knyttet til energi, petroleum, klima, polar, miljø og biologiske ressurser fra land og hav.

6.2.1 Inntekter og føringer

Divisjonen har for 2013 et samlet budsjett på 1,834 mrd. kroner. Bevilgningene kommer fra ti departementer. De mest sentrale er KD, OED, FKD, LMD og MD. Rammen for inntekter har økt som et resultat av en intern omorganisering. Deler av en avdeling i Innovasjonsdivisjonen er overflyttet til Energi, ressurser og miljø og avdeling for bioressurser og miljø.

Tabell 6.4: Inntekter 2013. Fordeling på finansieringskilde, spesifisert på kapittel og post. 1 000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Kunnskapsdepartementet	81 940	81 940	82 940
KD Kap.285.52	81 940	81 940	82 940
Kunnskapsdep. sektorovergrip.	157 000	167 000	190 000
KD Kap.285.53	157 000	167 000	190 000
Nærings- og handelsdept.	37 500	57 650	47 650
NHD Kap.920.50	37 500	57 650	47 650
Fiskeri- og kystdepartementet	161 050	194 350	196 880
FKD Kap.1023.50	155 050	188 350	190 880
FKD Kap. 1023.74	6 000	6 000	6 000
Miljøverndepartementet	163 436	163 436	184 652
MD Kap. 1400.76	1 000	1 000	1 000
MD Kap.1410.51	155 888	155 888	177 088
MD Kap.1410.53	6 548	6 548	6 564
Olje- og energidepartementet	704 800	705 300	718 800
OED - Olje- og energidept.		100	
OED Kap.1830.50	704 800	704 800	718 800
OED Kap.1833.73		400	
Landbruks- og matdepartementet	56 375	258 298	270 666
LMD Kap.1137.50	50 945	206 285	221 157
LMD Kap. 1137.51		4 372	0
LMD Kap. 1150.77	5 430	47 641	49 509
Helse- og omsorgsdepartementet	1 000	1 000	1 000
HOD Kap. 780.50	1 000	1 000	1 000
Utenriksdepartementet	4 500	3 500	3 500
UD - Utenriksdept.	1 000	1 000	1 000
UD Kap.165.70	3 500	450	2 000
UD Kap.118.70		50	
UD Kap.118.71		2 000	500
Samferdselsdepartementet	48 000	48 000	41 800
SD Kap. 1301.50	48 000	48 000	41 800
Arbeidsdepartementet	18 800	19 382	20 022
AD - Kap. 601.50	18 800	19 382	20 022
Diverse inntekter	20 900	115 508	76 049
Sum total	1 455 301	1 815 364	1 833 959

6.2.2 Mål og prioriteringer

Sentrale mål for divisjonen er å bidra til effektiv og bærekraftig utnyttelse av norske ressurser og således til økt verdiskaping i norsk næringsliv knyttet til energi, petroleum, klima, polar, miljø, marine og terrestriske ressurser. På disse temaene koordinerer divisjonen Forskningsrådets innsats og gjennomfører analyser og utvikler strategier. Divisjonen skal bidra til et godt kunnskapsgrunnlag for politikktutvikling og kunnskap om virkemiddelbruk og markedsforhold i Norge og internasjonalt. Det er et mål at divisjonens arbeid skal gi viktig grunnlag for sentrale nasjonale strategi-prosesser tilknyttet områdene. Divisjonen har ansvaret for å koordinere og følge opp Nordområdesatsingen, herunder også koordinere polarforskningen. Divisjonen har høy internasjonal aktivitet og har ansvaret for sekretariatet for JPI-Oceans i Brussel.

6.2.3 Fordeling av budsjett

Divisjonens virkemidler omfatter Store programmer innenfor klima, energi, petroleum og havbruk, andre tematiske programmer knyttet til miljø, marine ressurser, mat og biobaserte næringer, polarforskning og petroleum, samt Forskningscentre for miljøvennlig energi (FME). Programmene dekker grunnforskning, prosjekter med brukermedvirkning, innovasjonsprosjekter og teknologidemonstrasjon. Aktivitetene er rettet mot ressursforvaltning, politikk og virkemidler. Tabellene nedenfor viser divisjonens budsjett fordelt på virkemidler, hovedaktiviteter og ned på avdeling.

Tabell 6.5: Totalt budsjett 2013. Fordeling etter virkemidler/hovedaktiviteter. 1 000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Programmer	1 240 455	1 481 833	1 525 269
Brukerstyrte innovasjonsprogr	182 700	423 691	421 162
Grunnforskningsprogrammer		0	
Handlingsrettede programmer	207 000	202 524	215 500
Store programmer	850 755	855 618	888 607
Frittstående prosjekter	6 000	10 489	10 500
Internasjonal prosjektstøtte	6 000	10 489	10 500
Infrastruktur og inst. tiltak	150 000	150 000	150 000
SFF/SFI/FME	150 000	150 000	150 000
Nettverkstiltak	39 791	32 847	47 309
Nasj. stimul.tiltak,møteplass	100	100	100
Internasjonale nettverkstiltak	39 691	32 747	47 209
Diverse FoU-rel. aktiviteter	7 719	15 255	6 929
Inform./formdl./ publisering	2 738	2 488	2 738
Planlegging/utredn./evaluering	4 981	12 767	4 191
Disposisjonsfond	10 911	2 877	13 201
Disposisjonsfond	10 911	2 877	13 201
Felleskostnader	425	1 008	425
Sekretariater	425	1 008	425
Forvaltning		121 056	80 326
Særskilte forvaltningsoppdrag		121 056	80 326
Total sum	1 455 301	1 815 364	1 833 959

Divisjonen er organisert med en stab og fire avdelinger; Avdeling for energi, Avdeling for petroleum, Avdeling for klima og polarforskning og Avdeling for bioressurser og miljø.

Tabell 6.6: Totalt budsjett 2013. Fordeling på divisjonens avdelinger. 1 000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
E0 Stab/Divisjonsdirektør - ERM	12 211	-2 541	17 375
E1 Klima og polar	188 701	187 899	222 717
E2 Energi	626 175	633 603	624 975
E3 Petroleum	334 600	343 232	343 322
E4 Bioressurser og miljø	293 614	747 366	625 570
Total sum	1 455 301	1 909 558	1 833 959

6.2.4 Avdelinger

6.2.4.1 Avdeling for energi

Avdeling for energi har ansvar for forskning, innovasjon og demonstrasjon innenfor energi-sektoren. Avdelingen dekker hele bredden i energiforskningen rettet mot utvikling av miljøvennlige energiløsninger. Det vil si fornybar energi, energieffektivisering, CO₂-fangst og -lagring og miljøvennlig transport.

Sentrale mål er å bidra til effektiv utnyttelse av norske energiresurser og til økt verdiskaping i norsk næringsliv. Forskningen skal også bidra til å løse de globale energi- og klimautfordringene. Avdelingen skal bidra til et godt kunnskapsgrunnlag for politikkutvikling og kunnskap om virkemiddelbruk og markedsforhold i Norge og internasjonalt.

Avdelingen har et utstrakt samarbeid med myndigheter, næringsliv og nasjonale/internasjonale forskningsmiljøer. Avdelingen har ansvar for ENERGIX (Stort program energi) og forsknings- og utviklingsdelen av CLIMIT (Forskning, utvikling og demonstrasjon av CO₂-håndterings-teknologi). Videre ligger oppfølgingsansvaret for Forskningsssentrene for miljøvennlig energi (FME) i avdelingen. Det nasjonale strategiorganet Energi21er også tilknyttet avdelingen.

6.2.4.2 Avdeling for petroleum

Avdeling for petroleum har ansvar for forskning, innovasjon og demonstrasjon innenfor petroleumssektoren, heri utvikling av norske aktører innenfor både forskersamfunnet og petroleumsnæringen oppstrøms og nedstrøms. Det favner oppstrøms petroleum, verdiskaping av gass, helse, arbeidsmiljø og sikkerhet innenfor sektoren og i tillegg samfunnsvitenskapelig forskning på petroleum som grunnlag for strategi- og politikkutforming hos norske myndigheter og næringsliv.

Sentrale mål er å bidra til ny kompetanse og teknologi som kan føre til økt utnyttelse av norske petroleumssressurser, heri utvikling av norske aktører innenfor både forskersamfunnet og petroleumsnæringen.

Avdelingen har et utstrakt samarbeid med myndigheter, næringsliv og forskningsmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Strategiske, rådgivende og finansierende oppgaver knyttet til feltet er forankret her. Det er også programmene PETROMAKS 2, DEMO2000, GASSMAKS og PETROSAM. Det nasjonale strategiorganet OG21- «Olje og gass i det 21 århundre» er også tilknyttet avdelingen.

6.2.4.3 *Avdeling for klima og polar*

Avdeling for klima og polar har ansvaret for å styrke og samordne Forskningsrådets innsats innenfor klima- og polarforskning. Det favner forskningsaktiviteter for økt kunnskap om klimasystemet, konsekvenser av klimaendringer for natur og samfunn, og om samfunnets omstilling for å møte klimaendringene. Avdelingen har også ansvar for å videreutvikle og koordinere polarforskning på klima og miljø, næringsutvikling og viktige tema innen samfunnsvitenskap og humaniora, og for Svalbard som internasjonal forskningsplattform.

Både globalt og nasjonalt er det store kunnskapsbehov innenfor områdene, og sentralt mål er å bidra til forskningsbasert kunnskap for nasjonal og internasjonal bærekraftig politikkutforming, forvaltning og næringsvirksomhet.

Avdelingen har et utstrakt samarbeid med myndigheter og forskningsmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Strategiske, rådgivende og finansierende oppgaver knyttet til områdene er forankret i avdelingen, og viktige virkemidler er det Store programmet NORKLIMA (Klimaendringer og konsekvenser for Norge), Polarprogrammet, SIOS (Svalbard Integrated Arctic Earth Observing System), sekretariatet for SSF (Svalbard Science Forum), JPI Climate og relevante programmer i EUs FP7 og Horizon 2020.

6.2.4.4 *Avdeling for bioressurser og miljø*

Avdeling for bioressurser og miljø har ansvaret for forskning som basis for produksjon, utnyttelse og foredling av bioressurser fra land og hav og for miljøbasert forvaltning. Dette omfatter økosystemer, miljøgifter og miljøteknologi, både marint og på landjorda, og forskning på hele verdikjeden knyttet til landbruk, fiskeri og havbruk. I tillegg kommer forvaltning og bruk av andre biologiske marine ressurser, globale problemstillinger, forurensing av sjø fra olje- og gassvirksomheten på norsk sokkel, kystsoneproblematikk, arealressurser og skogbruk.

Målet er å øke kunnskapen knyttet til biologisk mangfold, bærekraftig forvaltning og verdiskaping fra landbruk, fiskeri og havbruk og å utvikle aktørene både blant forskere og i næringene.

Avdelingen har et utstrakt samarbeid med myndigheter, næringsliv og forskningsmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Strategiske, rådgivende og finansierende oppgaver knyttet til områdene er hører også til i avdelingen. Det store programmet HAVBRUK (En næring i vekst), og programmene Bionær (Bærekraftig verdiskaping i mat- og biobaserte næringer), Havet og kysten og Miljø 2015 er avdelingens ansvar. Avdelingen har dessuten ansvaret for oppfølging av JPI Healthy and Productive Seas and Oceans. Avdelingen har også oppfølgingsansvar for Hav21.

Tabell 6.7: Totalt budsjett 2013. Fordeling på divisjonens programmer/ aktiviteter. 1 000 kroner.

	2013											Totalt	
	Årets budsjett												
	KD	KD-SO	NHD	OED	FKD	LMD	MD	HOD	UD	SD	AD	DIV	
Programmer	51 380	190 000	46 650	564 800	188 830	231 365	164 800		500	41 800	20 022	25 122	1 525 269
Brukerstyrte innovasjonsprogr		35 000	25 150	136 700	39 300	175 990						9 022	421 162
BIONÆR - Bionæringsprogram		10 000	10 150		33 300	175 990						9 022	238 462
CLIMIT - Forskn. utv. og demo av CO2-hå				90 000									90 000
DEMO2000 - Prosj.ret tekn.utv. petro.virk				46 700									46 700
GASSMAKS - Økt verdiskaping fra naturgass		25 000	15 000										40 000
MABIT - Marin bioteknologi i Tromsø					6 000								6 000
Handlingsrettede programmer	28 850	35 000	500	18 500	44 100	8 250	69 300		500			10 500	215 500
HAVKYST - Havet og kysten	2 850	5 000		8 500	42 600		16 400		500			8 000	83 850
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015	6 000		500		1 500	8 250	50 900					2 500	69 650
PETROSAM - Samf.vitensk.petroleumsforsk				10 000									10 000
POLARPROG - Polarforskningsprogram	20 000	30 000					2 000						52 000
Store programmer	22 530	120 000	21 000	409 600	105 430	47 125	95 500			41 800	20 022	5 600	888 607
ENERGIX - Stort program energi	10 000	12 000	21 000	234 000	2 700	40 125	23 350			41 800			384 975
HAVBRUKS - Havbruk - en næring i vekst		19 000			100 730							5 600	125 330
NORKLIMA - Klimaendr.og kons.f.Norge	12 530	38 000			2 000	7 000	72 150						131 680
PETROMAKS2 - Stort program petroleum		51 000		175 600							20 022		246 622
Frittstående prosjekter			1 000		1 000	5 500	1 000	1 000	1 000				10 500
Internasjonal prosjektstøtte			1 000		1 000	5 500	1 000	1 000	1 000				10 500
BILATNAER - Bilat.samarb.m.N-AM,Kina,Jpn,I						4 500							4 500
EU7-STRA - Strålevern, EUs 7. rammeprog			1 000		1 000	1 000	1 000	1 000	1 000				6 000
Infrastruktur og inst. tiltak	5 000			145 000									150 000
SFF/SFI/FME	5 000			145 000									150 000
FMESAMFUNN - FME - samfunn	5 000			20 000									25 000
FMETEKNI - FME - teknologi				125 000									125 000
Nettverkstiltak	23 185				5 210	1 250	17 664						47 309
Nasj. stimul.tiltak,møteplass					100								100
NETT - Stimulerings-/nett.v.bygging					100								100
Internasjonale nettverkstiltak	23 185				5 110	1 250	17 664						47 209
DIV-INT - Annet internasjonalt samarbeid	3 185				1 186	1 250	2 700						8 321
JPI Oceans - Joint Programming Initiatives					3 500								3 500
JPI-ERM - Joint Programming Init. ERM					424		6 900						7 324
KONT - Kontingenter	2 000						6 864						8 864
NOR-SAM - Nordisk samarbeid	8 000												8 000
POLRES - Polarforskning POLRES	10 000						1 200						11 200
Diverse FoU-rel. aktiviteter	2 500				991	250	1 188		2 000				6 929
Inform./formdl./publisering	1 100				700		688		250				2 738
FORM - Formidling	500												500
INFO - Informasjonsvirksomhet					700								700
KOMMUNIK - Kommunikasjon	600												600
PUBL - Publisering/prosjektinform							688		250				938
Planlegging/utredn./evaluering	1 400				291	250	500		1 750				4 191
EVA - Evaluering	960												960
PLAN - Planlegging	440					250	500						1 190
UTRED - Utredning					291				1 750				2 041
Disposisjonsfond	875			9 000	424	2 902							13 201
Disposisjonsfond	875			9 000	424	2 902							13 201
DISP-FKD - Disposisjonskonto FKD-midler					424								424
DISP-LMD - Disposisjonskonto LMD-midler						2 902							2 902
DISP-OED - Disposisjonskonto OED-midler				9 000									9 000
DISPFON - Disposisjonsfond	875												875
Felleskostnader					425								425
Sekretariater					425								425
HAV21 - HAV21-sekretariatet					425								425
Forvaltning						29 399						50 927	80 326
Særskilte forvaltningsoppdrag						29 399						50 927	80 326
MAT-SLF - Matprogr.:Prosj.fullfin.av SLF						29 399						50 927	80 326
Total sum	82 940	190 000	47 650	718 800	196 880	270 666	184 652	1 000	3 500	41 800	20 022	76 049	1 833 959

6.3 Divisjon for samfunn og helse

Divisjon for samfunn og helse skal fremme forskning og innovasjon for å møte samfunnsutfordringene innenfor helse, velferd, utdanning og samfunnsorganisering – nasjonalt og globalt. Viktige oppgaver er å identifisere og utrede nasjonale forskningsbehov, bygge opp kunnskap og forskningskapasitet for samfunnsutvikling, og å bidra til bedre innovasjonsevne innenfor disse områdene. I tillegg har divisjonen ansvar for koordinering av det bilaterale, internasjonale samarbeidet og Forskningsrådets bidrag til å bygge opp forskningskapasitet i utviklingsland.

6.3.1 Inntekter og føringer

Divisjon for samfunn og helse har et budsjett for 2013 på om lag 930,7 mill. kroner. Årets budsjett 2012 var på om lag 811 mill. kroner. Av økningen på 119,8 mill. kroner kommer 6 mill. kroner fra overføring av aktiviteter innenfor kjønn- og likestilling fra Divisjon for vitenskap til Divisjon for samfunn og helse.

Tabell 6.8: Inntekter fordelt på finansieringskilder spesifisert på kapittel og post 1000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Kunnskapsdepartementet	108 235	120 335	127 698
KD Kap.231.21	12 000	12 000	12 248
KD Kap.258.21	1 900	11 900	9 000
KD Kap.231.51	7 750	7 750	8 000
KD Kap.281.50	15 500	15 500	15 500
KD Kap.285.52	38 585	38 585	44 625
KD Kap.226.21	32 000	32 000	35 825
KD Kap.200.21		2 100	2 000
KD Kap.258.01	500	500	500
Kunnskapsdep. sektorovergrip.			
KD Kap.285.53	35 600	35 600	53 600
Nærings- og handelsdept.			
NHD Kap.920.50	8 400	8 400	8 400
Fiskeri- og kystdepartementet			
FKD Kap.1023.50	500	500	500
Miljøverndepartementet	9 450	9 700	9 700
MD Miljøverndepartementet		250	250
MD Kap.1410.51	8 950	8 950	8 950
MD Kap.1410.50	500	500	500
Landbruks- og matdepartementet			
LMD Kap.1137.50	2 000	2 000	2 000
Helse- og omsorgsdepartementet	268 441	280 441	286 518
HOD Kap. 780.50	263 441	268 441	281 518
HOD Kap. 781.79	5 000	5 000	5 000
HOD Kap. 761.79		7 000	

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Utenriksdepartementet	218 800	241 445	252 450
UD Kap.165.70	109 500	121 500	114 600
UD Kap.118.70	34 700	29 700	18 250
UD Kap.150.78	4 000	0	3 000
UD Kap.164.71	6 000	0	12 000
UD Kap.169.70	56 100	55 000	58 100
UD Kap.168.70	8 500	6 000	8 500
UD Kap.165.71		29 245	38 000
Samferdselsdepartementet			
SD Kap. 1301.50			2 000
Arbeidsdepartementet	103 910	109 825	113 238
AD - Kap. 604.21	7 300	7 300	7 540
AD - Kap. 601.50	96 610	102 028	105 201
AD - Kap. 601.21		497	497
Kommunal- og regionaldep.			
KRD Kap.500.50	15 000	15 000	15 750
Barne-,likest.- inkl.dept	24 250	27 250	21 500
BLD - Kap. 846.50	2 702	2 702	2 923
BLD - Kap. 854.50	5 155	5 155	9 187
BLD - Kap. 857.50	4 433	4 433	0
BLD - Kap. 847.50	5 774	5 774	0
BLD - Kap. 821.50	6 186	6 186	6 390
BLD - Kap. 821.21		1 000	1 000
BLD - Kap. 854.21		2 000	2 000
Finansdepartementet			
FIN Kap.1600.21	7 000	9 000	9 000
Justis- og beredskapsdepartementet	7 284	7 284	20 284
JD Kap.400.01	2 500	2 500	2 500
JD Kap.400.50	4 784	4 784	17 784
Kulturdepartementet			
KUD - Kulturdepartementet	2 000	760	2 000
Forsvarsdepartementet			
Forsvarsdepartementet			1 000
Diverse inntekter	0	4 598	5 013
Sum total	810 870	872 138	930 651

De største endringene i Budsjett 2013 i forhold til Årets budsjett 2012 er som følger:

- Økningen i bevilgningen fra KD er dels økte rammer til programmet *Norsk utdanningsforskning fram mot 2020* (Utdanning 2020) med ca. 11 mill. kroner og 2 mill. kroner til ekspertgruppen i spesialpedagogikk. Videre er ansvaret for *Informasjonssenter for kjønnsforskning* (KILDEN), *Komite for kjønnsbalanse i forskningen* (KIF) og *Likestilling* er flyttet fra Divisjon for vitenskap til Divisjon for samfunn og helse. Samlet budsjett for de tre aktivitetene som har byttet divisjon er på 6 mill. kroner.
- Økningen i bevilgningen til KDs sektorovergrepene midler er tre nye aktiviteter som blir finansiert fra denne posten fra 2013. Dette er *Kjønnsbalanse i toppstillinger og forskningsledelse* (BALANSE) med 7 mill. kroner, *Praksisrettet FoU for helse- og velferdssektoren* (PRAKSISVEL) med 7 mill. kroner og *Samfunnssikkerhet* (SAMRISK2) med 4 mill. kroner.

- HODs endring i bevilgninger (vekst og omdisponeringen av midler til Aldersforskning) fordeles slik: 5 mill. kroner til PRAKSISVEL, 4 mill. kroner til *Rusmiddelforskning*, 7,7 mill. kroner til *Helse- og omsorgstjenester* og 5 mill. kroner «*EU Joint Programme – Neurodegenerative Disease Research*». Øvrige programmer og satsinger har fått tilnærmet priskompensasjon.
- ADs økning i budsjett samt omdisponering av ledig midler fra IT-FUNK (2 mill. kroner) fordeles slik: 6 mill. kroner til PRAKSISVEL, 4 mill. kroner til *Velferd-, arbeidsliv og migrasjon* (VAM). VAM styrkes for å ivareta forskning knyttet til «Jobbstrategi for personer med nedsatt funksjonsevne». Resten av økningen fra AD er priskompensasjon på øvrige aktiviteter/programmer.
- Etter avtaler og dialog med UD og NORAD er det økning i budsjettet til følgende aktiviteter: NORGLOBALs delprogrammer Effekter og resultatet av bistand og Forskning på humanitær politikk med 16,5 mill. kroner samtidig å redusere bevilgningen til delprogrammene POVPEACE og GLOBMEK med 8 mill. kroner, *INDEMB Research Programme* (INDEMBPROG) øker med 25 mill. kroner og *Indo-Norwegian Research Development* (INDEMB) d.v.s. forvaltning av forskningsprosjektene til den norske ambassaden i India øker med 13 mill. kroner, «*Priority Setting in Global Health - 2020*» med 2,1 mill. kroner. Budsjettet til *Programmet Russland og nordområdene/Arktis* reduseres iht. avtaler med UD med 16,45 mill. kroner.
- FD kommer inn som ny finansiør i Forskningsrådet og SD kommer inn som ny finansiør i divisjonen med henholdsvis 1 mill. kroner og 2 mill. kroner til programmet *Samfunnssikkerhet* (SAMRISK2).
- Diverse inntekter øker med 5 mill. kroner er knyttet til «Ambient Assisted Living» i IT-FUNK, finansiert av EU-kommisjonen.

6.3.2 Mål og prioriteringer

Divisjonen er en samspillarena på tvers av disipliner, fag og sektorer. Divisjonen samarbeider med 15 departementer om forskning som skal bygge opp langsiktig kompetanse i sektorene og danne grunnlag for politikktutforming, forvaltning, utvikling av offentlige tjenester og Norges internasjonale utviklingssamarbeid.

Nasjonale forskningsbehov blir hovedsakelig tatt hånd om gjennom handlingsrettede programmer. Et helt nytt virkemiddel er Kunnskapsenteret for utdanning, som skal være en portal inn til forskningen for utdanningssektoren. Senteret ble opprettet våren 2011 og vil være organisatorisk forankret som en avdeling i divisjonen.

Divisjonen har i Forskningsrådet ansvaret for oppfølging av følgende mål i St. meld. nr. 30 (2008-2009) «Klima for forskning» (Forskningsmeldingen): *Bedre helse og helsetjenester og Velferd og forskningsbasert profesjonsutøvelse*. Videre bidrar divisjonens programmer og aktiviteter til å nå følgende av Forskningsmeldingens mål: *Globale utfordringer, Internasjonalisering av forskningen, Effektiv utnyttelse av resultater og ressurser og Høye kvalitet i forskningen*.

Divisjonene var i 2012 pådriver for å utarbeide Forskningsrådets policy for innovasjon i offentlig sektor, og vil i 2013 arbeide med å implementere policyen.

6.3.3 Fordeling av budsjett

Divisjonen har ansvaret for om lag 47 forskningsprogrammer og andre aktiviteter. Det største programmet er *Velferd, arbeidsliv og migrasjon (VAM)*, fulgt av *Helse og omsorgstjenester (TJENESTER)*, *Norge som global partner (NORGLOBAL)* og *Global helse- og vaksinasjonsforskning (GLOBVAC)*. I alt har 21 program/aktiviteter årsbudsjett på over 20 mill. kroner.

Tabell 6.9: Budsjett 2013 fordelt på virkemidler og hovedaktiviteter. 1 000 kroner.

	2012		2013
	Årets budsjett	Rev.bud	Årets budsjett
Programmer	733 615	782 401	816 929
Brukerstyrte innovasjonsprogr	8 774	13 052	6 013
Handlingsrettede programmer	724 841	769 349	810 916
Frittstående prosjekter	16 680	15 900	23 680
Andre grunnforskningsprosjekt	16 680	16 680	16 680
Andre frittstående prosjekter		-780	7 000
Infrastruktur og inst. tiltak			
Strategisk institusjonsstøtte	1 100	0	3 100
Nettverkstiltak	24 050	24 370	34 200
Nasj. stimul.tiltak,møteplass		0	1 500
Internasjonale nettverkstiltak	24 050	24 369	32 700
Diverse FoU-rel. aktiviteter	28 200	29 697	26 117
Inform./formdl./ publisering	400	897	897
Planlegging/utredn./evaluering	27 800	28 800	25 220
Disposisjonsfond			
Disposisjonsfond	225	6 525	225
Felleskostnader			
Sekretariater		2 000	6 400
Forvaltning			
Særskilte forvaltningsoppdrag	7 000	11 245	20 000
Total sum	810 870	872 138	930 651

6.3.4 Avdelinger

6.3.4.1 Avdeling for helse

Avdeling for helse er divisjonens største avdeling og har et strategisk ansvar for å utvikle kunnskapsgrunnlaget for politikkutforming og langsiktig kompetanseoppbygging i helsesektoren. Tyngdepunktet ligger innenfor anvendt forskning, men også grunnforskning og forskningsbasert innovasjon er en del av prosjektporteføljen. Forskningsprogrammene i avdelingen dekker somatisk og psykisk helse, og helse- og omsorgstjenester i bred betydning. Ansvar for global helse- og vaksinasjonsforskning ligger også her. Forskningen er flerfaglig med hovedvekt på medisin, odontologi, helsefag, psykologi og annen samfunnsvitenskap. Forskningen er nært knyttet til biomedisinsk forskning og til velferdsforskning, som har hovedtyngde i andre avdelinger. Avdelingen samarbeider særlig med medisinske og helsefaglige fakultet og institutt, de regionale helseforetakene og helsemyndighetene.

6.3.4.2 *Avdeling for velferd og utdanning*

Målet for avdelingen er å medvirke til bedre kunnskapsgrunnlag for politikkutforming, med faglig basis i samfunnsvitenskapene. Avdelingen har ansvar for å følge opp "Velferd og forskningsbasert profesjonsutøvelse" i forskningsmeldingen *Klima for forskning*, og støtter forskning som kan medvirke til utvidet kunnskap om struktur, dynamikk og endring i samfunnet. Avdelingen skal forvalte og utvikle viktige forskningsfelt som velferd, arbeidsliv og utdanning, forskning omkring innvandring, demokrati, by- og regionutvikling, og samfunnssikkerhet. Det viktigste virkemiddelet er handlingsrettede programmer rettet mot offentlig sektor og som i all hovedsak er finansiert av sektordepartementene.

6.3.4.3 *Avdeling for utvikling og samarbeid*

Avdelingen har ansvar for forskningen om global fattigdom, utbredelse av menneskerettigheter og bærekraftig utvikling, samt forskning for å styrke kunnskapsgrunnlaget i Norge om andre land og regioner. Avdelingen har videre ansvaret for å fremme og sette spørsmål knyttet til Norges internasjonale relasjoner og globalisering på dagsordenen i Forskningsrådet. Avdelingen koordinerer og fremmer Forskningsrådets bilaterale samarbeid med særlig vekt på de prioriterte landene utenfor Europa. Avdelingen har også ansvaret for forskningsdelen av EØS-samarbeidet. Avdelingen koordinerer Forskningsrådets innsats for å bygge opp forskningskapasitet i utviklingsland.

6.3.4.4 *Kunnskapssenteret for utdanning*

Kunnskapssenter for utdanning er opprettet på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet. Senteret skal presentere og summere opp resultater fra norsk og internasjonal utdanningsforskning og formidle disse kunnskapsoversiktene i en lett tilgjengelig kunnskapsbase. En viktig del av oppgaven er å identifisere kunnskapshull og gi innspill både til myndigheter, forskningsmiljø og til Forskningsrådet. Kunnskapssenteret skal ha et brukerråd med representanter for sentrale instanser på feltet og skal samarbeide med andre sentrale aktører som Utdanningsdirektoratet, universitet og høyskoler, forskningsinstitutt, nasjonale sentre for grunnopplæringen og vitensentrene.

Tabell 6.10: Totalt budsjett 2013. Fordeling på divisjonens programmer/ aktiviteter. 1 000 kroner.

	KD	KD-SO	NHD	FKD	LMD	MD	HOD	UD	SD	AD	KRD	BLD	FIN	JD	KUD	FD	DIV	Totalt
Programmer	84 203	46 600	2 500			9 200	263 868	236 350	2 000	97 661	15 750	21 500	9 000	20 284	2 000	1 000	5 013	816 929
Brakerstyrte innovasjonsprogr			1 000							0		0						6 013
IT-FUNK - IT for funksjonshemmede			1 000							0		0						6 013
Handlingsrettede programmer	84 203	46 600	1 500			9 200	263 868	236 350	2 000	97 661	15 750	21 500	9 000	20 284	2 000	1 000	5 013	810 916
BARN - Barn som pårørende							5 000											5 000
BIOBANK - Humane biobanker og helsedata		20 000																20 000
DEMOSREG - Demokrati, styring og regional						5 200				10 750								15 950
FOLKEHELSE - Folkehelse	1 000						24 200											25 200
GLOBVAC - Global helse- og vaksinforskning							9 800	62 000										71 800
INDEMBPROG - INDEMB Research Programme								25 000										25 000
INDNOR - India-programmet								20 000										20 000
KINA - Kina-programmet								20 000										20 000
KLINISK - Klinisk forskning							26 790											26 790
KREFT - Offentlig kreftprogram							21 044											21 044
KVINNEHELSE - Kvinners helse							7 997											7 997
LATIN-AM - Latin-Amerika-programmet								20 000										20 000
MILPAACHEL - Miljøpåvirkning og helse	1 500					4 000	17 200											22 700
NORGLOBAL - Norge - Global partner	1 130							68 100										69 230
NORRUSS - Nordområdene og Russland								18 250										18 250
PENGESPILL - Kunnskapsprogrammet															2 000			2 000
PRAKSISVEL - Praktisrett FOU helse-velferds	0	7 000					5 000			6 000		3 000						21 000
PRAKUT - Praktisrettet utdanningsforskning	28 748																	28 748
PSYKISK - Psykisk helse	1 000						35 720											36 720
RUSMIDDEL - Rusmiddelforskning							30 450					0						30 450
SA-NO_COOP - S.Africa-Norway Cooper.Clim.E								3 000										3 000
SAMRISK-2 - Samfunnsikkerhet og risiko	500	4 000							2 000					13 000		1 000		20 500
SKATT - Skatteøkonomi													9 000					9 000
SYKEFRAVÆR - Forskn. om årsaker til sykefrav		10 000								27 610								37 610
TJENESTER - Helse- og omsorgstjenester	1 000						80 667											81 667
U2020 - Norsk utd.forskning.2009-2018	45 325	5 600																50 925
VAM - Velferd, arbeid og migrasjon	4 000		1 500							64 051	5 000	18 500		7 284				100 335
Frittstående prosjekter	16 680	7 000					0	0										23 680
Andre grunnforskningsprosjekt	16 680						0											16 680
NEVRONOR - Nasj.satsing på nevrovitensk.f	15 180						0											15 180
UNIKARD - Nasj.satsing hjerte- karforskning	1 500																	1 500
Andre frittstående prosjekter	7 000																	7 000
BALANSE - Kjønnbalanse i toppstillinger og forskningsledelse	7 000																	7 000
Infrastruktur og inst. tiltak								3 100										3 100
Strategisk institusjonsstøtte								3 100										3 100
HealthPrio - Priority Setting in Global Health								3 100										3 100
Nettverkstiltak	12 650		5 900	500	2 000	500	12 650											34 200
Nasj. stimul.tiltak.møteclass	1 500																	1 500
KIF - Komité for kjønnsbal. i forskn	1 500																	1 500
Internasjonale nettverkstiltak	11 150		5 900	500	2 000	500	12 650											32 700
INT-BILAT - BILAT-ordningen	11 150		5 900	500	2 000	500												20 050
JPND - EU Joint Programme - Neurodege							9 150											9 150
TRANSCAN - ERA-NET Translational Cancer R							3 500											3 500
Diverse FoU-rel. aktiviteter	540						10 000			15 577								26 117
Inform/formidl./publisering	400									497								897
KOMMUNIK - Kommunikasjon	400																	400
PUBL - Publisering/prosjektinform										497								497
Planlegging/utredn./evaluering	140						10 000			15 080								25 220
EVA-NAV - Evaluering av NAV-reformen										7 540								7 540
EVA-PEN - Evaluering av pensjonsreformen										7 540								7 540
EVASAM - Evaluering av samhandl.reform							10 000											10 000
LIKEST - Likestilling og kjønn i forsk	140																	140
Disposisjonsfond	225																	225
Disposisjonsfond	225																	225
DISPFON - Disposisjonsfond	225																	225
Felleskostnader	6 400																	6 400
Sekretariater	6 400																	6 400
EKSSPESPED - Ekspertgr.spes-ped	2 000																	2 000
KILDEN - Oppstart, lønn, randsone etc	4 400																	4 400
Forvaltning	7 000							13 000										20 000
Særskilte forvaltningsoppdrag	7 000							13 000										20 000
INDEMB - Indo-Norwegian research and de								13 000										13 000
K-SENTER - Kunnskapssenter for utdanning	7 000																	7 000
Total sum	127 698	53 600	8 400	500	2 000	9 700	286 518	252 450	2 000	113 238	15 750	21 500	9 000	20 284	2 000	1 000	5 013	930 651

6.4 Divisjon for vitenskap

Divisjon for vitenskap har et strategisk ansvar for universitets-, høgskole- og instituttsektoren. Divisjonen forvalter sentrale virkemidler som stimulerer til langsiktig, grunnleggende forskning av høy kvalitet og har ansvaret for den nasjonale satsingen på forskningsinfrastruktur.

6.4.1 Inntekter og føringer

Samlet FoU-budsjett for 2013 for Divisjon for vitenskap over departementenes budsjetter er på om lag 2 837,7 mill. kroner, en nominell økning på om lag 42 mill. kroner (1,5 prosent) i forhold til Årets budsjett 2012. I tillegg budsjetteres det med om lag 20,3 mill. kroner i diverse inntekter. Tabellen nedenfor viser divisjonens inntekter i 2013 sammenlignet med revidert budsjett og budsjett 2012.

Tabell 6.11: Inntekter 2013. Fordeling på finansieringskilde, spesifisert på kapittel og post.
1 000 kroner.

	2012 Årets budsjett	2012 Rev.bud	2013 Årets budsjett
Kunnskapsdepartementet	1 282 326	1 282 626	1 320 991
KD Kap.287.21	0	300	0
KD Kap.281.50	45 758	45 758	45 758
KD Kap.285.52	1 031 770	1 031 770	1 054 877
KD Kap.287.57	179 093	179 093	185 003
KD Kap.226.71	25 705	25 705	35 353
Kunnskapsdep. sektorovergrip.	601 000	601 000	598 343
KD Kap.285.53	321 000	321 000	309 103
KD Kap.285.54	280 000	280 000	289 240
Nærings- og handelsdept.			
NHD Kap.920.50	367 500	367 500	368 650
Fiskeri- og kystdepartementet	119 650	119 650	122 600
FKD Kap.1023.50	400	400	0
FKD Kap.1023.52	119 250	119 250	122 600
Miljøverndepartementet	156 759	156 759	161 998
MD Kap1410.51	1 500	1 500	1 500
MD Kap.1410.50	155 259	155 259	160 498
Olje- og energidepartementet			
OED Kap.1830.50	9 500	9 500	5 500
Landbruks- og matdepartementet	183 661	183 661	189 360
LMD Kap.1137.50	2 186	2 186	1 886
LMD Kap. 1137.51	181 475	181 475	187 474
Helse- og omsorgsdepartementet			
HOD Kap. 780.50	19 700	19 700	20 000
Utenriksdepartementet	22 650	21 150	20 900
UD - Utenriksdept.	3 850	3 850	0
UD Kap.100.21	2 000	2 000	3 000
UD Kap.165.70	13 800	13 800	14 900
UD Kap.118.70	3 000	1 500	3 000

Tabellen fortsetter på neste side.

	2012 Årets budsjett	2012 Rev.bud	2013 Årets budsjett
Samferdselsdepartementet			
SD Kap. 1301.50	15 600	15 600	15 600
Kommunal- og regionaldep.			
KRD Kap.500.21	2 800	2 800	2 800
Barne-,likest.- inkl.dept			
BLD - Kap. 846.50	4 000	4 000	0
Justis- og beredskapsdepartementet			
JD Kap.400.01	1 000	1 000	1 000
Kulturdepartementet			
KUD - Kap.320.52	4 910	4 910	5 072
Fornyings-,adm.og kirkedept.			
FAD Kap.1500.22	4 629	4 924	4 924
Sum departementene	2 795 685	2 794 780	2 837 738
Diverse inntekter	21 252	27 366	20 261
Overført budsjett	0	-287	0
Sum total	2 816 937	2 821 859	2 857 999

Kunnskapsdepartementets bevilgning til Divisjon for vitenskap er på 1919,3 mill. kroner for 2013. Dette er en økning på om lag 36 mill. kroner i forhold til Årets budsjett 2012. I tillegg budsjetteres det med diverse inntekter på om lag 20,3 mill. kroner. De største endringene er:

- + 2 mill. kroner av veksten over KDs budsjett på 25 mill. kroner til Klimaforskning. Midlene er fordelt til klimamodellering i program for eVitenskap
- + 18 mill. kroner av veksten over KDs budsjett går til fri prosjektstøtte, som priskompensasjon
- + 12,5 mill. kroner til oppstart av *Kavli Institute for Systems Neuroscience* (KISN) fra KD
- + 9,6 mill. kroner i økning til Vitensentrene fra KD
- + 9,24 mill. kroner fra KD i prisjustering av Forskningsinfrastruktur av nasjonal, strategisk interesse
- + 5,9 mill. kroner i prisjustering til forskningsinstituttene over KDs budsjett
- + 2 mill. kroner i vekst fra KD til toppfinansiering av Marie Curie stipendiater
- + 4,550 mill. kroner til Romforskningsprogrammet, som er frihetsgraden etter avslutning av stipendperiodene for nordområdestipendiatene.
- + 2 mill. kroner i prisjustering til SARS senteret, som kommer i tillegg til en prisjustering på 0,5 mill. kroner innenfor nullvekst.

Forskningsrådet har utpekt tretten forskningsmiljøer som får status som Senter for fremragende forskning (SFF) fra 2013. De nye sentrene vil få over 200 millioner kroner hvert år i maksimalt to femårsperioder.

Bevilgningen fra *Nærings- og handelsdepartementet* (NHD) over Vitenskapsdivisjonens budsjett er økt med 1,15 mill. kroner til 368,65 mill. kroner i 2013. Økningen er knyttet til IFEs drift av KLDRA Himdalen.

Bevilgningen fra *Miljøverndepartementet* (MD) er økt med om lag 5,2 mill. kroner til om lag 162 mill. kroner i 2013. Økningen er knyttet til basisbevilgninger til miljøinstituttene.

Bevilgningen fra *Landbruks- og matdepartementet* er økt med 5,7 mill. kroner til 189,4 mill. kroner i 2013. Økningen er knyttet til basisbevilgninger til primærnæringsinstituttene.

Bevilgningen fra *Fiskeri- og kystdepartementet* er økt med om lag 2,95 mill. kroner til 122,6 mill. kroner. Her er økningen knyttet til basisbevilgning til primærnæringsinstituttene og til strategiske satsinger til Havforskningsinstituttet og NIFES. Det skal startes opp en ny instituttstrategisk satsing rettet mot NIFES og Havforskningsinstituttet med midler fra FKD i 2013.

Bevilgningen fra *Utenriksdepartementet (UD)* er redusert med 1,75 mill. kroner til 20,9 mill. kroner i 2013. Dette skyldes bl.a. utfasing av SIP med 3,85 mill. kroner mens hhv. basisbevilgning til samfunnsvitenskapelige institutter og bevilgning til Europa i endring er økt med 1 mill. kroner hver.

Bevilgningen fra *Olje- og energidepartementet* er redusert med 4 mill. kroner til 5,5 mill. kroner i 2013 etter avslutningen av programmet Katalyse og organisk syntetisk kjemi II (KOSK II).

Bevilgningen fra *Barne- og familiedepartementet (BLD)* på 4 mill. kroner bortfaller etter avslutningen av Kjønnsforskningsprogrammet.

Øvrige departementer (HOD, SD, KRD, JD, FAD og KUD)

Fra disse departementene mottar divisjon for Vitenskap bevilgninger på til sammen 49,4 mill. kroner til bestemte programmer og aktiviteter. For disse departementene er det kun mindre endringer eller samme bevilgning som i 2012. Samfunnsutviklingens kulturelle utfordringer (SAMKUL) har overtatt frihetsgraden etter Kulturell verdsetting (KULVER) over KUDs budsjett.

Diverse inntekter er redusert med om lag 1 mill. kroner til om lag 20,3 mill. kroner i 2013 og skyldes bl.a. at Profileringsprogrammet for realfagene er avsluttet, og oppfølgeren er flyttet til Kommunikasjonsavdelingen. Økning på 6 mill. kroner fra Årets budsjett til Revidert budsjett 2012 gjelder midler fra Adm.dirs disposisjonsfond til å finansiere bokverk om de norske forskningsrådenes historie fra 1946 til 2016, som skal stå ferdig til Forskningsrådets 25 års-jubileum i 2017.

6.4.2 Mål og prioriteringer

Divisjon for vitenskap skal bidra til å utvikle et velfungerende forskningssystem og medvirke til god arbeidsdeling og samarbeid på det forskningsutførende nivået. Spesielt har divisjonen et strategisk ansvar for universitets-, høyskole- og instituttsektoren.

Divisjonen skal fremme kvalitet i den grunnleggende forskningen innenfor alle fag og disipliner. Åpen konkurransearena for fremragende forskning skal medvirke til å sikre den nasjonale kunnskapsberedskapen i møtet med utfordringene i fremtiden for næringsliv og samfunn. Kvalitet i norsk forskning blir også fremmet gjennom fagevalueringer og oppfølging av disse. I tillegg skal divisjonen tilrettelegge for flerfaglig og tverrfaglig forskning og stimulere til internasjonalt forskningssamarbeid.

Divisjonen skal bidra til å legge grunnlag for forskning av høy kvalitet i UoH-sektoren gjennom utvikling og drift av institusjonelle virkemidler som SFF og forskningspolitisk rådgivning overfor departementer og sektoren. Videre skal divisjonen bidra til utvikling av instituttsektoren som leverandør av forskningsbasert kunnskap av høy kvalitet og relevans for næringsliv, forvaltning og samfunn. Dette inkluderer forskningspolitisk rådgivning om og til sektoren, blant annet når det gjelder økonomiske rammevilkår nasjonalt og i EU. Divisjonen har også strategisk og

administrativt ansvar for den statlige basisfinansieringen av forskingsinstituttene og de regionale vitensentrene.

Divisjonen skal videreutvikle og koordinere Forskningsrådets rolle innenfor nasjonalt og internasjonalt samarbeid om forskningsinfrastruktur og oppdatere og utvikle Norsk veikart for forskningsinfrastruktur. I tillegg skal divisjonen utarbeide kunnskapsgrunnlag innenfor sine ansvarsområder og virkemiddelportefølje.

6.4.3 Fordeling av budsjett

Divisjonsstyret for vitenskap fastsetter de økonomiske rammene for fagkomitéer, programmer og andre satsinger i tråd med føringene fra departementene og ved en vurdering av samlet budsjettprofil i henhold til strategiplaner og Forskningsrådets eget budsjettforslag for 2013, bestående av vekstforslag og forslag til fordeling innenfor nominell nullvekst. I budsjettfordelingen har divisjonen også basert seg på Forskningsrådet forslag til reell (prisjustert) nullvekstramme sendt til KD.

Tabell 6.12: Totalt budsjett 2013. Fordeling etter virkemidler/hovedaktiviteter. 1 000 kroner.

	2012 Årets budsjett	2012 Rev.bud	2013 Årets budsjett
Programmer			
Grunnforskningsprogrammer	173 214	172 509	171 451
Frittstående prosjekter	698 275	697 241	717 400
Fri prosjektstøtte	621 820	621 820	638 595
Andre grunnforskningsprosjekt	41 200	41 200	40 000
Internasjonal prosjektstøtte	22 505	21 471	26 055
Andre frittstående prosjekter	12 750	12 750	12 750
Infrastruktur og inst. tiltak	1 787 316	1 787 316	1 828 954
Basisbevilgninger	938 766	938 766	956 514
Strategisk institusjonsstøtte	161 203	161 203	176 803
SFF/SFI/FME	254 100	254 100	251 000
Vitensk., utstyr, datab., saml	335 800	335 800	345 540
Andre infrastrukturtiltak	97 447	97 447	99 097
Nettverkstiltak	107 942	108 994	93 596
Nasj. stimul.tiltak,møteplass	43 150	43 150	41 650
Internasjonale nettverkstiltak	64 792	65 844	51 946
Diverse FoU-rel. aktiviteter	41 090	48 907	46 598
Inform./formdl./ publisering	36 110	37 627	41 758
Planlegging/utredn./evaluering	4 980	11 280	4 840
Disposisjonsfond	-7 000	-9 208	0
Felleskostnader			
Sekretariater	16 100	16 100	0
Total sum	2 816 937	2 821 859	2 857 999

Tabellen ovenfor viser fordeling av budsjett på virkemidler og hovedaktiviteter. Som det framgår i tabellen er budsjettøkningen på om lag 41 mill. kroner særlig fordelt på fri prosjektstøtte, internasjonal prosjektstøtte, basisbevilgninger til instituttene, forskningsinfrastruktur og informasjon/formidling/publisering (Vitensentrene). Når det gjelder internasjonal prosjektstøtte, er økningen hovedsakelig knyttet til Marie Curie Toppfinansiering med 2 mill. kroner i vekst over

KDS budsjett og 2,05 mill. kroner i omdisponering innenfor nullvekst 2013. Reduksjon til internasjonale nettverkstiltak skyldes at noen kontingenter er flyttet fra denne hovedaktiviteten til Synkrotronforskning (SYNKNØYT) og Romforskningsprogrammet under grunnforskningsprogrammer. I tillegg har Romforskningsprogrammet fått en frihetsgrad på 4,55 mill. kroner etter avslutning av stipendperiodene for nordområdestipendiatene. Samfunnsutviklingens kulturelle forutsetninger (SAMKUL) er styrket med 25 mill. kroner, som er omdisponering av ledige midler etter programmene Kulturell verdsetting og Kjønnsforskningsprogrammet. Totalt budsjett til programmene er likevel redusert i 2013 som følge av at Katalyse og organisk syntetisk kjemi (KOSK II) avsluttes. For øvrig flyttes enkelte aktiviteter ut av Vitenskapsdivisjonen f.o.m. 2013. Det gjelder Forskningsetisk arbeid, KILDEN, Komité for kjønnsbalanse i forskningen, Likestilling og kjønn i forskningen, Profileringsprogrammet for realfagene (PROREAL) og Samarbeidsprogram Norge – Frankrike (IS-Aur). Denne flyttingen innebærer en reduksjon på om lag 22,1 mill. kroner i forhold til Årets budsjett 2012.

Divisjonen er organisert med en stab og fire avdelinger i 2013: Avdeling for instituttpolitikk og analyse, avdeling for medisin, naturvit. og teknologi, Avdeling for humaniora og samfunnsvitenskap, og Avdeling for forskningsinfrastruktur.

6.4.3.1 Avdeling for instituttpolitikk og analyse

Avdelingen forvalter Forskingsrådets strategiske ansvar for utvikling av instituttsektoren, som leverandør av forskningsbasert kunnskap av høy kvalitet og relevans til nytte for næringsliv, forvaltning og samfunn. Det omfatter forskningspolitisk rådgiving om og til sektoren, blant annet når det gjeld økonomiske rammevilkår nasjonalt og i EU. Det strategiske og administrative ansvaret for den statlige basisfinansieringen av forskningsinstituttene og de regionale vitensentrene er forankret her.

Forskingsrådet er også en strategisk aktør i utviklingen av høyskolesektoren. Avdelingen utarbeider forskningspolitiske råd overfor sektoren og departementene blant annet når det gjelder strategi og rammevilkår for FoU-innsats, [samarbeid, arbeidsdeling og faglig konsentrasjon \(SAK\)](#), rekruttering og forskerutdanning.

Avdelingen utvikler kunnskapsgrunnlag for hele Vitenskapsdivisjonens ansvarsområde. Det vil si porteføljeanalyser og statistikk, utredninger i tillegg til evaluering og analyse av forskningspolitiske spørsmål. Andre oppgaver er Vitenskapsdivisjonens arbeid med budsjettforslag, budsjettfordeling, halvårs- og årsrapportering og økonomistyring.

6.4.3.2 Avdeling for forskningsinfrastruktur

Forskingsrådet skal finansiere nasjonal infrastruktur for forskning. I dette ligger avansert vitenskapelig utstyr, storskala forskningsfasiliteter, elektronisk infrastruktur og vitenskapelige databaser og samlinger. [Nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur](#) er det viktigste økonomiske virkemiddelet.

Avdelingen oppdaterer og utvikler [Norsk vegkart for forskningsinfrastruktur](#): I tillegg videreutvikler og koordinerer avdelingen Forskingsrådets rolle innenfor nasjonalt og internasjonalt samarbeid om forskningsinfrastruktur. Viktige virkemiddel her er særskilte grunnforskningsprogrammer som gjør det mulig å sikre en god utnytting av norske medlemskap innenfor storskala internasjonal infrastruktur.

Avdelingen har ansvar for Senter for fremragende forskning (SFF). SFF har som mål å heve kvaliteten på norsk forskning og skal stimulere til langsiktig, grunnleggende forskning på høyt internasjonalt nivå.

6.4.3.3 Avdeling for humaniora og samfunnsvitenskap og Avdeling for medisin, naturvitenskap og teknologi

Avdelingene skal fremme kvalitet på hver sine fagområder. Åpen konkurransearena for fremragende forskning forskning (Fri prosjektstøtte/FRIPRO og Yngre fremragende forskere/YFF) skal medvirke til å sikre den nasjonale kunnskapsberedskapen i møtet med utfordringene i fremtiden for næringsliv og samfunn.

Gjennom den åpne konkurransearenaen gis finansiering til de beste forskingsprosjektene og -miljøene innenfor hele spekteret i fagområdene. Kvalitet i norsk forskning blir også fremmet gjennom fagevalueringer og oppfølging av disse. Formålet med fagevalueringene er å ta en kritisk gjennomgang av vitenskapelig kvalitet, forskingsstrategi og forskingsledelse i norske fagmiljø, for å kunne gi råd til institusjonene, departementene og Forskningsrådet.

Avdelingene har videre ansvar for å legge til rette for flerfaglig og tverrfaglig forskning og stimulere til internasjonalt forskningssamarbeid.

Tabell 6.13: Totalt budsjett 2013. Fordeling på divisjonens programmer/ aktiviteter. 1 000 kroner.

	Årets budsjett 2013														Total sum	
	KD.	KD-SO	NHD	OED	LMD	FKD	MD	FAD	HOD	JD	KRD	KUD	SD	UD		DIV
Programmer	108 360	15 000	7 400	0												
Grunnforskningsprogrammer	108 360	15 000	7 400	0												
CERN - Kjeme- og partikkelforskning	22 500					1 500	4 924	20 000	1 000			5 072		6 000	2 195	171 451
EUROPA - Europa i endring	6 000								1 000					3 000		10 000
EVITA - eVitenskap	18 000		7 400													25 400
P-SAMISK - Program for samisk forskning	6 700							3 700								10 400
ROMFORSK - Program for romforskning	26 910					1 500								3 000	200	31 610
SAMKUL - Samfunnsutviklingens kulturell	20 000	15 000						1 224				5 072				41 296
STAMCELLER - Stamcelleforskning										20 000						20 000
SYNKNØYT - Progr.f.synkrotron- og nøytron	8 250														1 995	10 245
Frittstående prosjekter	679 317	33 103		1 000										0	3 980	717 400
Fri prosjektstøtte	604 492	33 103		1 000												638 595
FRIHUM - Fri prosj.st. humanistiske fag	92 810															95 990
FRIMEDBIO - Fri prosj.st. med.,helse,biol	253 440	14 920														268 360
FRINATEK - Fri prosj.st. mat.,naturv.,tek	166 595	8 020		1 000												175 615
FRISAM - Fri prosj.st.samfunnsvitenskap	91 647	6 983														98 630
Andre grunnforskningsprosjekt	40 000	0													0	40 000
GRUNNLOV - Grunnlovsjubileet 2014	10 000															10 000
YFF - Yngre, fremragende forskere	30 000															30 000
Intemasjonal prosjektstøtte	22 075													0	3 980	26 055
IS-ADM - Administrasjon IS	664															664
IS-BILAT - Mobilitet Norge-USA /Canada	6 000															6 000
IS-DAAD - Forskerutveksl. Norge-Tyskland	500															500
IS-JSPS - JSPSmobilitet fra Japan	800															800
IS-MOBIL - Mobilitetsprogr.f.utl.Ph.D-stu	6 011													0		6 011
IS-NAD - Samarbeid med NORAD-land	1 300													0		1 300
IS-NORDIC - Nordic Pilot Programme for NSF	750															750
IS-RUOK - EONR-økonomi															1 300	1 300
IS-RURE - EONR-rettsvitenskap															1 300	1 300
IS-RUST - EONR-statsvitenskap															1 200	1 200
IS-RWE - Musikkamarbeid Norge-Tyskland															180	180
IS-TOPP - Toppfinans. av M.Curie-stipend	6 050															6 050
Andre frittstående prosjekter	12 750															12 750
FLINSTUD - Forskerlinjen/Studentstipend	12 750															12 750
Infrastruktur og inst. tiltak	410 606	550 240	360 850	1 500	189 360	122 600	160 498				2 800	15 600	14 900			1 828 954
Basisbevilgninger	211 003		259 700		179 413	122 600	160 498				2 800	5 600	14 900			956 514
RBGRUNMILJ - Res.bas.grunnbev.miljøinst							116 939					0				116 939
RBGRUNPRIM - Res.bas.grunnbev.prim.nær.inst					172 188	96 330										268 518
RBGRUNSAMF - Res.bas.grunnbev.samf.v.inst	185 003												14 900			199 903
RBGRUNTEKN - Res.bas.grunnbev.tekn-ind.inst			259 700													259 700
REGMODELL - Regionaløk.modeller & bostedsv											2 800					2 800
SIP-FKD - SIP finansiert av FKD						1 500										1 500
SIP-LMD - SIP finansiert av LMD					2 225											2 225
SIPHINIFES - SIP v HI og NIFES fin av FKD						24 770								0		24 770
SIS-MILJO - Strategiske instituttsatsninge							43 559					5 600				49 159
STIM-EU - Strat.Instituttsats.EU-prosj	26 000															26 000
STRAT-MAT - Strategisk satsing på mat					5 000											5 000
Strategisk institusjonsstøtte	143 303	10 000	12 000	1 500								10 000				176 803
GENINST - Gen. andre institusjoner	100			1 000	1 500											2 600
ISPBIOEMED - ISP - biologi og biomedisin	5 630															5 630
ISPHUM - ISP - Humaniora	8 000															8 000
ISPNATTEK - ISP - naturvit. og teknologi	13 485															13 485
ISPSAM - ISP - Samfunnsvitenskap	9 000															9 000
KISN - Kavi Institute for Systems Neuroscience	12 500															12 500
NSDBASIS - Norsk samf.vit.datatjen.basis	10 330															10 330
SARS - SARS Intenational Center	9 500	10 000														19 500
SHP - Strategiske høgskoleprogram	40 000															40 000
SIMULA - SIMULA-senteret ()	29 000		11 000									10 000				50 000
UNI-MUSEER - Strat.satsing univ.museer	5 758															5 758
SFF/SFV/FME		251 000														251 000
SFF - Sentre for fremragende forskn		251 000														251 000
Vitensk, utstyr, datab., saml	56 300	289 240														345 540
EINFRA - elninfrastruktur	17 300															17 300
ESSURVEY - European Social Survey	4 000															4 000
FORINFRA - Nasj.sats. forskn.infrastrukt	35 000	289 240														324 240
Andre infrastrukturiltak			89 150		9 947											99 097
HIMDALEN - KLDRA Himdalen - Avfallslager			6 500													6 500
IFEHANUK - Halden-prosjektet og andre nuk			82 650													82 650
INFRA - Infrastrukturiltak					9 947											9 947

	KD.	KD-SO	NHD	OED	LMD	FKD	MD	FAD	HOD	JD	KRD	KUD	SD	UD	DIV	Total sum
Nettverkstiltak	76 110		400	3 000											14 086	93 596
Nasj. stimul.tiltak,møteplass	41 650															41 650
F-UTD - Forskerutdanning	600															600
FORSKSKOLE - Forskerskoler	40 000															40 000
GENSTIM - Gen. stim.tiltak/nettv.bygging	1 050															1 050
Internasjonale nettverkstiltak	34 460		400	3 000											14 086	51 946
COSTINF - COST Infrastruktur			400													400
DIV-INT - Annet internasjonalt samarbeid	15 560			3 000											0	18 560
EMBLNODE - Nord EMBLSenter i molekylærmed	8 100															8 100
ESF - ESF - European Science Foundat	1 500															1 500
EUIPROF - EUI - professorat	2 300															2 300
EURAXESS - Euraxess - mobilitetsportalen	1 000														0	1 000
NOR-SAM - Nordisk samarbeid	6 000															6 000
NOS-HS - Sekr. nord. sam.nemd. HumSam	0														14 086	14 086
Diverse FoU-rel. aktiviteter	46 598	0													0	46 598
Inform./formdl./ publisering	41 758														0	41 758
FORM - Formidling	545															545
PUBL - Publisering/prosjektinform	5 860															5 860
VITEN - Vitensentre	35 353															35 353
Planlegging/utredn./evaluering	4 840	0														4 840
GENPLAN - Gen. planlegging/utredn./eval	4 840	0														4 840
Total sum	1 320 991	598 343	368 650	5 500	189 360	122 600	161 998	4 924	20 000	1 000	2 800	5 072	15 600	20 900	20 261	2 857 999

6.5 Divisjon for administrasjon

Administrasjonsdivisjonens ansvar er knyttet til personale, drift, dokumentasjon og jus, IT og kommunikasjon. Hoveddelen av virksomheten finansieres gjennom KDs administrative bevilgning og refusjoner fra FoU-budsjettet. Denne delen av Administrasjonsdivisjonens virksomhet besluttes som en del av vedtaket på administrasjonsbudsjettet. Administrasjon har også ansvar for deler av kommunikasjonsvirksomheten som finansieres direkte over FoU-budsjettet.

Tabell 6.14. Inntekter fordelt på kapittel og post. 1000 kroner.

	Årets budsjett 2012	Revidet budsjett 2012	Årets budsjett 2013
KD Kap.285.52	17 250	17 250	20 250
NHD Kap.920.50	6 200	6 200	6 200
FKD Kap.1023.50	1 520	1 520	1 520
MD Kap.1410.51	580	580	580
LMD Kap.1137.50	900	900	900
Sum inntekt fra departementene	26 450	26 450	29 450
Diverse inntekter		965	
Totalt	26 450	27 415	29 450

Tabell 6.15. Administrasjonsdivisjonens FoU-budsjett fordelt på aktivitetsområder. 1000 kroner.

	Årets budsjett 2013					
	KD.	NHD	FKD	LMD	MD	Totalt
Diverse FoU-rel. aktiviteter	20 250	6 200	1 520	900	580	29 450
Inform./formdl./ publisering	20 100	6 200	1 520	900	580	29 300
AVD-KOMM - Kommunikasjon utvikling	8 300					8 300
FELL-TIL - Fellestiltak for Forskningsrådet		4 250				4 250
FORSKDAG - Forskningsdagene	3 500					3 500
GRAFISKP - Grafisk produksjon og profil		570				570
KONK-UOF - Proscientia	900					900
MEDIA - Medie- og samfunnskontakt		850				850
NETTARBEID - Nettutvikling	400	530	270	900	580	2 680
NYSGJPER - Nysgjerrigper	4 000					4 000
PROFORSK - Program for profilering av forskning	3 000					3 000
RED-PROD - Redaksjonell produksjon			1 250			1 250
Planlegging/utredn./evaluering	150					150
STAT - Forskningsdokumenter/Kontraktpakke	150					150
Total sum	20 250	6 200	1 520	900	580	29 450

6.5.1 Kommunikasjonsavdelingen

Samlet budsjett til de kommunikasjons- og formidlingsaktivitetene i Forskningsrådet som er lagt til Administrasjonsdivisjonen utgjør 29,3 mill. kroner i 2013.

Budsjettet dekker kommunikasjonsaktiviteter knyttet til Forskningsrådets organisasjon og oppgaver, og aktiviteter knyttet til de nasjonale tiltakene for allmennrettet forskningsformidling – der Forskningsrådet i vedtektene er gitt et overordnet nasjonalt ansvar.

Fra 2013 dekker budsjettet også forsknings- og formidlingsprogrammet *Program for profilering av forskning (PROFORSK)*. Programmet løper ut 2015, og bygger på *Program for profilering av realfag (PROREAL)* som er avsluttet per 31.12.2012. Grunnbevilgningen til PROFORSK er i år på 3,0 mill. kroner.

Medie- og samfunnskontakt/Redaksjonell produksjon

Arbeidet omfatter hovedområdene mediekontakt, strategisk og allmennrettet forskningsformidling, samt journalistisk synliggjøring av Forskningsrådets politikk, tiltak, beslutninger og – ikke minst – resultater. I tillegg kommer en del generell informasjonsvirksomhet.

- Daglig oppdatert nyhetstjeneste som fremmer Forskningsrådets viktigste saker og politiske innspill, og gir et balansert helhetsbilde av alt som foregår i organisasjonen.
- Synliggjøring av politikk og resultater fra Forskningsrådet gjennom mediearbeid og annen utadrettet virksomhet.
- Fire årlige utgaver av *Bladet Forskning* som speiler Forsknings-Norge og Forskningsrådet på en måte som kan bidra til å fremme norsk forskningspolitisk debatt. Bladet skal også synliggjøre norsk forskningsinnsats i tillegg til å profilere Forskningsrådets politikk og resultater.
- Bistand til divisjonene i forbindelse med konferanser, rapporter, evalueringer etc.
- Etablering og drift av felles tiltak i Forskningsrådet for utadrettet kommunikasjon og formidling.

Internasjonalisering

- Tiltak for å synliggjøre norske forskningsresultater og Forskningsrådets prioriteringer internasjonalt, og arbeid med å synliggjøre Forskningsrådets internasjonale strategier, bilaterale samarbeidsavtaler og virkemidler for utveksling av forskere, samt Forskningsrådets engasjement i EUs rammeprogram.
- Oppfølging av medlemskap og deltakelse i Cordis, Alpha Galileo, EUSCEA m. fl.

Informasjon og brukerkontakt

- Søknadsinformasjon, med hovedvekt på bedre utlysninger og bedre informasjon på nett.
- Visuell kommunikasjon
- Brukerundersøkelser og evalueringer av kommunikasjonsaktiviteter.

Nasjonale tiltak for allmennrettet forskningsformidling

- Drift og videre utvikling av de store formidlingstiltakene Forskningsdagene, Nysgjerrigper og Proscientia.
- Bevillinger til nettstedet *forskning.no* der Forskningsrådet er medeier.

Program for profilering av forskning (PROFORSK)

- Programmet skal skape interesse og forståelse for forskning blant barn og unge, og skal øke interessen for forskning og forskningens betydning i samfunnet innenfor alle fagområder i det norske kunnskapssamfunnet.
- Programmet åpner for formidlingstiltak innenfor alle fag som retter seg mot eller er av interesse for barn og unge fra 6 til 21 år.

6.5.2 Juridisk avdeling

Administrasjonen ved Avdeling for dokumentasjon og jus har ansvar for utforming av Forskningsrådets felles kontraktspakke og den årlige revisjonen av denne pakken. Bevilgningen er på 0,15 mill. kroner.

6.6 Administrerende direktørs stab

Administrerende direktørs stab består av to enheter. Det ene er den sentrale staben som har ansvar for fellesprosesser knyttet til budsjett, budsjettforslag og årsrapport, men også oppgaver knyttet til strategisk kommunikasjon, strategiutvikling og kunnskapsgrunnlaget. Den andre enheten er Internasjonal stab som har ansvar for koordinering av det internasjonale arbeidet knyttet til EU og hoveddelen av Forskningsrådets øvrige internasjonale arbeid. Tabellen under gir en samlet oversikt over administrerende direktørs stab, men i omtalen skilles det mellom de to ansvarsområdene.

Tabell 6.16. Adm. dir. stabs inntekter. 1000 kroner.

	Årets budsjett	Revidert budsjett	Årets budsjett
	2012	2012	2013
KD Kap.287.21	5 000	5 000	5 000
KD Kap.281.50		2 000	2 000
KD Kap.285.52	29 180	29 180	34 376
KD Kap.281.01	1 250	1 250	0
KD Kap.200.21		450	
KD Kap.281.50	2 000	0	0
NHD Kap.920.50	7 500	7 500	10 520
FKD Kap.1023.50	400	400	400
MD Kap1410.51	300	300	300
LMD Kap.1137.50	150	150	150
HOD Kap. 732.21	490	490	490
Innovasjon Norge	1 000	1 000	
KD Kap.285.53	6 473	6 473	2 000
Sum total	53 743	54 193	55 236

Tabell 6.17. Adm. dir. stabs inntekter fordelt på aktivitetsområder. 1000 kroner.

	Årets budsjett							
	2013							
	KD.	NHD	FKD	LMD	MD	HOD	KD-SO	Totalt
EU-MOB - EU-mobilisering	1 788	724						2 512
INTSTAB-DR - Internasjonal stab drift	6 388	2 587						8 975
INTSTAB-PR - Internasjonale prosjekter	8 350	3 383						11 733
STILL-UTL - Stillinger i utlandet	3 274	1 326						4 600
Sum Internasjonal stab	19 800	8 020	0	0	0	0	0	27 820
FORFI - Kunnsk.gr.l.f.forskn.innov.pol	7 000						2 000	9 000
STAB - Statistikk og kunnsk.grunnlag	14 576	2 500	400	150	300	490	0	18 416
Sum adm. dir. stab	21 576	2 500	400	150	300	490	2 000	27 416
Total sum	41 376	10 520	400	150	300	490	2 000	55 236

6.6.1 Internasjonal stab

Hovedprinsippet er at det internasjonale samarbeidet skal integreres i Forskningsrådets FoU-portefølje, forankret organisatorisk der korresponderende nasjonale aktiviteter gjennomføres. Derfor er budsjettet for internasjonalt samarbeid fordelt på aktiviteter. I denne sammenhengen står

EU-samarbeidet i en særstilling. Med det omfanget dette samarbeidet har fått, ivaretas den løpende koordinering av EU-kontoret i administrerende direktørs stab.

6.6.2 Administrerende direktørs stab

Hoveddelen av budsjettet går til å finansiere den nasjonale FoU-statistikken og deltakelse i internasjonalt samarbeid om FoU-statistikk. Brukere av statistikken er departementer, forskningsinstitusjoner, brukere av forskning, offentlige instanser og Forskningsrådet selv. Selve statistikkinnhentingene gjøres av NIFUSTEP (UoH-, institutt- og helsesektoren) og av SSB (næringslivet). Statistikken er nødvendig både for nasjonal politikkutforming og for å ivareta Norges forpliktelser om å levere FoU-statistikk til OECD og EU. Mye av statistikken, samt tilgrensende analyser og utredninger, publiseres gjennom Indikatorrapporten for det norske forsknings- og innovasjonssystemet som utgis annethvert år.

Øvrige midler brukes til videreutvikling av Forskningsrådets prosedyrer for FoU-administrasjon og strategisk kommunikasjon samt Forskningsrådets arbeid med kunnskapsgrunnlaget og til å gjennomføre eksterne utredninger om forsknings- og innovasjonspolitikken.

KD bevilger 9 mill. kroner i 2013 til forskningsprogrammet Forskning om forskning og innovasjon (FORFI).

Vedlegg 1. Oversikt over departementenes deltagelse i programmer i 2013, med angivelse av alle finansierende departement.

Arbeidsdepartementet																			
PROGRAM	AD	BLD	DIV	FIN	FKD	FAD	HOD	JD	KRD	KUD	D-SC	KD	LMD	MD	NHD	OED	SD	UD	Sum
PRAKSISVEL - Praktisrett FoU helse-velferd	6	3					5					7							21
SYKEFRAVÆR - Forskn.om årsaker til syke	28											10							38
VAM - Velferd, arbeid og migrasjon	64	19						7	5			4			2				100
PETROMAKS2 - Stort program petroleum	20											51				176			247
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet																			
PROGRAM	AD	BLD	DIV	FIN	FKD	FAD	HOD	JD	KRD	KUD	D-SC	KD	LMD	MD	NHD	OED	SD	UD	Sum
PRAKSISVEL - Praktisrett FoU helse-velferd	6	3					5					7							21
VAM - Velferd, arbeid og migrasjon	64	19						7	5			4			2				100
Diverseinntetker																			
PROGRAM	AD	BLD	DIV	FIN	FKD	FAD	HOD	JD	KRD	KUD	D-SC	KD	LMD	MD	NHD	OED	SD	UD	Sum
BIONÆR - Bionæringsprogram			9		33							10	176		10				238
IT-FUNK - IT for funksjonshemmede			5												1				6
MAROFF-2 - Maritim virksomhet og offsh-2			1		3										130				134
ROMFORSK - Program for romforskning												27		2				3	32
SYNKNØYT - Progr.f.synkrotron- og nøytron			2									8							10
HAVKYST - Havet og kysten			8		43							5	3	16		9		1	84
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015			3		2							6	8	51	1				70
TRANSIKK - Transportsikkerhet - 2010			2		1										1		5		9
HAVBRUKS - Havbruk - en næring i vekst			6		101							19							125
Finansdepartementet																			
PROGRAM	AD	BLD	DIV	FIN	FKD	FAD	HOD	JD	KRD	KUD	D-SC	KD	LMD	MD	NHD	OED	SD	UD	Sum
SKATT - Skatteøkonomi				9															9
Fiskeri- og kystdepartementet																			
PROGRAM	AD	BLD	DIV	FIN	FKD	FAD	HOD	JD	KRD	KUD	D-SC	KD	LMD	MD	NHD	OED	SD	UD	Sum
BIONÆR - Bionæringsprogram			9		33							10	176		10				238
MABIT - Marin bioteknologi i Tromsø					6														6
MAROFF-2 - Maritim virksomhet og offsh-2			1		3										130				134
SMARTANS - Næringslivets transp. og ITS					1												20		21
ELSA - Etske,rettslige og samf.m. as					1							2	1	1	1				6
HAVKYST - Havet og kysten			8		43							5	3	16		9		1	84
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015			3		2							6	8	51	1				70
TRANSIKK - Transportsikkerhet - 2010			2		1										1		5		9
BIOTEK2021 - Bioteknologi for verdiskaping					14							85			44				143
ENERGIX - Stort program energi					3							12	10	40	23	21	234	42	385
HAVBRUKS - Havbruk - en næring i vekst			6		101							19							125
NORKLIMA - Klimaendr.og kons.f.Norge					2							38	13	7	72				132
Forsnyings- og administrasjonsdepartementet																			
PROGRAM	AD	BLD	DIV	FIN	FKD	FAD	HOD	JD	KRD	KUD	D-SC	KD	LMD	MD	NHD	OED	SD	UD	Sum
P-SAMISK - Program for samisk forskning					4							7							10
SAMKUL - Samfunnsutviklingens kulturell					1						5	15	20						41
VERDIKT - Kjernekompet.og verdiskaping IKT					10							13	8		65		50		146
Helse- og omsorgsdepartementet																			
PROGRAM	AD	BLD	DIV	FIN	FKD	FAD	HOD	JD	KRD	KUD	D-SC	KD	LMD	MD	NHD	OED	SD	UD	Sum
STAMCELLER - Stamcelleforskning							20												20
BARN - Barn som pårørende							5												5
FOLKEHELSE - Folkehelse							24					1							25
GLOBVAC - Global helse- og vaksin.forskn							10											62	72
KLINISK - Klinisk forskning							27												27
KREFT - Offentlig kreftprogram							21												21
KVINNEHELSE - Kvinners helse							8												8
MILPAAHEL - Miljøpåvirkning og helse							17					2		4					23
PRAKSISVEL - Praktisrett FoU helse-velferd	6	3					5					7							21
PSYKISK - Psykisk helse							36					1							37
RUSMIDDEL - Rusmiddelforskning							30												30
TJENESTER - Helse- og omsorgstjenester							81					1							82

Justis- og beredskapsdepartementet																			
PROGRAM	AD	BLD	DIV	FIN	FKD	FAD	HOD	JD	KRD	KUD	D-SC	KD	LMD	MD	NHD	OED	SD	UD	Sum
EUROPA - Europa i endring								1				6						3	10
SAMRISK-2 - Samfunnsikkerhet og risiko								13			4	1					2		20
VAM - Velferd, arbeid og migrasjon	64	19						7	5			4			2				100
Kommunal- og regionaldepartementet																			
PROGRAM	AD	BLD	DIV	FIN	FKD	FAD	HOD	JD	KRD	KUD	D-SC	KD	LMD	MD	NHD	OED	SD	UD	Sum
DEMOSREG - Demokrati, styring og regional										11					5				16
VAM - Velferd, arbeid og migrasjon	64	19						7	5			4			2				100
Kulturdepartementet																			
PROGRAM	AD	BLD	DIV	FIN	FKD	FAD	HOD	JD	KRD	KUD	D-SC	KD	LMD	MD	NHD	OED	SD	UD	Sum
SAMKUL - Samfunnsutviklingens kulturell						1					5	15	20						41
PENGESPILL - Kunnsk.gr.lag pengespill-probl											2								2
Kunnskapsdepartementet - sektorovergrepene																			
PROGRAM	AD	BLD	DIV	FIN	FKD	FAD	HOD	JD	KRD	KUD	D-SC	KD	LMD	MD	NHD	OED	SD	UD	Sum
BIA - Brukerstyrt innovasjonsarena												20			375				395
BIONÆR - Bionæringsprogram				9	33							10	176		10				238
GASSMAKS - Økt verdiskaping fra naturgass												25			15				40
ELSA - Etske,rettslige og samf.m. as					1							2	1	1	1				6
SAMKUL - Samfunnsutviklingens kulturell						1					5	15	20						41
BIOBANK - Humane biobanker og helsedata												20							20
FORFI - Kunnsk.gr.l.f.forskn.innov.pol												2	7						9
HAVKYST - Havet og kysten			8	43								5	3	16	9		1		84
POLARPROG - Polarforskningsprogram												30	20	2					52
PRAKSISVEL - Praksisrett FoU helse-velferd	6	3					5					7							21
SAMRISK-2 - Samfunnsikkerhet og risiko								13				4	1				2		20
SYKEFRAVÆR - Forskn.om årsaker til syke	28											10							38
U2020 - Norsk utd.forskn.2009-2018												6	45						51
BIOTEK2021 - Bioteknologi for verdiskaping					14							85			44				143
ENERGIX - Stort program energi					3							12	10	40	23	21	234	42	385
HAVBRUKS - Havbruk - en næring i vekst			6	101								19							125
NANO2021 - Nanoteknologi og nye materiale												18	38		57				112
NORKLIMA - Klimaendr.og kons.f.Norge					2							38	13	7	72				132
PETROMAKS2 - Stort program petroleum	20											51				176			247
VERDIKT - Kjernekompet.og verdiskaping IKT						10						13	8		65		50		146
Kunnskapsdepartementet																			
PROGRAM	AD	BLD	DIV	FIN	FKD	FAD	HOD	JD	KRD	KUD	D-SC	KD	LMD	MD	NHD	OED	SD	UD	Sum
CERN - Kjerne- og partikkelforskning												23							23
ELSA - Etske,rettslige og samf.m. as					1							2	1	1	1				6
EUROPA - Europa i endring								1				6						3	10
EVITA - eVitenskap												18			7				25
P-SAMISK - Program for samisk forskning						4						7							10
ROMFORSK - Program for romforskning												27		2				3	32
SAMKUL - Samfunnsutviklingens kulturell						1					5	15	20						41
SYNKNØYT - Progr.f.synkrotron- og nøytron			2									8							10
FOLKEHELSE - Folkehelse							24					1							25
FORFI - Kunnsk.gr.l.f.forskn.innov.pol												2	7						9
HAVKYST - Havet og kysten			8	43								5	3	16	9		1		84
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015			3	2								6	8	51	1				70
MILPAAHEL - Miljøpåvirkning og helse							17					2		4					23
NORGLOBAL - Norge - Global partner												1						68	69
POLARPROG - Polarforskningsprogram												30	20	2					52
PRAKUT - Praksisrettet utdanningsforskning												29							29
PSYKISK - Psykisk helse							36					1							37
SAMRISK-2 - Samfunnsikkerhet og risiko								13				4	1				2		20
TJENESTER - Helse- og omsorgstjenester							81					1							82
U2020 - Norsk utd.forskn.2009-2018												6	45						51
VAM - Velferd, arbeid og migrasjon	64	19						7	5			4			2				100
ENERGIX - Stort program energi					3							12	10	40	23	21	234	42	385
NANO2021 - Nanoteknologi og nye materiale												18	38		57				112
NORKLIMA - Klimaendr.og kons.f.Norge					2							38	13	7	72				132
VERDIKT - Kjernekompet.og verdiskaping IKT						10						13	8		65		50		146

Landbruks- og matdepartementet																			
PROGRAM	AD	BLD	DIV	FIN	FKD	FAD	HOD	JD	KRD	KUD	D-SC	KD	LMD	MD	NHD	OED	SD	UD	Sum
BIONÆR - Bionæringsprogram				9	33							10	176		10				238
ELSA - Etske,rettslige og samf.m. as					1							2	1	1	1				6
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015				3	2							6	8	51	1				70
ENERGIX - Stort program energi					3							12	10	40	23	21	234	42	385
NORKLIMA - Klimaendr.og kons.f.Norge					2							38	13	7	72				132
Miljøverndepartementet																			
PROGRAM	AD	BLD	DIV	FIN	FKD	FAD	HOD	JD	KRD	KUD	D-SC	KD	LMD	MD	NHD	OED	SD	UD	Sum
ROMFORSK - Program for romforskning												27		2				3	32
DEMOSREG - Demokrati, styring og regional									11					5					16
HAVKYST - Havet og kysten				8	43							5	3	16		9		1	84
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015				3	2							6	8	51	1				70
MILPAAHHEL - Miljøpåvirkning og helse							17					2		4					23
POLARPROG - Polarforskningsprogram												30	20	2					52
ENERGIX - Stort program energi					3							12	10	40	23	21	234	42	385
NORKLIMA - Klimaendr.og kons.f.Norge					2							38	13	7	72				132
Nærings- og handelsdepartementet																			
PROGRAM	AD	BLD	DIV	FIN	FKD	FAD	HOD	JD	KRD	KUD	D-SC	KD	LMD	MD	NHD	OED	SD	UD	Sum
BIA - Brukerstyrt innovasjonsarena												20			375				395
BIONÆR - Bionæringsprogram				9	33							10	176		10				238
GASSMAKS - Økt verdiskaping fra naturgass												25			15				40
IT-FUNK - IT for funksjonshemmede				5											1				6
MAROFF-2 - Maritim virksomhet og offsh-2				1	3										130				134
ELSA - Etske,rettslige og samf.m. as					1							2	1	1	1				6
EVITA - eVitenskap													18		7				25
MILJØ2015 - Norsk miljøforskning mot 2015				3	2							6	8	51	1				70
TRANSIKK - Transportsikkerhet - 2010				2	1										1		5		9
VAM - Velferd, arbeid og migrasjon	64	19						7	5			4			2				100
BIOTEK2021 - Bioteknologi for verdiskaping					14							85			44				143
ENERGIX - Stort program energi					3							12	10	40	23	21	234	42	385
NANO2021 - Nanoteknologi og nye materiale												18	38		57				112
VERDIKT - Kjernekompet.og verdiskaping IKT						10						13	8		65		50		146
Olje- og energidepartementet																			
PROGRAM	AD	BLD	DIV	FIN	FKD	FAD	HOD	JD	KRD	KUD	D-SC	KD	LMD	MD	NHD	OED	SD	UD	Sum
CLIMIT - Forskn. utv. og demo av CO2-hå																90			90
DEMO2000 - Prosj.ret tekn.utv. petro.virk																47			47
HAVKYST - Havet og kysten				8	43							5	3	16		9		1	84
PETROSAM - Samf.vitensk.petroleumsforsk																10			10
ENERGIX - Stort program energi					3							12	10	40	23	21	234	42	385
PETROMAKS2 - Stort program petroleum	20											51				176			247
Samferdselsdepartementet																			
PROGRAM	AD	BLD	DIV	FIN	FKD	FAD	HOD	JD	KRD	KUD	D-SC	KD	LMD	MD	NHD	OED	SD	UD	Sum
SMARTRANS - Næringslivets transp. og ITS					1												20		21
SAMRISK-2 - Samfunnsikkerhet og risiko								13				4	1				2		20
TRANSIKK - Transportsikkerhet - 2010				2	1										1		5		9
ENERGIX - Stort program energi					3							12	10	40	23	21	234	42	385
ROBUST - Robuste nett. Kjernekompetanse og verdiskaping IKT.																	7		7
VERDIKT - Kjernekompet.og verdiskaping IKT						10						13	8		65		50		146
Utenriksdepartementet																			
PROGRAM	AD	BLD	DIV	FIN	FKD	FAD	HOD	JD	KRD	KUD	D-SC	KD	LMD	MD	NHD	OED	SD	UD	Sum
EUROPA - Europa i endring								1				6						3	10
ROMFORSK - Program for romforskning												27		2					32
GLOBVAC - Global helse- og vaksin.forsk							10												72
HAVKYST - Havet og kysten				8	43							5	3	16		9		1	84
INDEMBPROG - INDEMB Research Programme																			25
INDNOR - India-programmet																			20
KINA - Kina-programmet																			20
LATIN-AM - Latin-Amerika-programmet																			20
NORGLOBAL - Norge - Global partner												1							68
NORRUSS - Nordområdene og Russland																			18
SA-NO_COOP - S.Africa-Norway Cooper.Clim.,E																			3

Publikasjonen kan bestilles på
www.forskningsradet.no/publikasjoner

Norges forskningsråd

Stensberggata 26
Postboks 2700 St.Hanshaugen
N0-0131 Oslo

Telefon +47 22 03 70 00
Telefaks +47 22 03 70 01
post@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no

Design omslag: Jentestreker AS
Trykk: 07 Gruppen/Norges forskningsråd
Opplag: 400

Oslo, februar 2013

ISBN 978-82-12-03179-1 (trykksak)
ISBN 978-82-12-03180-7 (pdf)